

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ: 2005

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: « Τοπική Αυτοδιοίκηση και ανάπτυξη ορεινών περιοχών. Το παράδειγμα του Νομού Ευρυτανίας ».

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ:
ΤΡΙΧΙΑ ΜΑΡΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2005

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στα πλαίσια της παράδοσης της πτυχιακής μου εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον κο Σταματόπουλο Δημήτρη, εισηγητή της παρούσας εργασίας, για την καθοδήγησή του και την υπομονή που έδειξε, ώστε να ολοκληρωθεί αυτή η προσπάθεια με επιτυχία. Ευχαριστώ, επίσης, τους καθηγητές του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας για την προσπάθειά τους να μας μεταδώσουν τις απαραίτητες γνώσεις ώστε να θεωρούμαστε ως απόφοιτοι της σχολής, έτοιμοι για την επαγγελματική μας αποκατάσταση, ελπίζοντας στο μέλλον να μπορέσουμε να συνεισφέρουμε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους υπαλλήλους των υπηρεσιών που βοήθησαν στη συγκέντρωση των στοιχείων της εργασίας, δείχνοντας προθυμία και κατανόηση.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ χρωστώ στην οικογένειά μου που υπήρξε σημαντικό στήριγμα των σπουδών μου και των προσπαθειών μου όλα αυτά τα χρόνια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	Σελ. 5
----------------	-----------

Κεφάλαιο 1^ο

Εισαγωγή, 1.1 Ευρυτανία.....	6
1.2 Καρπενήσι.....	8
1.3 Συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία.....	10
1.3.1 Η πορεία του ΑΕΠ από το 1995 έως το 2002.....	12
1.3.2 Τουριστική κίνηση 1999-2004.....	13
1.4 Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σε όλους τους τομείς.....	14
1.5 Απορροφητικότητα κονδυλίων από το ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδος.....	31

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 Τουριστική ανάπτυξη της Ευρυτανίας.....	32
2.2 Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου.....	33
2.3 Άλλα είδη τουρισμού.....	53
2.3.1 Θρησκευτικός τουρισμός.....	53
2.3.2 Αθλητικός τουρισμός.....	54
2.3.3 Συνεδριακός τουρισμός.....	56
2.4 Η συμβολή της Αναπτυξιακής Εταιρείας Ευρυτανία Α.Ε.....	57

Κεφάλαιο 3^ο

3.1 Αγροτουρισμός.....	60
3.1.1 Γενικά για τον Αγροτουρισμό.....	60
3.1.2 Ο Αγροτουρισμός στην Ευρυτανία.....	62
3.1.3 Αγροτουριστικά προϊόντα στη Ευρυτανία.....	64
3.2 Ήπιες μορφές τουρισμού.....	66
3.3 Τοπική Αυτοδιοίκηση και προώθηση του τουριστικού προϊόντος.....	70

Κεφάλαιο 4ο

4.1 Εισαγωγικά.....	74
4.2 Το μελλοντικό αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας..	75
4.3 Εργασίες στις πίστες του Χιονοδρομικού.....	77
4.4 Οδοποιία και λοιπά έργα.....	80
4.5 Δραστηριότητες Δήμου Φραγκίστας.....	104
4.6 Δραστηριότητες Δήμου Κτημενίων.....	106
4.7 Δραστηριότητες Δήμου Δομνίστας.....	107
4.8 Επιχειρησιακό Σχέδιο 2007-2013.....	109

Συμπεράσματα και προτάσεις..... 111

Επίλογος..... 117

Βιβλιογραφία..... 118

Παραρτήματα

Παράρτημα Α..... 119

Παράρτημα Β..... 129

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός διεξαγωγής της παρούσας μελέτης στα πλαίσια της παράδοσης διπλωματικής εργασίας είναι η αποτύπωση της παρούσας αναπτυξιακής εικόνας του Νομού Ευρυτανίας. Θα δούμε τις υπηρεσίες που παρέχονται στον επισκέπτη και κατά πόσο εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα στο Νομό, αλλά και στην πόλη του Καρπενησίου μετά από χρόνια χρηματοδοτήσεων από την πολιτεία και την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και τις προσπάθειες των τοπικών φορέων αλλά και των πολιτών.

Στο 1ο κεφάλαιο, εκτός από τα απαραίτητα εισαγωγικά για την γνωριμία με το Νομό, παρουσιάζεται η παρούσα αναπτυξιακή κατάσταση, αναπτυξιακοί δείκτες και γενικότερα οι στρατηγικοί και αναπτυξιακοί στόχοι των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο 2ο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικοί αναπτυξιακοί σταθμοί που έπαιξαν ρόλο στην ανάπτυξη του τόπου, από την αρχή της εδραίωσής τους, και κυρίως την πορεία του Χιονοδρομικού Κέντρου Καρπενησίου, του σημαντικότερου πόλου έλξης επισκεπτών στο Νομό.

Στο 3^ο κεφάλαιο θα δούμε την πορεία της εφαρμογής του Αγροτουρισμού, καθώς και την εμφάνιση ιδιωτικών επιχειρήσεων και τις δραστηριότητες που προσφέρουν και οι οποίες συνέβαλλαν στην προσέλευση περισσότερων επισκεπτών στο Νομό μας.

Στο 4^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι πρόσφατες δραστηριότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που έχουν ως στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του Νομού προς το συμφέρον των επισκεπτών, αλλά κυρίως το συμφέρον των ίδιων των κατοίκων του Νομού.

Τέλος, και λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία από την διεξαγωγή της έρευνας, παρατίθενται κάποια συμπεράσματα καθώς και κάποιες απαραίτητες προτάσεις.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Τα στοιχεία της εργασίας συγκεντρώθηκαν χάρη στη βοήθεια των υπαλλήλων των αναφερόμενων στη βιβλιογραφία υπηρεσιών, παρέχοντας αρκετά δημοσίευτα στοιχεία, έρευνες και μελέτες που κρατούνται στις συγκεκριμένες υπηρεσίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

1.1 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: (ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ)¹

Βυθισμένη μέσα στα πανύψηλα έλατα, στο κέντρο της Ρούμελης, βρίσκεται η Ευρυτανία είναι ένας από τους πλέον ορεινούς νομούς της χώρας μας, με έκταση 2047 Km² και πληθυσμό γύρω στους 32.000 κατοίκους. Στο κέντρο της Στερεάς Ελλάδας, συνορεύει με τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Καρδίτσας και Φθιώτιδας. Είναι μια περιοχή με πλούσια ιστορική παράδοση, εθνική προσφορά και πνευματική ακτινοβολία.

Η Ευρυτανία έχει κλιματολογικά χαρακτηριστικά μεσογειακού ηπειρωτικού ορεινού τύπου κλίματος. Έχει πολύ μεγάλο υδάτινο πλούτο και τεράστια δασοκάλυψη.

Την Ευρυτανία διασχίζουν οι ποταμοί: Καρπενησιώτης, Ταυρωπός (Μέγδοβας), Αγραφιώτης, Κρικελοπόταμος, Τρικεριώτης, Αχελώος.

Ο Νομός περικλείεται από τα βουνά: Αγράφων, Τυμφρηστού, Οξιάς, Παναιτωλικού, Χελιδόνας και Καλιακούδας.

Βλάστηση: Η μισή περίπου έκταση του Νομού (44,5%) καταλαμβάνεται από δάση. Επίσης μεγάλο ποσοστό (40,6%) αντιστοιχία σε βοσκότοπους, με συνέπεια να απομένει ένα πολύ μικρό ποσοστό έκτασης για καλλιέργειες κυρίως σε κοιλάδες που σχηματίζονται από τους ποταμούς.

Με το Νόμο 2539/4-12-1997 ("Καποδίστριας") η Ευρυτανία, διαιρέθηκε σε 11 δήμους η γενική εικόνα των οποίων φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί :

---

¹ Τουριστικός οδηγός Ευρυτανίας, σελ. 11-14

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ²

ΔΗΜΟΣ	ΕΔΡΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001
ΑΓΡΑΦΩΝ	Άγραφα	3.707
ΑΠΕΡΑΝΤΙΩΝ	Γρανίτσα	3.220
ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	Ραπτόπουλο	2.701
ΒΙΝΙΑΝΗΣ	Κερασοχώρι	1.441
ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ	Κρίκελλο	2.172
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	Καρπενήσι	9.414
ΚΤΗΜΕΝΙΩΝ	Αγία Τριάδα	1.167
ΠΟΤΑΜΙΑΣ	Μεγάλο Χωριό	1.930
ΠΡΟΥΣΟΥ	Προυσός	2.278
ΦΟΥΡΝΑΣ	Φουρνά	1.534
ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ	Δυτική Φραγκίστα	2.531
ΣΥΝΟΛΟ		32.092

ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

ΔΗΜΟΣ	1991	2001	ΑΥΞΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΑΓΡΑΦΩΝ	1012	3707	2692	266,00
ΑΠΕΡΑΝΤΙΩΝ	2278	3220	942	41,30
ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	2203	2701	498	22,60
ΒΙΝΙΑΝΗΣ	1393	1441	48	3,40
ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ	1536	2172	636	41,40
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	8185	9414	1229	15,00
ΚΤΗΜΕΝΙΩΝ	1024	1167	143	14,00
ΠΟΤΑΜΙΑΣ	1578	1930	352	22,30
ΠΡΟΥΣΟΥ	1574	2278	704	44,70
ΦΟΥΡΝΑΣ	1383	1534	151	10,90
ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ	2141	2531	390	18,20
ΑΡΡΕΝΕΣ	12554	16587	4033	32,10
ΘΗΛΥΣ	11753	15439	3686	31,40
ΣΥΝΟΛΟ	24307	32026	7719	31,80

ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

² Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

1.2 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Το Καρπενήσι κτισμένο στα 960 μ. στη Ν.Δ. πλευρά του Βελουχιού, είναι πρωτεύουσα του Νομού Ευρυτανίας³. (Απέχει 76 χλμ. από τη Λαμία, 111 χλμ. από το Αγρίνιο και 294 χλμ. από την Αθήνα). Είναι τριγυρισμένο με ελατόφυτα βουνά, όπου συναντάει κανείς τα χωριά του δήμου και θεωρείται ένα από τα καλύτερα και υγιεινότερα θέρετρα της Ελλάδας. Η ομορφιά και οι χάρες όλης της περιοχής του δήμου, είναι απaráμιλλες όλες τις εποχές του έτους, γι' αυτό όλα τα χωριά του έχουν μεγάλη τουριστική κίνηση. (Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρουσιάζεται τεράστια βελτίωση ποσοτική και κυρίως ποιοτική της τουριστικής υποδομής στην ευρύτερη περιοχή). Ορμητήριο ορεινών αναζητήσεων και δραστηριοτήτων, διαθέτει ένα από τα καλύτερα **Χιονοδρομικά Κέντρα** (στο Βελούχι), ενώ τα ιστορικά του μνημεία (**Κεφαλόβρυσο, Κορυσχάδες**, εκκλησία Αγίας Τριάδας Καρπενησίου κ.α.) και τα πανέμορφα παραδοσιακά του χωριά με τα τοπικά τους προϊόντα προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών, διαφημιστών αργότερα της περιοχής μας.

Σύσταση-Εξέλιξη

Ο **δήμος Οιχαλίας** (προηγούμενη ονομασία του δήμου Καρπενησίων), σχηματίστηκε με Β.Δ. στις 18-9-1836, ως δήμος της **επαρχίας Καλλιδρόμης**, με πληθυσμό 2734 κατοίκους και έδρα την **Οιχαλία** (Καλλιδρόμη-Καρπενήσι). Ο δημότης ονομάστηκε Οιχαλεύς.

Η αρχική σύσταση περιλάμβανε:

- **Οιχαλία** [Καλλιδρόμη (729)],
- Λάσπη (250),
- Μυρίσι (88),
- Μιάρα, Άγιος Ανδρέας(67),
- Μουζήλον(129),
- Κλαυσίον (114),
- Μέγα Χωριό (428),
- Καρύτσα (139),
- Δερμάτι (64),

<u>ΑΠΟΓΡΑΦΗ</u>	<u>ΝΟΜΟΣ</u> <u>ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ</u>
1907	42997
1920	37482
1928	43186
1940	53474
1951	40671
1961	39716
1971	29533
1981	26182
1991	24237
2001	32092

³ www.evyntan.gr, Τουριστικός οδηγός Ευρυτανίας, σελ. 11-14

- Μικρό Χωριό(263),
- Νόστιμον (54),
- Βουτύρου (152),
- Κορυσχάδες(137),
- Γοριανάδες(50),
- Στένωμα(70),
- Σπαρτιαί (ακατοίκητοι).

Αργότερα προσαρτήθηκαν:

α) **Δήμου Πολιτοχωρίων** [Πολιτοχώριον (Παπαρούσι)(162), Γόλιανη(42), Μηλιώτικα(3), Καλεσμένον(125), Λάστοβο(52), Ερκίτσα(69), Φειδάκια(73)].

β) **Δήμου Ευρυτάνων** (Ανιάδα, Συγκρέλον) και Στεφανιού, Ζευγοστάσια Μηλιώτικα, Μονή Κουμασίων, Μηληά, Σελά, Παυλόπουλο.

- Με το Β.Δ. της 16-10-1836 (ΦΕΚ 62) "Περί συγχωνεύσεως των δήμων της επαρχίας Καλλιδρόμης", ο δήμος Πολιτοχωρίων και τμήμα του δήμου Ευρυτάνων, συγχωνεύτηκαν στο δήμο Οιχαλίας.

Το Β.Δ. (30-10-1840)(ΦΕΚ 22), "Περί σχηματισμού των δήμων της επαρχίας Ευρυτανίας", διατήρησε την έδρα, τα όρια, τη σύσταση και την τάξη του δήμου, με πληθυσμό 4172 κατοίκους και μετονομάστηκε σε **δήμο Καρπενησίων**.

Η επανασύσταση του δήμου, με νέα σύνθεση, έγινε με τον Ν. 2539/ 4-12-1997, περισσότερο γνωστό ως "Καποδίστρια".

Το αρχικό όνομα του δήμου Οιχαλία, προήλθε από την αρχαία πόλη της Αιτωλίας Οιχαλία. Καρπενήσι ονομάστηκε πολύ αργότερα.

Έμβλημα

Η σφραγίδα του δήμου απεικονίζει το μνήμα του Μάρκου Μπ-(Β)-ότσαρη, ο οποίος έπεσε στο Κεφαλόβρυσσο, ενώ στο κάτω σημείο έγραφε τα αρχικά (Μ. Β.) του ονόματος του ήρωα. Πάνω στο μνήμα κάθεται λιοντάρι, δίπλα σε "κλαίουσα Ιτιά".

Σήμερα ο δήμος συγκροτείται από [13] δημοτικά διαμερίσματα και το Καρπενήσι είναι πρωτεύουσα του νομού Ευρυτανίας.

1.3 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ⁴

Ο Νομός Ευρυτανίας συγκεντρώνει ποσοστό 0,3% του πληθυσμού της χώρας (0,2% το 1991) και παράγει μόνο 0,2% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Είχε το υψηλότερο ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού τα τελευταία χρόνια (υπεροχή γεννήσεων / 1000 κατοίκους : -8 το 2002) και μόνο 47 μαθητές Δημοτικού ανά 1000 κατοίκους έναντι 59 για το σύνολο της χώρας. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 όμως, ο πληθυσμός του νομού αυξήθηκε κατά 32%. Με κατά κεφαλή προϊόν 16,3 χιλ. ευρώ κατατάσσεται 3^{ος} με βάση το κριτήριο αυτό, με 127% του μέσου όρου της Ελλάδας το 2002 (99% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25). Η μεγάλη διαφορά από τους προηγούμενους υπολογισμούς, σύμφωνα με τους οποίους το κατά κεφαλή προϊόν του νομού ήταν 72% του μέσου όρου της χώρας, οφείλεται στο ότι στον υπολογισμό του λαμβάνεται πλέον υπόψη ο μόνιμος πληθυσμός και όχι ο πραγματικός, που στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι πολύ μεγαλύτερος.

Στη γεωργία αναλογεί 4,2% του προϊόντος του νομού, στη βιομηχανία 17% (η συμμετοχή της μεταποίησης υποχωρεί στο 1,4% ενώ αυξάνεται των κατασκευών στο 15% το 2002) και τις υπηρεσίες 78% (9% από υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων).

Έχει αυξανόμενη αναλογία νέων κατοικιών στον πληθυσμό (1,3/100 κάτοικοι με μέσο όρο χώρας 1,2 το 2002). Τους αναλογούν μόνο 8 αυτοκίνητα ανά 100 κάτοικοι (μέσος όρος χώρας 33 το 2002) ενώ το 2004 οι πωλήσεις αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 52%. Η συμμετοχή του νομού στο σύνολο των πωλήσεων νέων επιβατικών Ι.Χ. της χώρας είναι μόλις 0,04%.

Με δηλωθέν εισόδημα 10,3 χιλ. ευρώ ανά φορολογούμενο το 2003 (άνοδος 5,5% και 82% του μέσου όρου της Ελλάδας), οι φορολογούμενοι πλήρωσαν το 2003 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 506 ευρώ, έναντι μέσου όρου χώρας 1076 ευρώ. Σε αυτόν αναλογεί 0,1% των φορολογούμενων (άνοδος 2% το 2003), 0,1% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (+7,6%) και 0,1% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (+10%).

Έχει τη χαμηλότερη αναλογία μαθητών Βθμιας εκπαίδευσης ανά 100

⁴ Ν.Α. Ευρυτανίας, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης, σελ. 3-5

κατοίκους στη χώρα (37 έναντι μέσου όρου 68).

Τέλος, ο νομός έχει πολύ χαμηλή αναλογία τροχαίων ατυχημάτων ανά 100 κατοίκους (0,9 το 2002 με μέσο όρο χώρας 1,5) και τα ατυχήματα το 2004 διατηρήθηκαν στο επίπεδο του 2003.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

	ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΧΩΡΑΣ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ 52 ΝΟΜΟΥΣ
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2002	16,3 χιλ. ευρώ	12,9	3
Κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις	2002	5,91 χιλ. ευρώ	8,32	31
Δηλωθέν εισόδημα ανά φορολογούμενο	2003	10,3 χιλ. ευρώ	12,5	32
Φόρος εισοδήματος ανά φορολογούμενο	2003	0,51 χιλ. ευρώ	1,08	44
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2002	-7,96	-0,01	51
Μαθητές Βθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2002	60	66	36
Μαθητές Δημοτικού/1000 κατοίκους	2002	47	59	51

ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

	ΕΤΟΣ	ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ 52 ΝΟΜΟΥΣ
ΑΕΠ	2002	0,2%	50
Φορολογούμενοι	2003	0,1%	52
Δηλωθέν εισόδημα στην εφορία	2003	0,1%	52
Φόρος εισοδήματος	2003	0,1%	52
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2003	0,1%	52

ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

1.3.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΠ ΑΠΟ ΤΟ 1995 ΕΩΣ ΤΟ 2002

Σε ευρώ

Έτη / Νομός	Σύνολο Ελλάδος	Ευρυτανία
1995	7,516	7,994
1996	8,203	9,053
1997	9,023	10,627
1998	9,762	11,236
1999	10,355	12,064
2000	11,147	13,487
2001	11,995	14,829
2002	12,878	16,327

ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία Ευρυτανίας

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, η πορεία του ΑΕΠ στο Νομό είναι συνεχώς ανοδική και πάντα υπερτερεί από το συνολικό ΑΕΠ της χώρας. Αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό για το Νομό καθώς δείχνει τη συνεχή ανάπτυξη

1.3.2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ 1999-2004⁵

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του Νομού παίζει ο η ανάπτυξη του Τουρισμού. Και για να πάρουμε μια εικόνα, αναλύοντας τον παρακάτω πίνακα θα διαπιστώσουμε την ετήσια αύξηση των επισκεπτών στην περιοχή, πιο εντυπωσιακό βέβαια, είναι ο υπερδιπλασιασμός των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τον τελευταίο χρόνο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς δείχνει ότι πλέον η φήμη της Ευρυτανίας άρχισε να διαδίδεται και εκτός των συνόρων της Ελλάδας.

Το αντίθετο παρατηρείται στις αφίξεις και διανυκτερεύσεις των ημεδαπών, καθώς παρατηρείται μια σημαντική μείωση κατά το 2004.

	Ημεδαποί που αφίχθησαν	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Αλλοδαποί που αφίχθησαν	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών
1999	42.285	112.377	399	1.008
2000	41.005	107.924	498	1.278
2001	44.800	117.360	573	1.422
2002	47.373	95.501	604	1.036
2003	44.150	103.369	662	1.036
2004	32.559	77.567	958	2.425

ΠΗΓΗ: Γραφείο Τουρισμού Δήμου Καρπενησίου

⁵ Γραφείο Τουρισμού Δήμου Καρπενησίου

1.4 Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σε όλους τους τομείς⁶

1.4.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ο Νομός Ευρυτανίας παρουσιάζει πρώτιστα τις σημαντικότερες προϋποθέσεις και δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης με πυρήνα τον ορεινό χειμερινό τουρισμό, φιλοδοξεί δε με την υλοποίηση των στόχων του παρόντος προγράμματος να καταστεί πρότυπο κέντρο ανάπτυξης ορεινού όγκου.

Οι βασικότεροι αναπτυξιακοί στόχοι είναι:

1. Η πληθυσμιακή σταθεροποίηση και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
2. Η άρση της απομόνωσης από την υπόλοιπη περιφέρεια και την χώρα.
3. Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός της τεχνικής και κοινωνικής υποδομής.
4. Η αξιοποίηση των φυσικών πόρων του Νομού και η ανάδειξη του μοναδικού φυσικού περιβάλλοντος.
5. Η βελτίωση του επιπέδου ευημερίας και της ποιότητας της ζωής των πολιτών.
6. Η σύγκλιση των ρυθμών ανάπτυξης της περιοχής προς τους ρυθμούς ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος και του συνόλου της χώρας.
7. Η δημιουργία προϋποθέσεων ίσων ευκαιριών στη νέα γενιά για την εκπαίδευση και απασχόληση

1.4.2 ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η εξειδίκευση των στόχων του προγράμματος ανάπτυξης του Νομού Ευρυτανίας περιλαμβάνει έξι (6) άξονες δράσης:

- A. Ανθρώπινο δυναμικό.**
- B. Βασικές υποδομές.**
- Γ. Παραγωγικοί τομείς.**
- Δ. Βελτίωση και ποιότητα ζωής.**
- Ε. Κοινωνία της πληροφορίας.**
- Στ. Τεχνική βοήθεια.**

---

⁶ Ν.Α. Ευρυτανίας, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης, σελ. 8

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Νομού είναι η ορεινή μορφολογία στο 40% της επιφάνειάς της σε υψόμετρο πάνω από 1000 μ. και η πλούσια βλάστηση που το 45% της συνολικής επιφάνειάς της καλύπτεται από δάση.

Η συνολική έκταση του Νομού κατανέμεται από άποψη βασικών κατηγοριών χρήσης γης σε:

ΔΑΣΗ	850.000 στρέμ.
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	751.370 »
ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ	91.000 »
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ	90.630 »
ΛΙΜΝΕΣ – ΠΟΤΑΜΙΑ	88.000 »
ΣΥΝΟΛΟ	1.871.000 »

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο Νομός Ευρυτανίας φαίνονται καθαρά από τα συγκριτικά στοιχεία των 51 υπόλοιπων νομών της χώρας.

- 51^{ος} στους δείκτες : οδικό δίκτυο, κατά κεφαλήν εισόδημα, αυτοκίνητα Ι.Χ., απασχόληση στη μεταποίηση, κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, μεταβολή πληθυσμού.
- 50^{ος} στους δείκτες : αστικοποίηση, κατά κεφαλήν ακαθάριστο προϊόν.
- 47^{ος} στη γεωργική γη.
- 46^{ος} στις νοσοκομειακές κλίνες.
- 36^{ος} στους γιατρούς.
- 35^{ος} στον όγκο οικοδομών.
- 28^{ος} στην ύδρευση.
- 21^{ος} σε ξενοδοχειακές κλίνες.
- 12^{ος} στη μεταβολή του ακαθάριστου προϊόντος.

Τα παραπάνω δεδομένα σε συνδυασμό με το αναμφισβήτητο γεγονός ότι ο Νομός έχει μεγάλα αποθέματα φυσικού πλούτου που παραμένουν ανεκμετάλλευτα, στοιχειοθετούν τα κίνητρα, αλλά και την πρόκληση για μια ολοκληρωμένη και καλά μελετημένη προσπάθεια γρήγορης αξιοποίησης των πολλαπλών αναπτυξιακών δυνατοτήτων του.

Δεν γίνεται σωστή ανάπτυξη γιατί αφ' ενός δεν υπάρχουν αναπτυξιακά κίνητρα που θα κινήσουν το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα, αλλά και πάλι τα πράγματα θα ήταν δύσκολα αν προηγουμένως δεν θα είχε εξασφαλισθεί η κοινωνική υποδομή, η έλλειψη της οποίας εξηγεί την αποτυχία της εφαρμογής των έστω αποσπασματικών προγραμμάτων ανάπτυξης του Νομού.

Σχετικά με την τεχνική και κοινωνική υποδομή, που δυστυχώς είναι υποβαθμισμένη, είναι φανερό απ' όλες τις αναλύσεις, ότι το κύριο πρόβλημα σήμερα υπάρχει στο οδικό δίκτυο, τόσο σ' αυτό που συνδέει το Νομό με την ευρύτερη περιφέρειά του και την υπόλοιπη χώρα όσο και στο εσωτερικό δίκτυο του Νομού.

Πράγματι με 72 χλμ. Εθνικό δίκτυο, 600 χλμ επαρχιακό δίκτυο και 350 χλμ. περίπου κοινοτικό δίκτυο, δηλαδή σε σύνολο 1022 χλμ. μόνο τα 400 χλμ. είναι ασφαλοστρωμένα και αυτά όχι σε καλή κατάσταση .

Το ανωτέρω πρόβλημα και όλα τα δευτερεύοντα προβλήματα του Νομού μας δεν λύνονται και ούτε θα λυθούν ποτέ, αν η πολιτεία δεν πάρει τις γενναίες αποφάσεις της για το Νομό, ώστε να τον αναπτύξει μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα και να μην τον αφήσει να φθείρεται σιγά - σιγά έως ότου αυτοκαταργηθεί.

Δεν είναι δυνατόν να γίνει ανάπτυξη σ' αυτόν τον τόπο όταν οι πιστώσεις που εισρέουν στο Νομό βγαίνουν βάση πληθυσμιακών κυρίως κριτηρίων.

Δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να συμμετέχει στην ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας με ποσά τέτοια, γιατί ούτε μετά από 50 χρόνια δεν θα φθάσει στο σημερινό επίπεδο των άλλων περιοχών της χώρας αφού οι άλλες περιοχές και κυρίως οι πεδινές, βοηθούνται κατά πολύ, λόγω τις εδαφολογικής μορφής τους. Όταν λοιπόν ο Νομός φθάσει στο επίπεδο των υπολοίπων, τότε να μπουν τα ίδια κριτήρια για όλους.

1.4.3 Πληθυσμός – Μετανάστευση – Απασχόληση – Ανεργία – Εργατικό δυναμικό

Όπως προαναφέρθηκε με την πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού, η Ευρυτανία σβήνει σιγά-σιγά.

Ο ιδιαίτερα προβληματικός χαρακτήρας του Νομού δημιουργήθηκε κυρίως από τον συνδυασμό του ορεινού, δυσπρόσιτου, άγονου εδάφους, με το τραχύ

κλίμα και τις μεγάλες ελλείψεις σε υποδομή.

Έτσι ο Νομός την εικοσαετία 1940-1961 έχασε το 25% του πληθυσμού του, την εικοσαετία 1962-1981 έχασε το 34% κατά την δεκαετία 1982-1991 έχασε το 7%. Η μέση πυκνότητα του πληθυσμού σύμφωνα με την απογραφή του 1991 μόλις πλησιάζει τους 13 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Ο πληθυσμός του Νομού κατά την απογραφή του 1991 ήτανε 24.307. Ο μόνιμος πληθυσμός του Νομού , εκτιμάται περίπου στις 20.000.

Το στοιχείο αυτό είναι πολύ σοβαρό και πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο υπάρχει η δυνατότητα αύξησης του μόνιμου πληθυσμού του Νομού, όταν το ενδιαφέρον της πολιτείας πάρει την οριστική του θέση ότι μπορεί και πρέπει να αναπτύξει αυτόν το Νομό.

Αυτό δεν είναι υπόθεση του Ευρυτανικού λαού. Η πολιτεία πρέπει να δει το Νομό με άλλο πρίσμα, γιατί τα συμφέροντα είναι γενικότερα και πολύπλευρα. Είναι η μοναδική περιοχή που μπορεί να προσφέρει θερινό και χειμερινό Τουρισμό σε απόσταση μόλις 290 χιλ. από την πνιγμένη στο νέφος και την μόλυνση Πρωτεύουσα της χώρας, διαθέτοντας ένα τόσο όμορφο περιβάλλον σε συνδυασμό με το υψόμετρο και το ιδανικό κλίμα.

1.4.4 Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης και τάσεων κατά τομέα.

1.4.4.1 Πρωτογενής τομέας

Η συνολική γεωργική γη του Νομού είναι 91.268 στρέμματα, δηλαδή, περίπου το 5% της συνολικής έκτασης του Νομού. Από αυτά 45.236 στρέμματα καλλιεργούνται και τα υπόλοιπα 46.032 κατανέμονται ως εξής:

α) αγρανάπαυση	14.132	στρέμματα
β) εγκαταλειμμένα	14.000	»
γ) κοφτολίβαδο	17.900	»

Τα κύρια προϊόντα του Νομού είναι:

Φασόλια, πατάτες, κηπευτικά, καλαμπόκι, καρύδια, κάστανα, σιτηρά (λίγα), κτηνοτροφικά φυτά, σπυροφόρα, αμπέλια, ελιές (λίγες), καπνά (λίγα), μέλι, μαλλιά-τρίχες, γάλα, τυρί, κρέας (αρνί - κατσίκι - λίγο βοδινό), πέστροφα - κυτρίνος, ξυλεία (ελάτης περίπου 40.000 μ3 λήματα ανά έτος, από τα οποία το τεχνικό ξύλο είναι περίπου 20.000 μ3).

Ειδικότερα το ξυλώδες κεφάλαιο (ξυλαπτόθεμα) των δασών της Ευρυτανίας εκτιμάται σε 7.100.000 μ3 με ετήσια προσαύξηση 160.000 μ3 ξυλώδη όγκου.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας είναι:

α) οι τεχνικές γνώσεις του αγροτικού πληθυσμού δεν είναι επαρκείς.

β) πέραν των 2.100 περίπου ενεργών αγροτών, μεγάλο τμήμα της γεωργικής γης ανήκει και ελέγχεται από 3.500 αρχηγούς γεωργικών εκμεταλλεύσεων ηλικίας άνω των 65 ετών, από την παραπάνω ανάλυση φαίνεται ότι ο τομέας της γεωργίας δεν μπορεί να γίνει κύριος μοχλός γενικής ανάπτυξης του Νομού.

Υπάρχουν όμως ευρύτατα περιθώρια αύξησης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας και κυρίως στα κηπευτικά προϊόντα (όπως φασολάκια φρέσκα και ντομάτα την εποχή που η υπόλοιπη Ελλάδα δεν έχει, δηλαδή Αύγουστο -Σεπτέμβριο- Οκτώβριο), αλλά και σε προϊόντα που μπορούν να κατοχυρωθούν ως προϊόντα ονομασίας προέλευση και στις βιοκαλλιέργειες.

γ) Η κτηνοτροφία του Νομού, αποτελεί έναν από τους κύριους μοχλούς οικονομικής δραστηριότητας με δυνατότητες ταχείας ανάπτυξης και

βελτίωσης, τόσο του ζωικού κεφαλαίου και των προϊόντων του (επιχειρήσεις, δευτερογενής τομέας) και της εμπορίας τους (τριτογενής τομέας). Τα απαραίτητα κεφάλαια επενδύσεων υποδομής είναι σχετικά μικρά, ενώ η κτηνοτροφική παράδοση ευνοεί ιδιαίτερα κάθε αναπτυξιακή πρωτοβουλία, με τον όρο ότι θα ενισχυθεί η ντόπια κάθετη εκμετάλλευση των προϊόντων, θα μειωθεί το κόστος της εσταυλισμένης ή ημισταυλισμένης κτηνοτροφίας που προκύπτει από την πολύμηνη χρήση ζωοτροφών και τέλος θα βελτιωθούν οι συνθήκες δουλειάς και διαβίωσης των κτηνοτρόφων. Τα ίδια σχέδια ισχύουν για την μελισσοκομία αλλά σε πολύ μικρότερη κλίμακα.

δ) Τα δάση του Νομού, αποτελούν το σπουδαιότερο φυσικό πόρο και υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ορθολογικότερης και αποτελεσματικότερης εκμετάλλευσης του δασικού πλούτου. Επιβάλλεται να γίνουν πολλά έργα υποδομής όπως δασικοί δρόμοι, καλλιέργεια, αναδασώσεις, ανάσχεση χειμάρρων, ενίσχυσης πρωτογενούς παραγωγής (στρογγυλή ξυλεία, βιομηχανική ξυλεία, καυσόξυλα, Χριστουγεννιάτικα δένδρα, καρποί καρυδιάς, καστανιάς, κ.λ.π.).

ε) Στον τομέα της αλιείας, υπάρχουν δυνατότητες να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο η υπάρχουσα μονάδα παραγωγής πέστροφας και κυπρίνου με την προσέλκυση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων.

1.4.4.2 Δευτερογενής τομέας (εξόρυξη - μεταποίηση)

Το ΙΓΜΕ θεωρεί ότι ο Νομός Ευρυτανίας δεν διαθέτει αξιόλογο ορυκτό πλούτο. Μετά από έρευνα στο υπάρχον ερευνητικό υλικό διαπιστώθηκε ότι οι πραγματοποιηθείσες αναγνώρισεις δεν καλύπτουν επαρκώς τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης έρευνας υπεδάφους. Κατά συνέπεια απαιτείται μια συστηματική διερεύνηση για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων.

Επιφανειακές ενδείξεις για κοιτάσματα μαρμάρου εμφανίζονται στις όχθες του Αχελώου της περιοχής Ν. Αργυρίου. Μια συστηματική κοιτασματολογική έρευνα της περιοχής είναι απαραίτητη για να αποφασιστεί η οικονομική βάση της εκμετάλλευσης, δεδομένου ότι οι εκτάσεις αυτές που παρουσιάζουν τις ενδείξεις χρησιμοποιούνται για βοσκότοποι και γεωργική εκμετάλλευση, η οποία μάλιστα θα τονωθεί με το εν εξελίξει αρδευτικό έργο

της περιοχής.

Από τα στοιχεία και την εξέλιξη των μεγεθών της μεταποίησης προκύπτει ότι η περιοχή του Νομού Ευρυτανίας υστερεί κατά πολύ στην ανάπτυξη του τομέα ως προς το σύνολο της χώρας. Πράγματι, ο Νομός απασχολούσε το 1981 το 18% του ενεργού πληθυσμού στον δευτερογενή τομέα, έναντι ποσοστού 30.4% της χώρας, ενώ ο τομέας στο Νομό παρήγαγε το 15% του ΑΕΠ του Νομού, έναντι 32% των αντιστοίχων μεγεθών στο επίπεδο της χώρας (στοιχεία 1979).

Τα εκτιμώμενα στοιχεία των μεγεθών της μεταποίησης για το 1998 υστερούν κατά πολύ από αυτά σε επίπεδο χώρας. Το 1998 ο κλάδος απασχολούσε 1737 άτομα, το 18% του ενεργού πληθυσμού στο Νομό με συνεχείς τάσεις μείωσης. Μετά βέβαια και το κλείσιμο των δύο βιομηχανιών του Νομού (ΔΑΒΙΕ Α.Ε. και Πειραικής Πατραϊκής) τα πράγματα είναι πολύ δυσκολότερα.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι ο κλάδος δεν μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του Νομού εκτός των μικρών εκμεταλλεύσεων οικογενειακής μορφής τόσο στη μεταποίηση των δασικών προϊόντων όσο και στη μεταποίηση και τυποποίηση τοπικών προϊόντων.

1.4.4.3 Τουρισμός

Ο Νομός Ευρυτανίας, είναι κατ' εξοχήν Νομός που διαθέτει μεγάλα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού με φυσικές δυνατότητες που υπερέχουν πολλών αντιστοίχων περιοχών της τουριστικά αναπτυγμένης κεντρικής Ευρώπης (Αυστρία - Ελβετία κ.λ.π.). Το επίπεδο ανάπτυξης του Ελληνικού λαού προσφέρει εξ' άλλου, από τις αρχές της δεκαετίας του 70 την μοναδική ευκαιρία αξιοποίησης αναλόγων τουριστικών πρωτοβουλιών όπως του Παρνασσού, που χωρίς σχεδόν καλή υποδομή παρατηρείται υπερσυσσώρευση χιονοδρόμων κατά την χειμερινή περίοδο. Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι την ταχύτερη αναπτυσσόμενη διάθεση των Ελλήνων για χειμερινό τουρισμό, εκμεταλλεύονται ήδη αφειδώς τα γειτονικά κέντρα της Ιταλίας, Αυστρίας, Ελβετίας κ.λ.π.

Η Ευρυτανία πέραν του χειμερινού τουρισμού μπορεί να πει κανείς με βεβαιότητα ότι έχει τεράστιες δυνατότητες για ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. (Αγροτουρισμός, περιηγητικός, τουρισμός περιπέτειας

κ.λ.π.) Επίσης σημαντική είναι και η τουριστική κίνηση που παρατηρείται με επίκεντρο δύο μοναστήρια (Προυσού και Τατάρνας) ενώ με την ολοκλήρωση των υποδομών και την αξιοποίηση των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων, ιδιαίτερα των Αγράφων. Η μορφή αυτή τουρισμού αναμένεται να εκτιναχτεί σε μια από τις κυρίαρχες. Κυρίαρχη βέβαια μορφή τουρισμού παραμένει ο χειμερινός τουρισμός με επίκεντρο το Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου, στο Βελούχι. Επισημαίνεται ότι επιβάλλεται η επέκταση αναβατήρων, η εκμετάλλευση σε περισσότερες πίστες, η ανάπτυξη του ΣΑΛΕ και του Ορειβατικού καταφυγίου καθώς και η ανάπτυξη παράλληλων εγκαταστάσεων και εξοπλισμών στην Καλιακούδα αλλά και την οδική σύνδεση του Χιονοδρομικού Κέντρου Καρπενησίου με την Αγία Τριάδα ώστε να καταστεί ένα σύγχρονο Χιονοδρομικό Κέντρο εφάμιλλο των Ευρωπαϊκών. .

Παράλληλα με τις παραπάνω μορφές τουρισμού, ανεξάντλητες είναι οι δυνατότητες ανάπτυξης του θερινού και συνεδριακού τουρισμού για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία η τουριστική υποδομή σε ξενοδοχεία, ξενώνες και καταλύματα στο Νομό έχει ως εξής:

Κατηγορίες	Αριθμός μονάδων	Σύνολο δωματίων	Σύνολο κλινών	Δωμάτια απλά	Δωμάτια με λουτρό
Ξενοδοχεία πολυτελείας	2	178	533	-	178
Ξενοδοχεία τάξης Α'	1	20	44	-	20
Ξενοδοχεία τάξης Β'	2	137	257	9	128
Ξενοδοχεία τάξης Γ'	4	177	336	21	156
Ξενοδοχεία τάξης Δ'	1	16	36	10	6
Ξενώνες τάξης Α'	2	33	61	-	61
Ξενώνες	9	119	241	22	97

τάξης Β'					
Ενοικιαζόμενα δωμάτια	90	450	900	50	400
ΣΥΝΟΛΟ	111	1130	2408	112	1046

ΠΗΓΗ: Γραφείο Τουρισμού Δήμου Καρπενησίου

1.4.4.4 Αγροτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι ειδική μορφή τουρισμού και αναπτύσσεται κυρίως σε αγροτικές περιοχές.

Βασικά χαρακτηριστικά του είναι:

- η μικρή δυναμικότητα κάθε Αγροτουριστικής εκμετάλλευσης.
- το αγροτικό περιβάλλον
- η ενασχόληση του επισκέπτη με τις αγροτικές εργασίες
- η ξεκούραση, η αναψυχή και γενικά η επαφή του επισκέπτη με την φύση.

Ο Αγροτουρισμός σαν οικονομική δραστηριότητα επιδρά πολλαπλασιαστικά στις τοπικές κοινωνίες.

- Συμπληρώνει το αγροτικό εισόδημα του αγρότη-επενδυτή.
- Αυξάνει τη ζήτηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων (οικοπροϊόντων).
- Επιδρά στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στις εστίες του.
- Επιδρά θετικά στην ολοκλήρωση των υποδομών και του κοινωνικού εξοπλισμού των αγροτικών περιοχών.
- Μειώνει την ανεργία και την υποαπασχόληση.

Στο Νομό Ευρυτανίας εφαρμόσθηκε την τριετία 1991-1993 πιλοτικό πρόγραμμα Αγροτουρισμού σε 21 Κοινότητες του Νομού ύψους 750 εκατ. δρχ.

Η αποδοχή και η επιτυχία του προγράμματος είναι εμφανής και εύκολα μπορεί να διαπιστώσει κανείς τα πρώτα αποτελέσματα.

- Κατασκευάστηκαν περίπου 76 αγροτουριστικές εκμεταλλεύσεις σε 21 Κοινότητες του Νομού.
- Υπερδπλασιάστηκε η τουριστική υποδομή του Νομού αφού προστέθηκαν άλλα 1.000 περίπου κρεβάτια.
- Αρκετοί νέοι άνθρωποι παρέμειναν στα χωριά τους αφού εξασφάλισαν απασχόληση και ένα καλό εισόδημα.
- Αυξήθηκε η τουριστική κίνηση στο Νομό Ευρυτανίας με αρκετά καλά οικονομικά αποτελέσματα.
- Ο Αγροτουρισμός σε συνδυασμό με το Χιονοδρομικό, τον ορειβατικό και τον οικοτουρισμό, διαπιστώνεται ότι πλέον είναι οι σύγχρονες μορφές τουρισμού που δένουν απόλυτα με το περιβάλλον της Ευρυτανίας.

1.4.4.5 Εμπόριο

Το συντριπτικό ποσοστό της εμπορικής δραστηριότητας ασκείται από οικογενειακής μορφής μικρές επιχειρήσεις με εξαίρεση τα 2 μεγάλα super market στην πρωτεύουσα του Νομού.

Διακινούμενα προϊόντα είναι τρόφιμα, ζώα, ζωοτροφές, ξυλεία, υλικά οικοδομών και μικρές ποσότητες γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Το ανεπαρκές εσωτερικό οδικό δίκτυο και η δυσκολία πρόσβασης στους όμορους Νομούς περιορίζουν τις εμπορικές συναλλαγές και ταυτόχρονα αυξάνουν το κόστος μεταφοράς.

1.4.4.6 Τράπεζες - Ασφάλειες.

Στο Νομό υπάρχουν 6 καταστήματα τραπεζών με συνολικό αριθμό απασχολουμένων 35 άτομα, ήτοι:

ΕΘΝΙΚΗ	2 υποκαταστήματα
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	1 υποκατάστημα
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	1 υποκατάστημα
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1 υποκατάστημα
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1 υποκατάστημα

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΛΑΜΙΑΣ	1 υποκατάστημα
ALPHA BANK	1 υποκατάστημα

Επίσης στο Νομό υπάρχουν 3 υποκαταστήματα ασφαλιστικών εταιρειών, ήτοι:

- ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
- INTERAMERICAN
- NATIONALE - NEDERLANDEN

Τα ασφαλιστικά προβλήματα των εργαζομένων, αντιμετωπίζονται κυρίως στο πλαίσιο της γενικής ασφαλιστικής πολιτικής της χώρας, χωρίς ουσιαστικές ειδικές ρυθμίσεις για τον προβληματικό αυτό Νομό στον οποίο "η επικοινωνία των ασφαλισμένων με τα αντίστοιχα ταμεία είναι για αρκετό χρονικό διάστημα του έτους πρακτικά αδύνατη.

1.4.4.7 Υγεία

Οι εδαφολογικές, πληθυσμιακές και κλιματολογικές ιδιομορφίες του Νομού καθιστούν δύσκολη την ικανοποιητική επίλυση του προβλήματος της υγείας των κατοίκων.

Ειδικότερα, η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια παροχή υπηρεσιών του Νομού στον τομέα της υγείας καλύπτεται από 17 αγροτικά ιατρεία, 2 υγειονομικούς σταθμούς, το Κέντρο Υγείας Δυτ. Φραγκίστας και το Γενικό Νοσοκομείο Καρπενησίου. Οι ελλείψεις των παραπάνω κέντρων είναι σοβαρότατες.

Τα αγροτικά ιατρεία δεν είναι εκσυγχρονισμένα και στελεχωμένα, λειτουργούν κατά διαστήματα υποτυπωδώς όταν υπάρχουν γιατροί. Το Κέντρο υγείας Δυτ. Φραγκίστας δεν λειτουργεί λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος επιστημονικού προσωπικού. Το Γενικό Νοσοκομείο Καρπενησίου έχει βελτιωθεί σημαντικά με την καινούρια πτέρυγα που έγινε, έχει ένα σημαντικό αριθμό επιστημονικού προσωπικού, λειτουργούν 50 κλίνες και υπάρχει δυνατότητα να λειτουργήσουν άλλες 40 κλίνες που είναι έτοιμες, λείπει μόνο κάποιος εξοπλισμός. Επίσης, πρόσφατα (το 2002) άρχισε η λειτουργία μονάδας τεχνητού νεφρού, η οποία λειτουργεί με 8 κλίνες και μόνο κατά τις πρωινές ώρες λόγω έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού.

Υπάρχουν όμως ακόμα ελλείψεις όπως, ορισμένες ειδικότητες επιστημονικού προσωπικού, καρδιολογική κλινική, εντατική μονάδα, μηχανογράφηση

1.4.4.8 Παιδεία

Στο Νομό λειτουργούν σήμερα:

- 18 Νηπιαγωγεία με 197 νήπια
- 43 Δημοτικά με 1.234 μαθητές
- 2 Ενιαία Λύκεια 4 Λυκειακών τάξεων με 320 μαθητές
- 7 Γυμνάσια με 650 μαθητές
- 1 Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο με 180 μαθητές.
- 1 Ι.Ε.Κ. με 92 σπουδαστές
- 1 Εκκλησιαστικό Λύκειο με 30 μαθητές.
- 1 Τμήμα Δασοπονίας του παραρτήματος Τ.Ε.Ι. Λαμίας με 850 σπουδαστές.

Οι συνθήκες επικοινωνίας κατά την χειμερινή περίοδο δυσχεραίνουν την παροχή εκπαίδευσης και εξαναγκάζουν σε εσωτερική ή εκτός Νομού μετακίνηση σημαντικού τμήματος του πληθυσμού.

Παρ' όλο τις ελλείψεις υποδομής στο χώρο της εκπαίδευσης, τα ποσοστά επιτυχίας των αποφοίτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση διατηρούνται σε πολύ καλό επίπεδο συγκρινόμενα με αυτά των άλλων περιοχών της χώρας. Το γεγονός αυτό έχει θετική επίδραση στην εξέλιξη των Ευρυτάνων, οδηγεί όμως στη συνέχεια σε μετανάστευση το εκλεκτότερο μέρος του ντόπιου πληθυσμού.

1.4.4.9 Πολιτισμός

Ο πλούτος της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του Νομού δεν έχει έρθει στην επιφάνεια μέχρι σήμερα λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος του Υπουργείου Πολιτισμού προς την κατεύθυνση αυτή, παρόλο ότι υπάρχουν πολλά στοιχεία και κυρίως σε ιδιώτες επιστήμονες, τα οποία δεν αξιολογήθηκαν μέχρι σήμερα και δεν έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες. Τελευταία έγινε μία προσπάθεια για τον εντοπισμό και διατήρηση των Βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων αλλά ακόμα δεν προχώρησε η διαδικασία.

Είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί τμήμα της Αρχαιολογικής υπηρεσίας με ικανή στελέχωση προσωπικού και οικονομικών πόρων.

1.4.4.10 Υποδομή - Δίκτυα

α) Δίκτυα μεταφορών.

Μήκος υφιστάμενου οδικού δικτύου (πλην δασικού και αγροτικού) 1272 χλμ.	
Εθνικό δίκτυο	72 χλμ.
Επαρχιακό δίκτυο	600 χλμ.
Δημοτικό δίκτυο	350 χλμ.
Αστικό και ημιαστικό δίκτυο	250 χλμ.
ΣΥΝΟΛΟ	1272 χλμ.

Το κύριο πρόβλημα του Νομού είναι το οδικό δίκτυο, τόσο αυτό που συνδέει τον Νομό με την ευρύτερη περιφέρεια και την υπόλοιπη χώρα, όσο και το εσωτερικό δίκτυο που συνδέει τις πρώην Κοινότητες και τους οικισμούς. Υπάρχει επίσης το πρόβλημα της απομόνωσης της Ευρυτανίας από τους όμορους νομούς, κυρίως Καρδίτσας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας, λόγω μη κατασκευής των οδικών αξόνων που οδηγούν από και προς Ευρυτανία. Οι άξονες αυτοί είναι σημαντικοί γιατί δυσχεραίνεται ή αποκλείεται η ανταλλαγή και μετακίνηση τόσο των προϊόντων όσο και του ανθρώπινου δυναμικού, το περισσότερο χρονικό διάστημα.

Όπως παρουσιάζεται η παραπάνω εικόνα του οδικού δικτύου, λαμβανομένου υπόψη του ορεινού της περιοχής, η μέση ταχύτητα δεν ξεπερνά τα 50 χιλ./ώρα στο Εθνικό δίκτυο και μετά δυσκολίας τα 40 χιλ./ώρα στο εσωτερικό οδικό δίκτυο, λόγω των μεγάλων κατά μήκος κλίσεων του οδοστρώματος καθώς και τις πολλές και απότομες κλειστές στροφές που δυσκολεύουν την ορατότητα.

Υπάρχουν επίσης πρώην Κοινότητες που δεν επικοινωνούν με το κέντρο του Νομού μέσω του εσωτερικού του Νομού, αλλά μέσω άλλων Νομών πράγμα που διπλασιάζει την απόστασή τους από το Κέντρο του Νομού.

Επίσης λόγω της κακής βατότητας του εσωτερικού οδικού δικτύου του

Νομού, οι κάτοικοι των απομακρυσμένων πρώην Κοινοτήτων, αναγκάζονται να επικοινωνούν, με την έδρα του Νομού μόνο για υπηρεσιακούς λόγους, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ενιαία συνοχή και προσπάθεια προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και διατήρησης του Νομού.

Είναι βέβαιο ότι ένα καλό οδικό δίκτυο θα ήταν και μόνο του ικανό να ανεβάσει σημαντικά το επίπεδο ανάπτυξης του νομού, αφού όλοι οι παραγωγικοί τομείς του Νομού που παρουσιάζουν δυνατότητα για ανάπτυξη, έχουν ως προϋπόθεση για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων τους την δημιουργία ενός ανεκτού οδικού δικτύου.

Ο τουρισμός (σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή, προσπέλαση στους οικισμούς, στα αξιοθέατα, στα κέντρα χειμερινού τουρισμού, στα δάση), η εκμετάλλευση του δασικού πλούτου (δασικοί δρόμοι, προσπέλαση ανεκμετάλλευστων συστάδων, πυροπροστασία κ.λ.π.) η κτηνοτροφία (προσπέλαση βοσκοτόπων), η μεταποίηση και το εμπόριο (διακίνηση πρώτης ύλης - παραγωγής, εμπορία προϊόντων) και τέλος η ίδια οικιστική αναδιοργάνωση του Νομού έχουν ως προϋπόθεση ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο.

Το έντονο ορεινό ανάγλυφο του Νομού αποκλείει την σιδηροδρομική επικοινωνία, όπως αποκλείει και την δημιουργία αεροδρομίου με τα σημερινά τεχνικοοικονομικά κριτήρια. Είναι όμως σκόπιμο η κατασκευή ενός τουλάχιστον ελικοδρομίου για έκτακτες και επείγουσες ανάγκες.

β. Δίκτυα ενέργειας και τηλεπικοινωνιών.

Το δίκτυο ενέργειας της ΔΕΗ καλύπτει περίπου το 99% των οικισμών του Νομού. Υπάρχει πρόβλημα σε ορισμένους απομακρυσμένους οικισμούς που πιστεύουμε ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα θα ξεπεραστεί. Το δίκτυο τηλεπικοινωνίας τα τελευταία χρόνια έχει γίνει πολύ ικανοποιητικό. Υπάρχουν 10.500 συνδέσεις και 8.923 συνδρομητές αναλογία δηλαδή 1 σύνδεση ανά 2 άτομα περίπου. Υπάρχουν όμως και ορισμένες κοινότητες και οικισμοί που ακόμα έχουν πρόβλημα τηλεπικοινωνίας, όπως υπάρχει πρόβλημα στην ποιότητα της τηλεφωνίας, πιστεύουμε όμως, ότι με την ασύρματο και ψηφιακή επικοινωνία να λυθεί.

γ. Οικιστική υποδομή (Υδρευση – αποχέτευση – κατεργασία λυμάτων - Διαχείριση απορριμμάτων)

Το δίκτυο ύδρευσης καλύπτει τις ανάγκες του Νομού κατά 70% περίπου. Υπάρχουν αρκετές ελλείψεις τόσο στο Δήμο Καρπενησίου όσο και σε πολλούς άλλους οικισμούς, πολλοί οικισμοί στερούνται παντελώς του εσωτερικού δικτύου, αλλά και γενικώς, την έλλειψη τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα, λόγω βλαβών και ακατάλληλων πεπαλαιωμένων δικτύων.

Δίκτυο αποχέτευσης έχουν λίγοι οικισμοί, χωρίς όμως βιολογικό καθαρισμό πλην της πόλεως του Καρπενησίου που απέκτησε τελευταία και εξ' αυτού του γεγονότος, υπάρχει σοβαρό πρόβλημα και πρέπει να αντιμετωπισθεί συλλογικά μία πλήρη μελέτη διάθεσης των λυμάτων, για να διατηρηθεί και στο μέλλον το περιβάλλον αμόλυντο ώστε να δικαιωθεί ο ΟΗΕ που όρισε την περιοχή της Ευρυτανίας και ειδικότερα το Καρπενήσι, σαν σημείο αναφοράς των μετρήσεων μόλυνσης του περιβάλλοντος για όλη την Μεσόγειο.

Η διάθεση και διαχείριση των απορριμμάτων είναι ανύπαρκτη. Απαιτείται ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος με μία μελέτη που θα λύσει το όλο πρόβλημα. Εκτός της πόλης του Καρπενησίου, που έχει κάποια στοιχειώδη υποδομή (κάψιμο, ενταφιασμός), σ' όλη την υπόλοιπη Ευρυτανία, η απόρριψη των απορριμμάτων γίνεται σε χαραδρώσεις ή σε απότομα βάραθρα, πράγμα ανεπίτρεπτο για τα σημερινά δεδομένα. (περισσότερα στο κεφ. 3, σελ 89)

1.4.4.11 Σύστημα οικισμών - περιβάλλον

Οι οικισμοί είναι διασπαρμένοι και οι αποστάσεις μεταξύ των περισσότερων είναι σημαντικές.

Ο πληθυσμός των οικισμών κυμαίνεται από 20 έως 1.200 κατοίκους, πλην της πόλης του Καρπενησίου που έχει περίπου 10.000 βάσει πραγματικών δεδομένων και όχι της απογραφής.

Το σύστημα της δόμησης των οικισμών, εκτός τεσσάρων οικισμών, είναι της ελεύθερης και διασκορπισμένης δόμησης.

Ο Νομός έχει 11 Δήμους, 80 Δημοτικά Διαμερίσματα και 83 συνοικισμούς.

Το ύψος των κτιρίων είναι 7.50 μ. πλην τμημάτων της πόλης του

Καρπενησίου που είναι 11.00 μ.

Υπάρχουν πολλά παραδοσιακά κτίσματα, που αν δεν υπάρξει ειδική μέριμνα θα κατεδαφισθούν και αυτά.

Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον κυρίως από τους ετεροδημότες της διασποράς, για ανοικοδόμηση στην παλαιά γενέτειρά των, πλην όμως, καθίσταται αδύνατο γιατί δεν υπάρχουν εντός των οικισμών οικοπέδα και απαιτείται η επέκταση των ορίων των οικισμών. Οι οικισμοί αυτοί είναι περίπου 40 και προ τριετίας άρχισε κάποια διαδικασία αποτύπωσης με προορισμό την επέκταση τους, πλην όμως σταμάτησε εν όψει ρυθμίσεως του όλου οικιστικού συστήματος.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικισμοί είναι:

- 1) Ακριβή η έκδοση των μικρών οικοδομικών αδειών για κατοικία,
- 2) Στενότητα οικοπεδικών χώρων,
- 3) Συντήρηση και επισκευή των παλαιών σπιτιών και κυρίως των παραδοσιακών.

Είναι γνωστό επίσης το πρόβλημα του αποχαρκτηρισμού 32 και πλέον οικισμών του Νομού ως κατολισθαίνοντες που επηρεάζει αρνητικά οποιαδήποτε προσπάθεια δόμησης.

Οι λύσεις που προτείνονται είναι:

- 1) Νομοθετική ρύθμιση για μικρότερους συντελεστές αμοιβής έκδοσης οικοδομικών αδειών για μικρές κατοικίες και αγροτικά κτίσματα.
- 2) Αποχαρκτηρισμός κατολισθαίνοντων οικισμών,
- 3) Επέκταση οικισμών σε δημόσιες εκτάσεις όπου οι περιοχές δεν είναι δασωμένες.
- 4) Δάνεια με χαμηλό επιτόκιο προκειμένου να επαναπατριθούν οι ετεροδημότες ή οι διαμένοντες στο Νομό και δεν έχουν κατοικία.

Το περιβάλλον της Ευρυτανίας μέχρι τώρα τουλάχιστον παραμένει άθικτο. Για να διατηρηθεί και στο μέλλον, απαιτούνται να γίνουν οι προαναφερόμενες ενέργειες στον τομέα της αποχέτευσης, των απορριμμάτων και εν γένει της προστασίας των δασών, των λιμνών, των ρεμάτων και εν γένει των τοπίων της περιοχής. Πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα ορεινά θέρετρα της Ευρώπης που συνδυάζει την πλούσια βλάστηση των Γαλλοελβετικών Άλπεων με την γλυκύτητα του κλίματος και την ζεστασιά του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος των μεσογειακών χωρών.

1.4.5 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ.

Είναι γνωστό ότι τόσο από το 1^ο Κ.Π.Σ. όσο και από το 2^ο Κ.Π.Σ. διατέθηκαν σημαντικοί πόροι πάνω στους ίδιους αναπτυξιακούς στόχους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Δεν είχαν όμως τα αναμενόμενα αποτελέσματα για τους παρακάτω λόγους:

1. Η υστέρηση του Νομού Ευρυτανίας σε υποδομές σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος ήταν αρκετά μεγάλη.

2. Οι μηχανισμοί υλοποίησης (τόσο σε Περιφερειακό επίπεδο όσο και σε τοπικό) είχαν και έχουν φοβερές ελλείψεις. (Ελλιπές στελεχιακό δυναμικό, μέσα, εξοπλισμός κ.λ.π.)

3. Η κατανομή των πόρων δεν ήταν πάντα η απαιτούμενη με συνέπεια να έχουμε αποσπασματικές εφαρμογές προγραμμάτων αλλά και δημιουργία κλίματος αναξιοπιστίας.

4. Οι ρυθμοί υλοποίησης (σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο) χαρακτηρίζονται αργοί έως μέτριοι με συνέπεια να υπάρχει απώλεια πόρων.

5. Το αναχρονιστικό θεσμικό πλαίσιο σε πολλές περιπτώσεις ήταν και είναι εμπόδιο στην αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών ανάπτυξης και προγραμμάτων.

6. Η γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας αλλά και της Ευρυτανίας ειδικότερα (αποβιομηχάνιση, οριακός πρωτογενής τομέας κ.λ.π.) δεν ήταν η ευνοϊκότερη για τη δημιουργία επενδυτικού κλίματος με εξαίρεση τον τριτογενή τομέα.

1.5 Απορροφητικότητα κονδυλίων από το ΠΕΠ

Στερεάς Ελλάδος

Και ενώ τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν μια αρκετά απογοητευτική πορεία της Ευρυτανίας, επίσημα στοιχεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της διαχειριστικής αρχής του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, που παρουσιάστηκαν σε πρόσφατη ημερίδα που έγινε στο Καρπενήσι παρουσιάζουν πρώτη σε απορροφητικότητα τη Νομαρχία Ευρυτανίας με 12.438.874,19 ευρώ και από τους Δήμους του Νομού πρώτο το Δήμο Καρπενησίου με 3.178.377,95 ευρώ. Τελευταίος ο Δήμος Φουρνάς με μόλις 7.500 ευρώ

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι τελευταίος σε απορροφήσεις χρημάτων από το 3ο ΚΠΣ είναι ο Δήμος Φουρνάς, ο οποίος απορρόφησε από τα συνολικά χρήματα που διατέθηκαν, μόνο 7.500 ευρώ για το έργο "Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για τη δημιουργία κέντρου πρόσβασης στο Διαδίκτυο του Δήμου Φουρνάς", έργο όμως το οποίο πήραν και όλοι οι Δήμοι του Νομού αυτόματα από το πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας".

Πρώτος σε απορροφήσεις είναι ο Δήμος Καρπενησίου και οι εταιρίες του που απορρόφησαν συνολικά 3.178.377,95 ευρώ. Υψηλό βαθμό απορροφητικότητας έχει και η Νομαρχία Ευρυτανίας με συνολικό ποσό 12.438.874,19 ευρώ, ενώ η Δ/ση Δασών ακολουθεί και αυτή με συνολικό ποσό 1.234.225,77 ευρώ. Υπάρχει τέλος το πρόγραμμα, σχολικών βιβλιοθηκών στο οποίο απορροφήθηκαν συνολικά 5.869.000 ευρώ, αλλά και η ίδια η περιφέρεια Στερεάς που απορρόφησε το ποσό των 6.803.030 ευρώ για έργα τα οποία εκτελεί στην Ευρυτανία, όπως είναι η παράκαμψη Καρπενησίου.

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Παρόλα τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν στο Νομό, είναι αναμφισβήτητη η πρόοδος που έχει γίνει με την πάροδο των χρόνων.

Πώς όμως, και πότε άρχισε όλη αυτή η ανάπτυξη του Νομού να γίνεται εφικτή και να έχει αποτελέσματα;

Θα δούμε σε αυτό το κεφάλαιο τη συμβολή της «βαριάς βιομηχανίας» του Νομού, το Χιονοδρομικό Κέντρο από τις αρχές της λειτουργίας του στην ανάπτυξη του Νομού.

Επίσης βλέπουμε την ανάπτυξη ορισμένων εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και την συμβολή της αναπτυξιακής εταιρείας Ευρυτανία Α.Ε. στην αναπτυξιακή πορεία του Νομού και των προγραμμάτων που εφαρμόστηκαν (ΜΟΠ, Leader I, Leader II κ.ά.).

2.2 Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου

Η ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το Χιονοδρομικό Κέντρο αποτελεί έναν από τους κύριους μοχλούς έλξης τουρισμού στην πόλη και τον νομό γενικότερα.⁷

Παραμένει φορέας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχει υπηρεσίες στον νομό. Τα οικονομικά του χιονοδρομικού δεν είναι όπως παλιότερα που υπήρχε οικονομική στήριξη από το κράτος αλλά και τον Δήμο Καρπενησίου.

Από την σύσταση της εταιρείας το 1981 ο Δήμος Καρπενησίου ήταν πρωτοπόρος στην ανάπτυξη και επέκταση του χιονοδρομικού.

Πιο συγκεκριμένα εκτέλεσε μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων τα εξής έργα: Κατασκευή του μπαρ στις πίστες, τους αναβατήρες «ANEMOS 1», «ANEMOS 2», «ΗΡΑΚΛΗΣ 2», καθώς και την μετεγκατάσταση προς την ψηλή κορφή του αναβατήρα «ΗΡΑΚΛΗΣ 1» αγορά του τελευταίου υπερασύγχρονου χιονοστρωτήρα (rat rack) και αγορά τεσσάρων μηχανών χιονιού (ski doo). Το Χιονοδρομικό κέντρο ήταν η πρώτη επένδυση που συνέβαλε θετικά προς αυτή την κατεύθυνση. Η τουριστική ανάπτυξη τόσο του Καρπενησίου όσο και των γύρω χωριών που ουσιαστικά απέχουν ελάχιστα από το Βελούχι οφείλεται ουσιαστικά στο χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου.

Οι φυσικές ομορφιές και το κλίμα και ιδιαίτερα με τις δροσιές του καλοκαιριού τραβούσαν πάντα επισκέπτες. Όλα τα χωριά της Ευρυτανίας σφύζουν από κίνηση και ζωή.

Η μεγάλη τουριστική κίνηση κυρίως τον χειμώνα όταν το Βελούχι ήδη έχει τυλιχθεί στην παχιά κάπα του χιονιού και αρχίσει η λειτουργία του

---

⁷ Ν.Α. Ευρυτανίας, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης, σελ. 28, Ευρυτανία Α.Ε., καταστατικό Χ.Κ.Κ., σελ. 3

χιονοδρομικού κέντρου τραβάει σαν μαγνήτης τους φίλους του χιονιού απ' όλη την Ελλάδα.

Επίσης βοηθάει το ότι οι πίστες του Χιονοδρομικού Κέντρου απέχουν 11 χλμ. από την πόλη του Καρπενησίου, 294 χλμ. από την Αθήνα, 368 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη, 78 χλμ. από την Λαμία και 111 χλμ. από το Αγρίνιο.

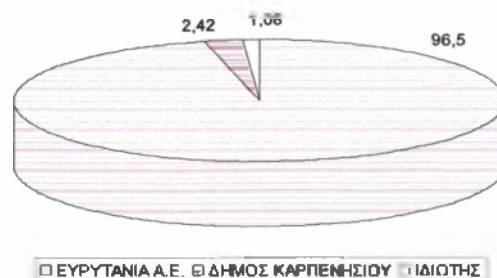
Η φύση της Ευρυτανίας αποτελεί αξιόλογο φυσικό πόρο με πολλές δυνατότητες ανάπτυξης προσφέρεται τόσο για χειμερινό τουρισμό όσο και για παραθερισμό. Τα οικονομικά οφέλη από τον τουρισμό στον νομό είναι πολύ σημαντικά. Ο ετήσιος αριθμός χιονοδρόμων που δραπέτεύουν από τα στενά όρια της πόλης έστω και για λίγο ένα Σαββατοκύριακο για να ζήσουν στιγμές μοναδικές μέσα στην φύση διατρέχοντας τις βουνοπλαγιές είναι περίπου 20.000-23.000 (από τα εισιτήρια που εκδίδονται) ενώ ο αριθμός επισκεπτών υπολογίζεται δύο με τρεις φορές μεγαλύτερος.

Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να λειτουργούν πολλά τουριστικά καταλύματα. Επίσης από την ανάπτυξη της τουριστικής κίνησης στην περιοχή αναπτύχθηκαν και πολλές θέσεις έμμεσης εργασίας (ταβέρνες, εστιατόρια, ενοικιάσεις σκι, κ.λπ).

2.2.1 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Σήμερα μετά την εξαγορά από τη Ν.Α. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ της πλειοψηφίας του πακέτου των μετοχών της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε από την Α.Τ.Ε η μετοχική σύνθεση του Χ.Κ.Κ. ΑΕ έχει ως εξής:

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε	96,5%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	2,42%
ΙΔΙΩΤΗΣ	1,08%

2.2.2 ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΑ (ΜΟΠ)

Το έτος 1989 το Χ.Κ.Κ. Α.Ε εντάχθηκε στα (ΜΟΠ) Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, με φορέα το Δήμο Καρπενησίου, για την εγκατάσταση τριών νέων αναβατήρων.

Η επένδυση πραγματοποιήθηκε κατά το διάστημα 1990-1993 έγινε η εγκατάσταση των πιστών Άνεμος1, Άνεμος 2 και το κόστος ανέρχεται σε 450.000.000 δρχ. περίπου.

Το 1991 αγοράστηκε φορτηγό εκχιονιστικό ενώ το 1992 κατασκευάστηκε ο εναέριος διθέσιος αναβατήρας ΤΑΚΗΣ ΦΛΕΓΚΑΣ» από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού η οποία παραχώρησε κατά κυριότητα τον ένα αναβατήρα στο Χ.Κ.Κ. Α.Ε. Οι δύο άλλοι αναβατήρες στο Χ.Κ.Κ. Α.Ε από τον Δήμο Καρπενησίου που ήταν ο φορέας υλοποίησης του έργου. Στο ίδιο διάστημα έγινε και η ηλεκτροδότηση του χιονοδρομικού κέντρου με χρηματοδότηση από το Νομαρχιακό Πρόγραμμα.

Επίσης το 2000 έγινε η εγκατάσταση του τριθέσιου αναβατήρα ΗΡΑΚΛΗΣ 1. Στην θέση του παλιού ΗΡΑΚΛΗ αξίας 400.000.000 δρχ. όπως επίσης και μηχανήμα διάστρωσης πιστών αξίας 100. Εκ. Δρχ.

Τέλος το 2004 έγινε η αντικατάσταση ενός συρόμενου αναβατήρα στη θέση του παλιού «ΘΗΣΕΑ». Αντικαταστάθηκε με έναν καινούργιο κόστους 450.000 Ευρώ. Επειδή ο παλιός ΘΗΣΕΑΣ ήταν 22 ετών δεν μπορούσε πλέον να καλύψει τις σημερινές ανάγκες.

Το νέο εγκεκριμένο Πρόγραμμα από το Β' Κ.Π.Σ (Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) ανέρχεται στο ποσό των 500.000.000 δρχ. και αξιοποιήθηκε για την εγκατάσταση νέου εναέριου τριθέσιου αναβατήρα δυναμικότητας 1800 ατόμων/ ώρα, «ΗΡΑΚΛΗΣ Ι», την μετεγκατάσταση του αναβατήρα «ΗΡΑΚΛΗ ΙΙ» στη θέση "ΣΑΜΑΡΙ- ΨΗΛΗ ΚΟΡΥΦΗ" την αγορά νέου μηχανήματος

διάστρωσης πιστών και δύο μηχανημάτων μεταφοράς στο χιόνι (snow mobile).

Το Πρόγραμμα ήδη υλοποιήθηκε εντός του 2000 με χρηματοδότηση μέσω της ΣΑΤΑ 2 της Ν.Α. Ευρυτανίας και Φορέα Υλοποίησης το Δήμο Καρπενησίου.

Το προσωπικό της επιχείρησης με Σύμβαση Αορίστου χρόνου ανέρχεται σε πέντε (5) άτομα :

Συγκεκριμένα:

- Ένας Πτυχιούχος Τ.Ε Τεχνολόγος - Μηχανολόγος
- Μία Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι Δ/σης Επιχειρήσεων (Λογίστρια)
- Δύο Υ.Ε Χειριστές Μηχανημάτων
- Ένας Συντηρητής Αναβατήρων
- Επίσης η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε έχει αποσπάσει μία υπάλληλο (Γραμματέα) για υποστήριξη της θυγατρικής της Εταιρείας .

2.2.3 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Μέχρι σήμερα ο ισολογισμός του χιονοδρομικού κέντρου, ο οποίος γίνεται στα τέλη Ιουνίου κάθε έτους εμφανίζει ζημιές που διαφέρουν από χρόνο σε χρόνο, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες κάθε έτους και την ανάλογη προέλευση επισκεπτών. Παρακάτω παραθέτονται αναλυτικά οι ισολογισμοί των τελευταίων δέκα χρόνων, όπου φαίνεται η κίνηση, των κεφαλαίων Χιονοδρομικού Κέντρου.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30-6-1996 15η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.7.95 - 30.6.96) ΑΡ.Μ.Α.Ε. 9720/13/0/86/3

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1995-1996	1994-1995	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	1995-1996	1994-1995
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
<i>I. Αποθέματα Ακινήτων</i>			<i>I. Κεφάλαιο</i>		
Δικαιώμ. Χρημ. Ενσώμ. Παγ. Στοκ.	10.852.180	10.852.180	1. Καταβλημένο Μετοχ. Κεφάλαιο	131.500.000	131.500.000
<i>II. Ενσώματες Ακινήσεις</i>			Διακρεμένο σε 131.500 Όνομ. Μετοχές των 1.000 δραχ. εκάστη.		
3. Κτίρια	320.669.746	320.026.607	<i>II. Αποθ/κό-Διαφ. Αναθ/γής-Επισκευ.</i>		
Μείον Αποσβέσεις	30.031.918	21.581.677	4. Επικρατήσεις	390.714.955	384.000.000
	290.637.828	298.444.930	<i>Υ. Αποσβέσεις εις Νέο</i>		
4. Μηκ. Τεκ. Εγκ. Α.Μ.Ε.Ε	200.528.592	197.663.727	Μείον: Αναθ/τα προς διάθεση	141.955.926	113.096.725
Μείον Αποσβέσεις	64.650.583	58.915.485	Ζημιό Χρήσεως	28.859.201	27.523.495
	135.878.009	138.748.244	Ζημιό Προηγ. Χρήσεως	113.096.725	85.573.530
5. Μεταφορικά Μέσα	2.127.590	1.263.894	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛ. (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΥ)	580.259.029	402.403.275
Μείον Αποσβέσεις	899.035	804.558	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
	1.228.555	459.336	<i>II. Βασικολογισμ. Υποχρεώσεω.</i>		
6. Επιηλ. & Λοιπός Εξοπλισμός	15.583.989	15.341.849	5. Υποχρ. από Φόρους-Τέλη	404.744	343.740
Μείον Αποσβέσεις	10.911.203	9.917.006	6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	6.773.900	1.613.100
	4.672.786	5.424.843	11. Πιστωτές διάφοροι	66.856.830	59.901.464
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+ΓΒ)	443.259.358	453.929.533	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙΒ)	74.035.474	61.858.304
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝ. ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)	454.294.500	464.261.579
<i>I. Αποθέματα</i>			ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		
1. Αποθέματα Αναλώσιμα Υλικά	13.820		Εκδότες Ευρωπαϊκών Επιστ.	4.050.000	4.050.000
<i>II. Ανατοχές</i>			Εκδότης Ευρωπ. Επιστ.	2.800.000	2.800.000
11. Χρεώστες διάφοροι	2.719.344	248.289	Εκδότης Ευρωπ. Επιστ.	1.250.000	1.250.000
<i>IV. Διαθέσιμα</i>			ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛ/ΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/86)		
1. Ταμείο	56.178	538.458	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1995-1996	1994-1995
3. Καταθέσεις όψεως σε δραχ.	8.073.906	1.149.506	Έσοδα Κέντρου	35.491.816	31.996.269
Χρηματικά Διαθέσιμα	8.291.978	1.687.964	Συν-Λογ/τ	32.241.675	28.799.262
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Δ+ΔΗ+ΔΜ)	11.025.142	1.936.253	Τηλέφωνο	50.000	25.000
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ			Διάφορα Έσοδα - Διαφημίσεις	823.729	402.000
1. Έσοδα Χρήσεως Εισπραχτέα		8.395.793	Κυλικία στις Πιάτες	2.376.412	1.771.907
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)	454.294.500	464.261.579	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΡΓΟΛΑΒΟ	9.959.727	6.963.643
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΤΙΚΟΙ			Επιστάσιο	789.333	1.014.004
Ευρωπαϊκές επιστολές	4.050.000	4.050.000	Κοφτερίο	686.857	547.887
Ευρωπαϊκή επιστολή	2.800.000	2.800.000	Μηλ-Μάρκετ	22.235	
Ευρωπαϊκή επιστολή	1.250.000	1.250.000	Πολλήσεως Χιονοδρ. Ειδών	1.154.576	1.272.804
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ (Α/88)			Δωμάτια	1.404.410	561.817
	1995-1996	1994-1995	Ενοίκιασεως Χιον. Εξοπλισμού	1.225.231	1.261.501
Καθαρό Αποτελέσματος (Ζημιό Χρήσεως)	28.859.201	27.523.195	Στολή Σκι	302.785	312.620
Υπόλοιπο Αποσβέσεων (Ζημιό Προηγ. Χρήσεως)	113.096.725	85.573.530	Πάγιο Ποσό	4.392.300	3.992.000
ΣΥΝΟΛΟ	141.955.926	113.096.725	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΕΓΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ		
ΖΗΜΙΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	141.955.926	113.096.725	Ενοίκιο μηχανών-τεχν. εγκ/σεων		517.000
			Λοιπά μηχαν/κά εξοπλισμού		
			Έσοδα Μετοχ. Μέσων	776.102	
			ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
			Λοιπά Πιστωτ. Τόκοι	407.405	1.220.600
			ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	48.635.050	42.697.147
			ΜΕΙΩΝ:		
			Επιποσώματα	605.621	669.878
			Αναλώσιμα Υλικά	4.537.328	3.562.493
			Αναθ/κό Παγ. Στοχείων	975.129	1.565.334
			Αποσβέσεις & Έσοδα Προσωπ.	43.074.722	37.898.207
			Αποσβέσεις & Έσοδα Τρίτων	1.336.603	1.007.977
			Παροχές Τρίτων	4.551.738	7.044.925
			Φόροι-Τέλη	51.926	40.318
			Διάφορα Έσοδα	4.050.348	3.288.684
			Αποσβέσεις Παγίων Στοχείων	15.274.015	15.057.956
			Εισπραχτά & Αναθ/λαν Αν/τα	316.621	165.731
			ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	75.494.251	70.220.312
			ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	28.859.201	27.523.195

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 4/11/1996

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Ο.Κ. ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ο Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

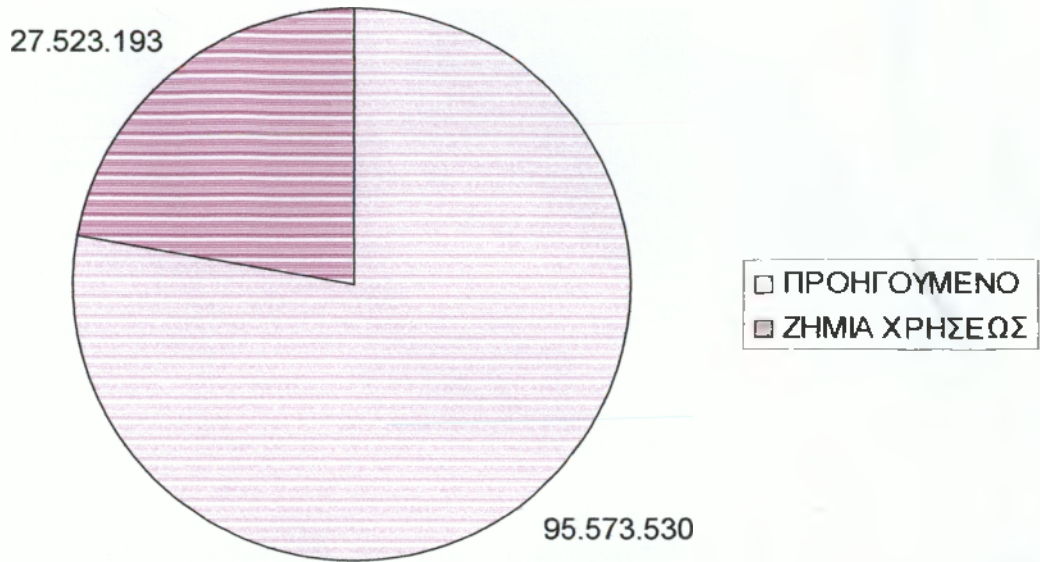
Η ΛΟΓΙΣΤΡΙΑ

ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΜΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ
 Α.Δ.Τ. Κ. 695351/75
 Α.Τ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

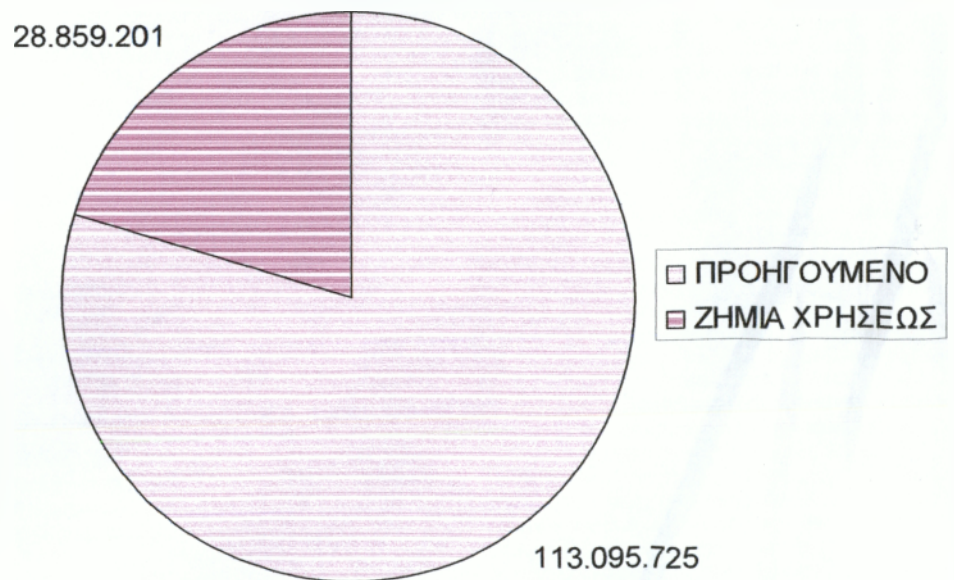

ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΚΑΡΑΝΙΖΑΣ
 Α.Δ.Τ. Κ. 2215/76
 Α.Τ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΙΩΝΗ
 Α.Δ.Τ. Α. 698221/86
 Α.Τ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

ΧΡΗΣΗ 1994-1995

ΧΡΗΣΗ 1995-1996

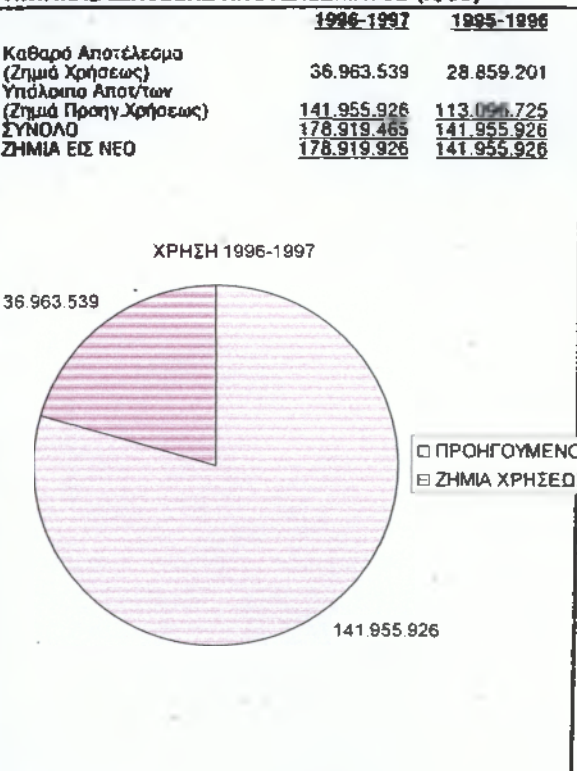
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30-6-1997-30-6-1996 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1-7-96/30-6-97) ΑΡ.ΜΑΕ 9720113/Β/96/3

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1996-1997	1995-1996	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	1996-1997	1995-1996
Γ. ΠΛΗΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Ι. Διαθέσιμες Ακινήτοποιήσεις			Ι. Κεφάλαιο		
Επιπλέον Χρημ. Ενσώμ. Παγ. Στοχ.	10.852.180	10.852.180	1. Καταβλημ. Μετοχ. Κεφ.	131.500.000	131.500.000
ΙΙ. Διαθέσιμες Ακινήτοποιήσεις			Διαιρεμένο σε 131.500 αναμ. Μετοχές των 1000 δραχ. Εκάστη		
3. Κτίρια	320.992.764	320.669.746	ΙΙ. Αποθ/κό-Διάφ. Αναμ/γής-Επιχορ.		
Μέσων Αποσβέσεις	38.448.619	30.031.918	4. Επιχορηγήσεις	395.346.995	390.714.955
	<u>282.504.145</u>	<u>290.637.828</u>			
4. Μηχ. Τεχ. εγκ. Α. Μ. ΕΕ	200.807.732	200.528.592	Υ. Αποτελέσματα εις Νέο		
Μέσων Αποσβέσεις	70.292.427	64.650.583	Μέσων Απομ/τα προς Διάθεση	178.919.465	141.955.926
	<u>130.315.305</u>	<u>135.878.009</u>	Ζημιό Χρήσεως	36.963.539	28.859.201
5. Μεταφορικά Μέσα	2.127.590	2.127.590	Ζημιό Προηγ. Χρημ.	141.955.926	113.096.725
Μέσων Αποσβέσεις	993.512	899.035			
	1.134.078	1.228.555	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛ	347.927.530	380.259.029
6. Επιστ/α & λοιπός Εξοπλ.	15.998.989	15.583.989	(ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΥ)		
Μέσων Αποσβέσεις	11.928.817	10.911.203			
	<u>4.060.172</u>	<u>4.672.786</u>	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΣΥΝΟΛ. ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓ. (Γ+ΓΙ)	428.865.880	443.269.358	ΙΙ. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			5. Υποχρ. από Φόρους - Τέλη	447.858	404.741
Ι. Αποθέματα			6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	18.506.000	6.773.900
2. Αποθέματα Αναλώσιμα Υλικά		13.820	11. Πιστωτές Διάφοροι	74.334.470	66.856.830
ΙΙ. Διατίθεις			ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣ (ΓΥ)	93.288.562	74.035.471
17. Χρεώσιτες Διάφοροι	6.200.385	2.719.344			
ΙΙΙ. Διαθέσιμα					
1. Ταμείο	295.142	56.178	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜ. ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	441.216.092	454.294.500
2. Καταθέσεις όψεως σε δραχ.	5.854.685	8.235.800	(Α+Γ)		
χρηματικά διαθέσιμα	6.149.827	8.291.978			
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)	12.350.212	11.025.142	ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤ.	441.216.092	454.294.500	Εκδότες Εγγυητικών Επιστ.	4.050.000	4.050.000
(Γ+Δ+Ε)			Εκδότη. Εγγυητ. Επιστ.	2.800.000	2.800.000
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			Εκδότη. Εγγυητ. Επιστ.	1.250.000	1.250.000
Εγγυητικές Επιστολές	4.050.000	4.050.000			
Εγγυητική Επιστολή	2.800.000	2.800.000			
Εγγυητική Επιστολή	1.250.000	1.250.000			

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛ/ΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/86) ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ (Α/88)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1996-1997	1995-1996
Εσοδα Κέντρου	36.803.652	35.491.816
Συν-Λιμν	33.675.497	32.241.675
Επιδόματα	50.000	50.000
Διαφορα Εσοδα - Διαφημίσεις	500.000	823.729
Καμίαση στις Πιστες	2.578.155	2.376.412
Εσοδα από Εργοστάθια	10.021.197	9.959.727
Επιπλέον	948.347	789.333
Καριτέρινα Νο (1)	715.029	688.857
Μην. Μάρκετ	23.746	22.235
Παύλσεις Χιον. Ειδών	1.119.243	1.134.576
Δαπάνια	654.522	1.404.410
Εσοδα Χιον. ΕΕ/σμού	1.283.150	1.225.231
Καριτέρινα Νο (2)	88.427	-
Σχολή Σκι	357.203	302.785
Πάγιο Ποσό	4.831.530	4.392.300
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΗ ΑΣΧΟΛΙΩΝ		
Εσοδα Μηχ/των-Τεχν. Εγκ/σεων		
- Λοιποί μηχ/κοί εξοπλισμοί		
Εσοδα Μεταφ. Μέσων	715.000	776.102
ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
Λοιποί Πιστωτικοί Τόκοι	559.814	407.405
ΕΣΟΔΑ & ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ		
Επιπρόσθετ. από Αμοιβές Δ.Σ	895.500	-
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	48.995.163	46.635.050
ΜΕΣΩΝ :		
Επιχορηγήματα	805.198	905.821
Αναλώσιμα Υλικά	5.087.803	4.537.328
Αντ/λά Παγ. στοχ.	2.319.003	975.129
Αμοιβ. & Εξοδ. Προσωπ.	49.057.801	43.074.722
Αμοιβ. & Εξοδ. Τρίτων	774.655	1.358.603
Παράσχες Τρίτων	7.942.864	4.951.738
Φόροι-Τέλη	60.785	51.926
Διαφορα Εξοδα	4.667.409	4.050.348
Αποσβέσεις Παγ. Στοχ.	15.210.636	15.274.015
Επιστ/α & Ανόργ. Αιμ/τα	22.548	316.621
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	85.958.702	75.494.251
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	36.963.539	28.859.201

Καρπενήσι 31/10/1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ   Ο Δ/ΝΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ   Η ΛΟΓΙΣΤΡΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ   ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΜΠΑΣ   ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ

Α.Δ.Τ Δ863552/62   Α.Δ.Τ Κ696215/76   Α.Δ.Τ. Α698221/86

Α.Τ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ   Α.Τ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ   Α.Τ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1999 - 18η ΕΤΑΠΡΟΧΗΡΗ (1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1998 - 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1999) - ΑΡ.Μ.Α.Ε. 9720/13/8/96/3

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		1998-1999	1997-1998	ΠΑΘΗΤΙΚΟ		1998-1999	1997-1998
Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				Α. ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
<i>I. Αποθέματα Δραστηριοτήτων</i>				<i>I. Κεφάλαιο Μετοχικό</i>			
Δικαιώμ. Χρήσ. Ενοίκιμ. Που. Έτοιμ.		10.852.218,0	10.852.218,0	1. Καταβεβλημένο			
<i>II. Ενσώματα Δραστηριοτήτες</i>				Ύψοζόμενο σε 131.500 ονομ. μετοχ.			
3. Κάτω		322.738,105	321.564.832	των 1.000 θρκ. εκδόσει	131.500,000	131.500.000	
Μέσων Αποσβέσεως		25.441,117	46.949.134	<i>II. Αποθ/κά-Διαφ. Αναπ/γής-Επιχορηγ.</i>			
		267.316,963	274.615.696	4. Επιχορηγήσεις	405.066,995	405.066.995	
4. Μηχανήμ. Τελ. εγκα. & Α.Μ.ΕΕ		201.332,651	201.042.561	<i>V. Απορροές/απορροές Νέο</i>			
Μέσων Αποσβέσεως		81.378,114	75.823.813	5. Μεσών: Αποσ/τα προς διάθεση	248.591,162	213.312.340	
		119.954,537	125.218.748	Ζημιό Χρήσεως	35.208,882	34.392.875	
5. Μεταφορικά Μέσα		2.127.590	2.127.590	Ζημιό Προηγ. Χρήσεως	213.312,340	178.919.465	
Μέσων Αποσβέσεως		1.182.466	1.087.989	ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛ. (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ)		288.065,833	323.254.655
		945.124	1.039.601	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
6. Επίπλη & Λοιπός Εξοπλισμός		16.090.599	16.090.599	<i>II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις</i>			
Μέσων Αποσβέσεως		14.020.728	12.951.511	5. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	590.390	795.727	
		2.069.871	3.139.088	6. Ασφαλιστικά Οργανισμοί	28.342,500	33.634.800	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤ. (Γ+ΓΙΙ)		401.700,362	414.765,315	11. Ποικιλίες διάφορα	94.693,449	82.665.472	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙΙ)		193.606,339	117.095.999
<i>I. Αποθέματα</i>				ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝ. ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)		411.652,172	440.350.654
1. Αποθέματα Αναλώσιμα Υλικό		39.636	252.000	ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ			
<i>II. Απαιτήσεις</i>				Εκδστ. Εγγυητικής Επιστολής	2.800,000	2.800.000	
11. Χρεώστες διάφοροι		7872,190	4.397.119	Εκδστ. Εγγυητικής Επιστολής	1.250,000	1.250.000	
<i>IV. Δοθέντα</i>				Εκδστ. Εγγυητικής Επιστολής	4.050,000	4.050.000	
1. Τοιμέο		249,913	2.718.373	ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛ/ΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/86)			
3. Καταθέσεις σε θρκ.		1.790,071	18.217.841	ΠΡΟΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ			
Χρηματικά Δοθέντα		9.039,484	20.936.220	Εσοδα Κύριου			
ΣΥΝ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ)		9.951,810	25.585.359	Εξοδ. Αφές	59.378,767	41.654.714	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ)		411.652,172	440.350.654	Τηλέφωνο	56.092,083	37.470.235	
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ				Διάφορα Εσοδα-Διαφορετικές	4.416,949	400.000	
Εγγυητική Επιστολή		2.800,000	2.800.000	Κυλάκειο στις Πίστες	4.869,333	3.784.479	
Εγγυητική Επιστολή		1.250,000	1.250.000	Εσοδα από Εργαζόμενους			
Εγγυητικές Επιστολές		4.050,000	4.050.000	Εισοδήματα	12.312,340	1.167.993	
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ (Α/88)				Καφετέριο Νο 1	870,141	728.232	
				Μίνι Μάρκετ	27,14	5.405	
				Πωλήσεις Χον. Εισόδημ.	6530,445	1.216.385	
				Διατίθετα	630,803	763.671	
				Ενοίκιο Χον. Εξ/σμού	2.143,535	1.750.282	
				Καφετέριο Νο 2	168,110	106.192	
				Εισόδημ. Εισ.	684,670	399.675	
				Γάλα Ποσδ	5826,151	5.314.683	
				ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΔΕΧΟΛΟΓΩΝ			
				Ενοίκιο Μηχανημάτων		324.091	
				Ενοίκιο Μετοφ. Μέσων	177,966	452.500	
				ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ			
				Λογιστ. Πιστωτικοί Τόκοι	942,178	1.004.603	
				ΕΣΟΔΑ & ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ			
				Επιστροφές από Αμοιβές Δ.Γ.			
				ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	73.492,271	54.908.616	
				ΜΕΙΩΣΗ: Εμπροσθήματα			
				Αναλώσιμα Υλικά	1.694,718	1.075.948	
				Αντιτάξιμο Υλικό	643.187,6	3.643.784	
				Αντιτάξιμο Που. Έτοιμ.	4.421,217	4.161.261	
				Αμοιβ. & Εξοδα Προσωπ.	67.302,990	53.265.457	
				Αμοιβ. & Εξοδα Τρίτων	1.308,153	1.016.120	
				Παρακός Τρίτων	7.881,442	6.216.023	
				Φόροι-Τέλη	618,58	61.858	
				Διάφορα Εξοδα	3.696,359	4.399.914	
				Αποσβέσεις Που. Έτοιμ.	15.302,088	15.209.072	
				Εκπτώσεις & Ανόδων Αν/τα	188,242	52.034	
				ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΙΩΣΕΩΝ	108.706,093	89.301.491	
				ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	(35.208,882)	(34.392.875)	

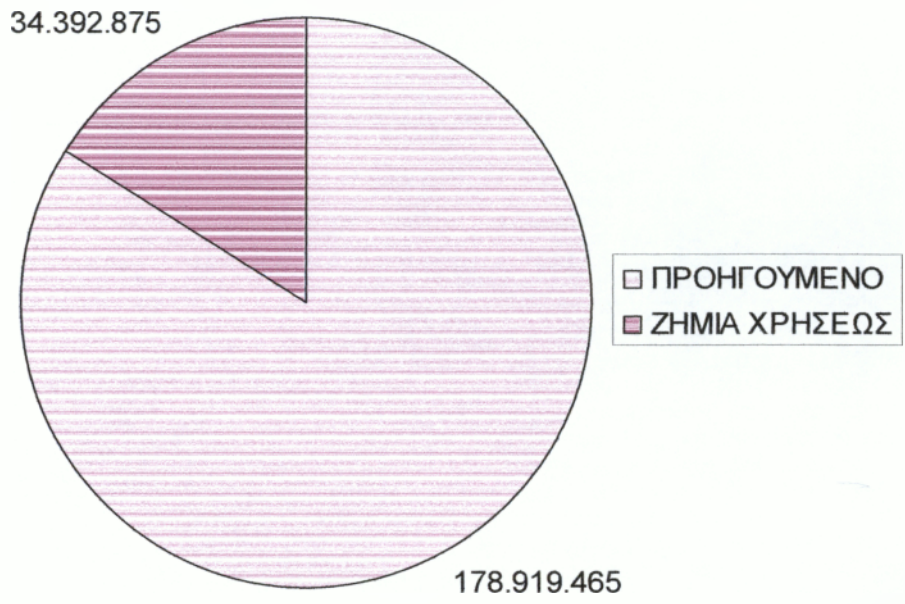
Καρπενήσι 31.10.1999

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ & ΔΙΟΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΙΜΟΣ
Α.Δ.Τ. Θ 110915/69

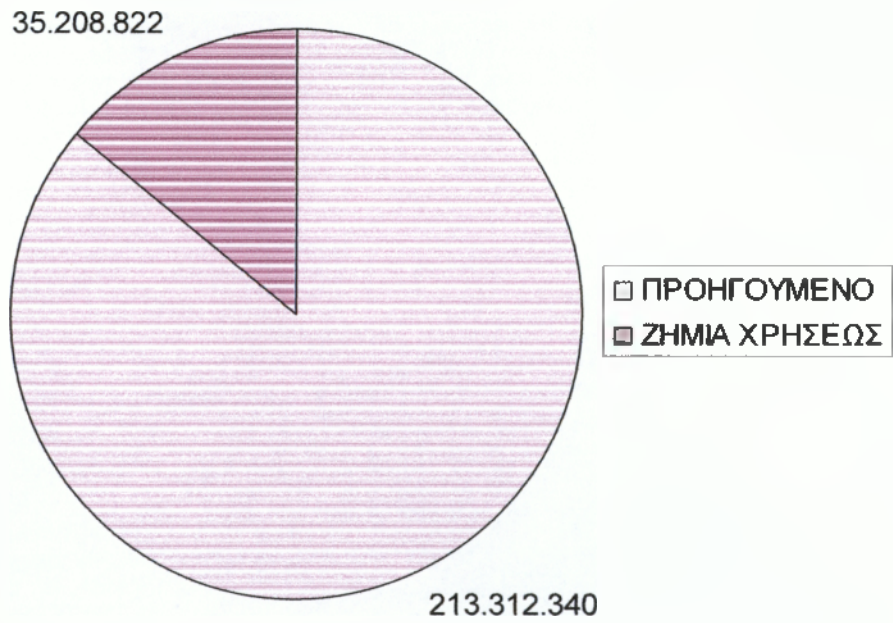
Ο ΑΝΤΙΓΕΝΕΡΑΡΧΟΣ ΗΛΟΓΕΤΡΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ
Α.Δ.Τ. Α 698086 Α.Δ.Τ. Α 698221/86

ΧΡΗΣΗ 1997-1998

ΧΡΗΣΗ 1998-1999

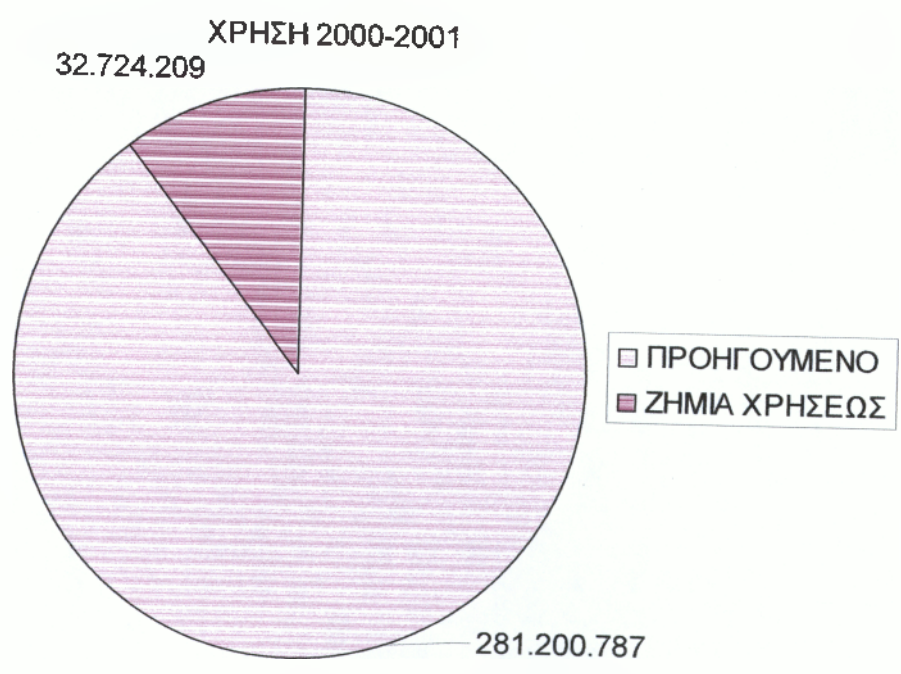
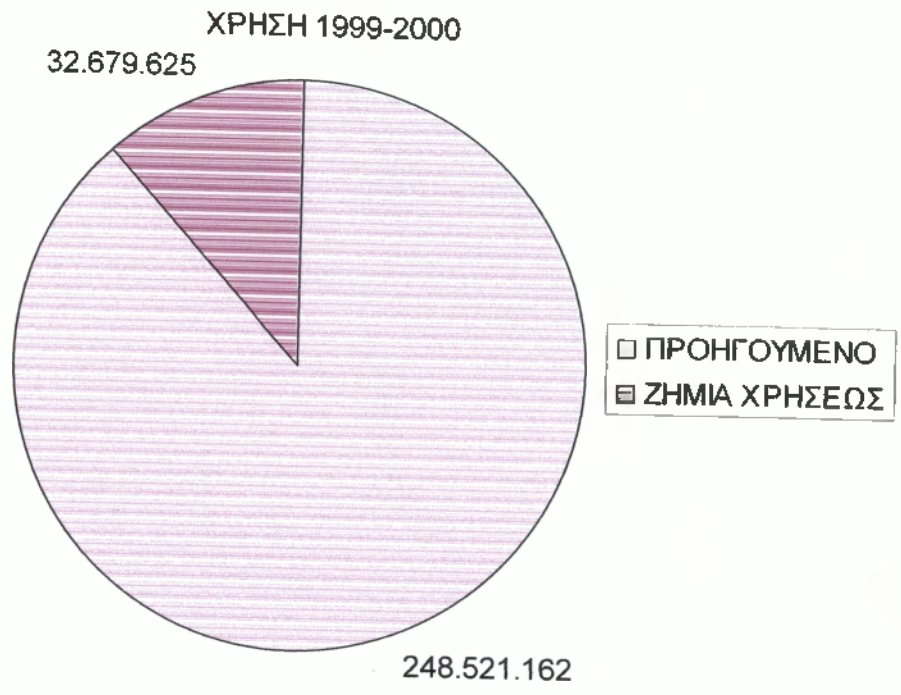

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2001

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε.				
ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2001 - 201 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2000 - 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001) ΑΡ.Μ.Α.Ε. 0720/13/Β/96/3				
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2000-2001	1999 - 2000	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2000 - 2001 1999 - 2000
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
I. Αποθέματα Δικαιωματούχων			I. Κεφάλαιο	
Δικαιώμ. Χρημ. Εντάμ. Πάγ. Στοιχ.	10.852.180	10.852.180	1. Καταβλητέα Μετοχ. Κεφαλαίου	
II. Επενδυμένα Δικαιωματούχων			Διαρ. σε 131.500 ονομ. Μετοχές	
3. Κτήρια	322.758.105	322.758.105	των 1000 εσχ έκαστη	131.500.000 131.500.000
Μισθών Αποσβέσεις	72.425.158	63.933.150	II. Αποθ/κά - Διέθ. Αν/γής Επιχ.	
	250.332.947	258.824.955	4. Επενδύσεις	407.066.995 407.066.995
4. Μηχ. Τεχ. Εγκ. Α.Μ.Ε.Ε.	201.678.913	201.676.913	V. Αποτελέσματα εις νέο	
Μισθών Αποσβέσεις	92.688.917	87.228.645	Μισθών Αποστ/α προς διάθεση	313.924.996 281.200.787
	108.707.996	114.447.068	Ζημία Χρήσεως	32.724.209 32.679.625
5. Μεταφορικά Μέσα	2.127.590	2.127.590	Ζημία Προηγ. Χρήσεως	281.200.787 248.521.162
Μισθών Αποσβέσεις	1.371.420	1.276.943		
	758.170	850.647	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛ.	
6. Επιπλά & λοιπός εξοπλισμός	18.563.282	17.320.817	(AI + AII + AV)	24.641.999 257.366.208
Μισθών Αποσβέσεις	15.408.083	15.113.737		
	3.155.199	2.206.580	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
ΣΥΝΟΛ. ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓ. (Γ + ΓII)	373.884.482	387.181.438	II. Βασικολογούμενες Υποχρεώσεις	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			5. Υποχρ. Από φόρους - Τέλη	612.159 861.257
I. Διαθέσιμα			6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	61.995.600 46.216.700
1. Αποθέματα Αναλύσιμα Υγικά	46.080	0	11. Πιστωτές Διάφοροι	103.851.511 103.226.731
II. Διατίθεται			ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣ. (ΓIII)	166.459.270 150.304.688
11. Χρεώστες Διάφοροι	11.588.774	11.125.278		
IV. Διαθέσιμα			ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
1. Ταμείο	3.582.667	356.783	(A + Γ)	391.101.269 407.670.896
3. Καταθέσεις σε εσχ. χρηματικά διαθέσιμα	2.001.338	8.007.404		
	5.584.003	8.364.187	ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔI + ΔII + ΔIV)	17.238.777	20.489.468	Εκδός. Εγγλητ. Επιστ.	2.800.000 2.800.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ + Δ)	381.181.269	407.670.896	Εκδός. Εγγλητ. Επιστ.	1.250.000 1.250.000
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΤΙΚΟΙ			Εκδός. Εγγλητ. Επιστ.	4.050.000 4.050.000
Εγγλητική επιστολή	2.800.000	2.800.000		
Εγγλητική επιστολή	1.250.000	1.250.000		
Εγγλητικές επιστολές	4.050.000	4.050.000		

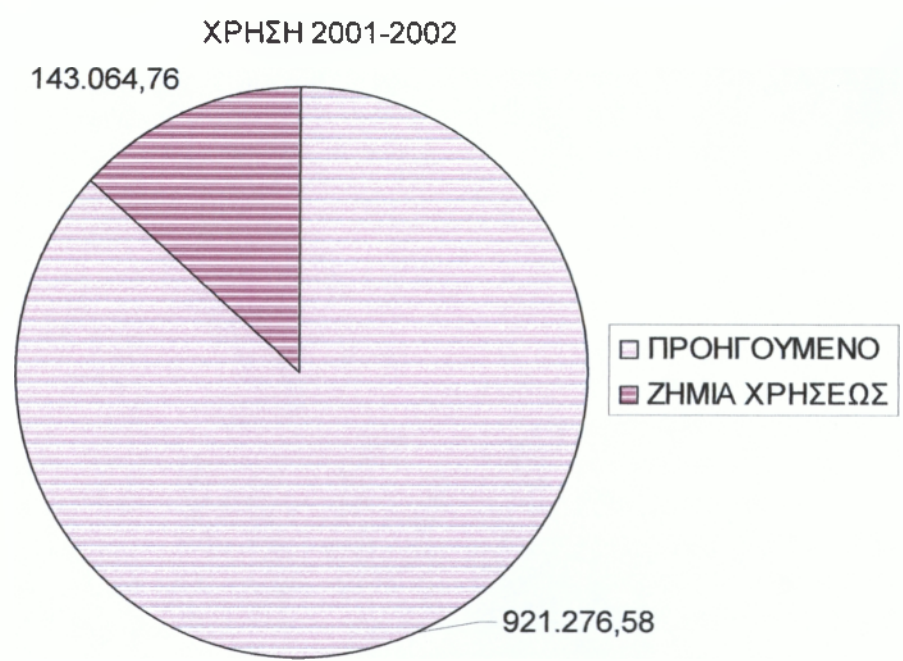
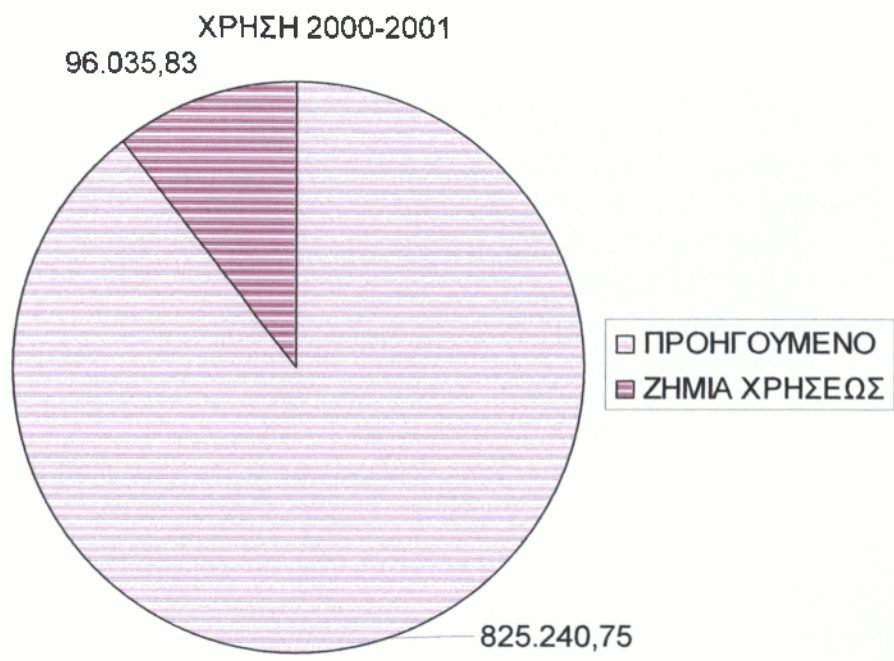

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (V/86)		ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ (V/88)	
	2000-2001	1999 - 2000	
ΠΩΔΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ			Καθαρό αποτέλεσμα
Έσοδα Κόστων	53.180.915	61.047.073	(Ζημία χρήσεως)
Σα - λίφτ	38.626.760	47.561.391	Υπόλοιπα Αποστ/των
			(Ζημία Προηγ. Χρήσεως)
Δέφωρα έσοδα - Διαφημίσεις	10.000.000	9.117.373	ΣΥΝΟΛΟ
Κυλικείο στις πιάτες	4.484.155	4.368.309	-32.724.209 -32.679.625
			-281.200.787 -248.521.162
Έσοδα από εργαζόμενα	12.534.875	12.325.442	ΖΗΜΙΑ ΕΙΣ ΝΕΟ
Μην Μάρκετ	-	1.445	313.924.996 281.200.787
Πωλήσεις χων. ειδών	1.478.138	1.833.277	
Ενοικιάσεις χων. εξοπλισμού	2.130.442	2.038.335	Καρπενήσι 27/10/2001
Κοφετέρια Νο 2	72.543	143	
Σχολή Σιδ	582.658	748.175	
Πάγο ποσά	7.073.843	8.430.766	
Εσπαστέρια - Κοφετέρια	1.198.253	1.472.301	
ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ			Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ & Δ/ΜΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
Λοιποί Πιστωτικοί Τόκοι	216.248	451.923	ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΕΣΟΔΑ & ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ			ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΙΚΟΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	65.862.038	73.824.438	Α.Δ.Τ. Θ. 110915/69
ΜΕΙΟΝ:			Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Εμπορεύματα	2.147.338	2.206.285	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΕΝΗΤΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Αναλύσιμα υλικά	4.368.832	6.244.790	Α.Δ.Τ. Α. 698096/86
Αντ/κά Πάγ. Στοιχ.	3.028.408	6.992.512	
Αμοιβ. & Έξοδ. Προσωπ.	62.458.454	59.545.782	
Αμοιβ. & Έξοδ. Τρίτων	130.000	1.052.870	
Παροχές Τρίτων	6.809.041	10.162.433	
Φόροι - Τέλη	-	61.858	
Δέφωρα Έξοδα	4.652.510	4.677.837	
Αποσβέσεις Πάγ. Στοιχ.	14.539.903	15.339.140	
Έκτακτα & Ανάργ. Ανητ	452.762	220.556	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	98.586.247	108.394.863	Η ΛΟΓΙΣΤΡΙΑ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	-32.724.209	-32.679.625	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ
			Α.Δ.Τ. Α. 698221/86

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε.					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 - 21η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.7.01-30.6.02) ΑΡ.Μ.Α.Ε. 9720/13/Β/86/3					
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΟΣΑ ΚΑΘΙΣΤΟΜΕΝΕΣ	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓ.	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
		ΧΡΗΣΗΣ 2001-2002	ΧΡΗΣΗΣ 2000-2001	ΠΟΣΑ ΚΑΘΙΣΤΟΜ.	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓ.
		ΧΡΗΣΗΣ 2001-2002	ΧΡΗΣΗΣ 2000-2001	ΧΡΗΣΗΣ 2001-2002	ΧΡΗΣΗΣ 2000-2001
Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ι. Ακίνητα ακινητοποιήσεις					
Δικαιώματα - Χρυσ. Ενσώμ. Παγ. Σταθ.		31.847,92	31.847,92		
ΙΙ. Ενσώματα ακινητοποιήσεις					
3. Κύριο		947.199,13	947.199,13		
Μείον: Αποσβέσεις		237.467,83	212.546,32		
		<u>709.731,30</u>	<u>734.652,81</u>		
4. Μηκ. - τεχν. εγκ. & λ. μηκ. εξοπλισμός		591.861,81	591.861,81		
Μείον: Αποσβέσεις		289.209,08	272.601,37		
		<u>302.652,73</u>	<u>319.260,44</u>		
5. Μεταφορικά Μέσα		6.243,84	6.243,84		
Μείον: Αποσβέσεις		4.301,97	4.024,71		
		<u>1.941,87</u>	<u>2.219,13</u>		
6. Επιπλο & λοιπός εξοπλισμός		54.477,72	54.477,72		
Μείον: Αποσβέσεις		45.923,33	45.218,15		
		<u>8.554,39</u>	<u>9.259,57</u>		
Σύνολο πάγου ενεργητικού (Π+ΓΙ)		<u>1.054.728,21</u>	<u>1.097.239,87</u>		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ι. Αποθέματα					
1. Αποθέματα - Αναλώσιμα Υλικά		0,00	135,00		
ΙΙ. Αποτάξεις					
11. Χρεώστες διάφοροι		56.585,06	34.003,74		
ΙΙΙ. Διαθέσιμο					
1. Ταμείο		1.766,31	10.514,06		
3. Καταθέσεις σε Τράπεζες		1.493,53	5.873,33		
		<u>3.259,84</u>	<u>16.387,39</u>		
Σύνολο κυκλόντος ενεργητικού (Δ+ΔΙ+ΔΝ)		<u>59.844,90</u>	<u>50.526,13</u>		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ)		<u>1.114.573,11</u>	<u>1.147.766,00</u>		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΤΙΚΟΥ					
Εγγυητική Επιστολή		8.217,17	8.217,17		
Εγγυητική Επιστολή		3.668,38	3.668,38		
Εγγυητικές Επιστολές		<u>11.885,55</u>	<u>11.885,55</u>		
ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/Β6)					
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		2001-2002	2000-2001		
Έσοδο Κέντρου		125.383,01	155.864,75		
Επι-Λειτουργ		109.622,53	113.358,06		
Διάφορα Έσοδα - Διαφημίσεις		14.328,77	29.347,03		
Κυρίως στις Πίστες		10.431,61	13.159,66		
Έσοδα από Εργαζόμενο		43.646,48	36.786,13		
Μη Μάρκετ		58,57	0,00		
Πωλήσεις Χιον. Ειδών		11.427,90	4.332,02		
Ενοικώσιες Χιον. Εξοπλισμ.		5.110,11	6.252,21		
Καρτέρια Νο 2		0,00	212,89		
Σελή Σπ		1.429,86	1.709,93		
Πάγιο Πιστό		22.835,59	20.759,63		
Επιστολές - Καρτέρια		2.784,45	3.519,45		
ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
Λοιπός Πρωτοκλήσι Τόκοι		82,74	634,62		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		<u>169.112,23</u>	<u>193.285,50</u>		
ΜΕΙΟΝ:					
Εμπορεύματα		6.014,13	6.301,80		
Αναλώσιμα Υλικά		12.865,93	12.824,16		
Αντικ. & Πάγ. στοιχεία		8.644,10	8.887,47		
Αμοιβ. & Έξοδ. Προσωπ.		193.171,53	183.291,13		
Αμοιβ. & Έξοδ. Τρίτων		293,48	381,51		
Ποσά Τρίτων		30.661,93	19.982,52		
Φόροι - Τέλη		327,53	0,00		
Διάφορα Έξοδα		17.291,25	13.653,73		
Αποσβέσεις Παγ. Στοιχείων		42.511,67	42.670,29		
Έξοδα & ανόγρ. Αντα		395,44	1.328,72		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		<u>312.176,99</u>	<u>289.321,33</u>		
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ		<u>(143.064,76)</u>	<u>(96.035,83)</u>		
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Ι. Κεφάλαιο Μετοχικό					
1. Καταβεβλημ. Μετοχ. Κεφ.					
Διακερμένο σε 131.500 ονομ.					
Μετοχών των 2,93 € ονόμα		385.913,43	385.913,43		
ΙΙ. Αποθ/κά - Διαφ. Αν/γής - Επιχ.					
4. Επικρατήσιες		1.200.490,08	1.194.620,67		
ΙΙΙ. Αποτελέσματα εις νέο					
Ζημία Χρήσεως		-143.064,76	-96.035,83		
Ζημία προηγ. χρήσ.		-921.276,58	-825.240,75		
		<u>-1.064.341,34</u>	<u>-921.276,58</u>		
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ)		<u>522.062,17</u>	<u>659.257,52</u>		
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
ΙΙ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		6.110,00	1.796,50		
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί		247.310,77	181.938,66		
11. Γνωστές διάφοροι		339.090,17	304.773,32		
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓΙΙ)		<u>592.510,94</u>	<u>488.508,48</u>		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)		<u>1.114.573,11</u>	<u>1.147.766,00</u>		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ					
Εκδός Εγγυητ. Επιστολή		8.217,17	8.217,17		
Εκδός Εγγυητ. Επιστολή		3.668,38	3.668,38		
Εκδός Εγγυητικές Επιστολές		<u>11.885,55</u>	<u>11.885,55</u>		
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (Α/Β6)					
		2001-2002	2000-2001		
Καθαρά αποτελέσματα (Ζημία) χρήσεως		(143.064,76)	(96.035,83)		
Υπόλοιπο αποτελέσματος προηγ. χρήσεως		(921.276,58)	(825.240,75)		
ΣΥΝΟΛΟ		<u>(1.064.341,34)</u>	<u>(921.276,58)</u>		
ΖΗΜΙΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		<u>(1.064.341,34)</u>	<u>(921.276,58)</u>		
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ, 27/10/2002					
Ο ΓΡΟΕΔΡΟΣ & ΔΕΙΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ					
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΙΚΟΣ					
Α.Δ.Τ. Θ 110915/69					
Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ					
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΕΝΠΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ					
Α.Δ.Τ. Α 698086/86					
Η ΛΟΓΗΤΡΙΑ					
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ					
Α.Δ.Τ. Α 698221/86					

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2003

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ Α.Ε					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30-8-2003-22η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1-7-02/30-6-03) ΑΡ.Μ.Α.Ε 9720/13/Β/86/3					
ΧΡΗΣΗ			ΧΡΗΣΗ		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2002-2003	2001-2002	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2002-2003	2001-2002
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
I. Ακίνητες Ακτινοποιήσεις			I. Κεφάλαιο		
Δικαιώμ. Χρησ. Ενσώμ. Παγ. Στοχ.	31.847,92	31.847,92	I. Καταβλημ. Μετοχ. Κεφ		
II. Ενσώματες Ακτινοποιήσεις			Διαιρεμένο σε 131.500 ονομ.		
3. Κτίρια	947.199,13	947.199,13	Μετοχές των 2,93 € Εκάστη	385.295,00	385.913,43
Μείον Αποσβέσεις	268.703,98	237.467,83	II. Αποθ/κή-Διάφ. Αν/γής-Εκπ.		
	678.495,15	709.731,30	4. Εταιροκτησίες		
4. Μηχ. Τεχ. εγκ. Α.Μ.Ε.Ε	591.861,81	591.861,81		1.209.160,08	1.200.490,08
Μείον Αποσβέσεις	309.756,03	289.209,08	V. Αποτελέσματα εις Νέο		
	282.105,78	302.652,73	Μείον: Αποστ/τα προς Διάθεση		
5. Μεταφορικά Μέσα	6.243,84	6.243,84	Ζημιά Χρήσεως	1.143.127,34	1.064.341,34
Μείον Αποσβέσεις	4.632,52	4.301,97	Ζημιά Προηγ. Χρής.	78.786,00	143.064,76
	1.611,32	1.941,87		1.064.341,34	921.276,58
6. Επιπλα & Λοιπός Εξοπλ.	57.992,72	54.477,72	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
Μείον Αποσβέσεις	46.872,05	45.923,33	(ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ)	451.327,74	522.062,17
	11.120,67	8.554,39	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΣΥΝΟΛ. ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓ. (Γ+ΓΠ)	1.005.180,84	1.054.728,21	II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			5. Υποχρ. από Φόρους-Τέλη		
I. Απαιτήσεις			3.128,77		
11. Χρεώστες Διάφοροι	96.225,88	56.585,06	6. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί		
IV. Διαθέσιμα			323.119,00		
1. Ταμείο	9.269,25	1.766,31	11. Πιστωτές Διάφοροι		
3. Καταθέσεις σε τράπεζες	4.775,27	1.493,53	337.875,73		
	14.044,52	3.259,84	ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣ. (ΓΠ)		
			664.123,50		
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ)	110.270,40	59.844,90	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝ. ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ)		
			1.115.451,24		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ)	1.115.451,24	1.114.573,11	1.115.451,24		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΣΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		
Εγγυητική Επιστολή	8.217,17	8.217,17	Εκδότη Εγγυητ. Επιστολή		
Εγγυητική Επιστολή	3.668,38	3.668,38	Εκδότη Εγγυητ. Επιστολή		
Εγγυητικές Επιστολές	11.885,55	11.885,55	Εκδότες Εγγυητικές Επιστολές		
			11.885,55		
ΑΝΑΔΥΣΗ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛ/ΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (Α/86)			ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ (Δ/88)		
2002-2003			2002-2003		
2001-2002			2001-2002		
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ			Καθαρά Αποστ/τα (Ζημιά Χρήσεως)		
Εσοδα Κέντρου			(78.786,00)		
Σκι-Λίφτ	172.376,23	100.622,63	Υπόλοιπο Αποστ/των (Ζημιά Προηγ. Χρήσεως)		
Εσοδα από Συνδρομές	271,20	0	(1.064.341,34)		
Διάφορα Εσοδα-Διαφημίσεις	36.188,94	14.328,77	ΣΥΝΟΛΟ		
Κυλικείο στις Πίστες	17.736,03	10.431,61	(1.143.127,34)		
Εσοδα από Αποχορητισμούς	3.911,26	0	ΖΗΜΙΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		
Εσοδα από Εργολάβο	46.548,76	43.646,48	(1.143.127,34)		
Μίνι Μάρκετ	0	58,57			
Πωλήσεις Χιον.Ειδών	7.385,90	11.427,90			
Ενοικίασ. Χιον.Εξ/σμού	8.912,15	5.110,11			
Σχολή Σκι	1.195,74	1.429,86			
Πάγιο Ποσό	25.119,15	22.835,59			
Εστιατόριο-Καφετέρια	3.935,82	2.784,45			
ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
Λοιποί Πιστωτικοί Τόκοι	19,55	82,74			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	277.051,97	169.112,23			
ΜΕΙΟΝ:					
Εμπορεύματα	8.956,96	6.014,13			
Αναλώσιμα Υλικά	14.634,66	12.865,93			
Αν/κή Πάγ.στοιχ.	3.522,96	8.644,10			
Αμοιβ. & Εξοδ. Προσωπ.	221.608,57	193.171,53			
Αμοιβ. & Εξοδ. Τρίτων	3.059,70	293,48			
Παροχές Τρίτων	31.242,77	30.661,93			
Φόροι- Τέλη	879,00	327,53			
Διάφορα Εξοδα	16.707,80	17.291,25			
Αποσβέσεις Παγ. Στοχ.	53.062,37	42.511,67			
Έκτακτα & Ανόργ. Απ/τα	2.163,18	395,44			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	355.837,97	312.176,92			
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	(78.786,00)	(143.064,76)			

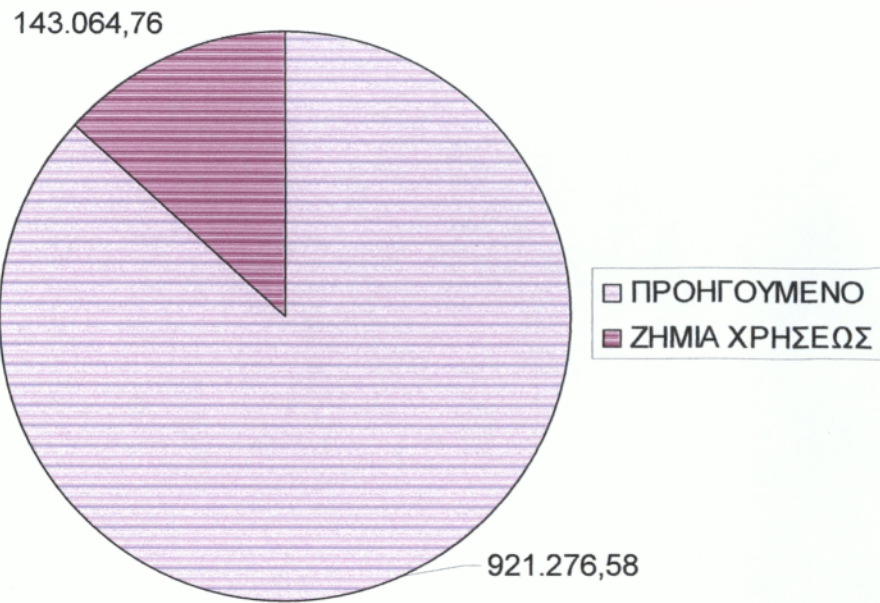
Καρπενήσι 27/10/2003
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΙΚΟΣ
 Α.Δ.Τ Θ 110915/69

Ο Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΛΑΠΠΑΣ
 Α.Δ.Τ Ξ999294/93

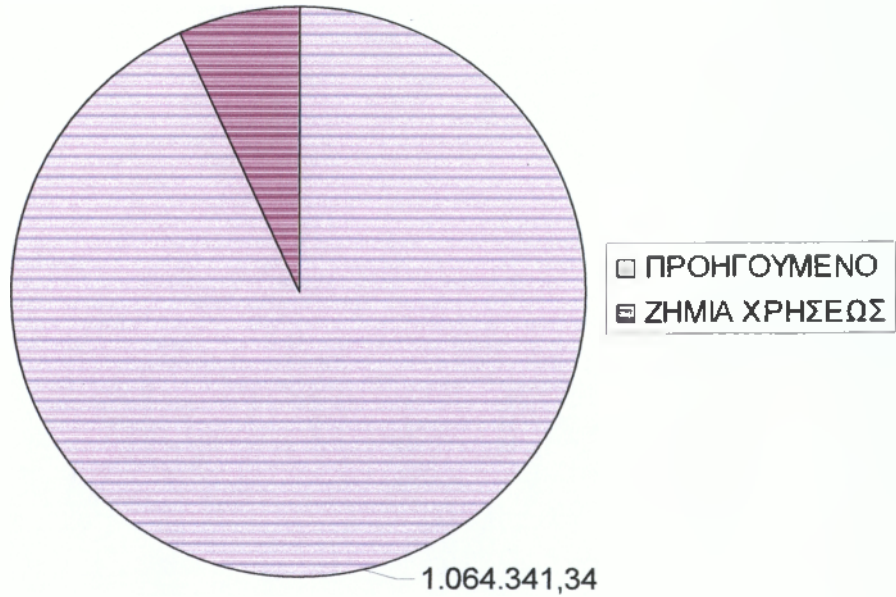
Η ΛΟΓΙΣΤΡΙΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΩΝΗ
 Α.Δ.Τ. Λ698221/86

ΧΡΗΣΗ 2001-2002

ΧΡΗΣΗ 2002-2003

2.2.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Όπως φαίνεται λοιπόν από τη μελέτη των παραπάνω ισολογισμών, το Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου αποτελεί μια ζημιογόνο επιχείρηση. Ένα αξιοσημείωτο γεγονός που μπορούμε να ξεχωρίσουμε βάσει των ισολογισμών από το 1996 έως το 2003 είναι η αύξηση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, ενώ παρατηρούμε τις αυξανόμενες κάθε χρόνο υποχρεώσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς (ΙΚΑ). Την περίοδο '94-'95 οι εισφορές στο ΙΚΑ ήταν 1.613.100 δρχ., ήτοι 4.734 ευρώ, φτάνοντας την περίοδο '02-'03 τα 323.119 ευρώ. Αυτό φανερώνει την κακή διαχείριση της επιχείρησης η οποία φαίνεται να διαιωνίζεται και να μην υπάρχει ελπίδα για αναστροφή της κατάστασης.

2.2.4 ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

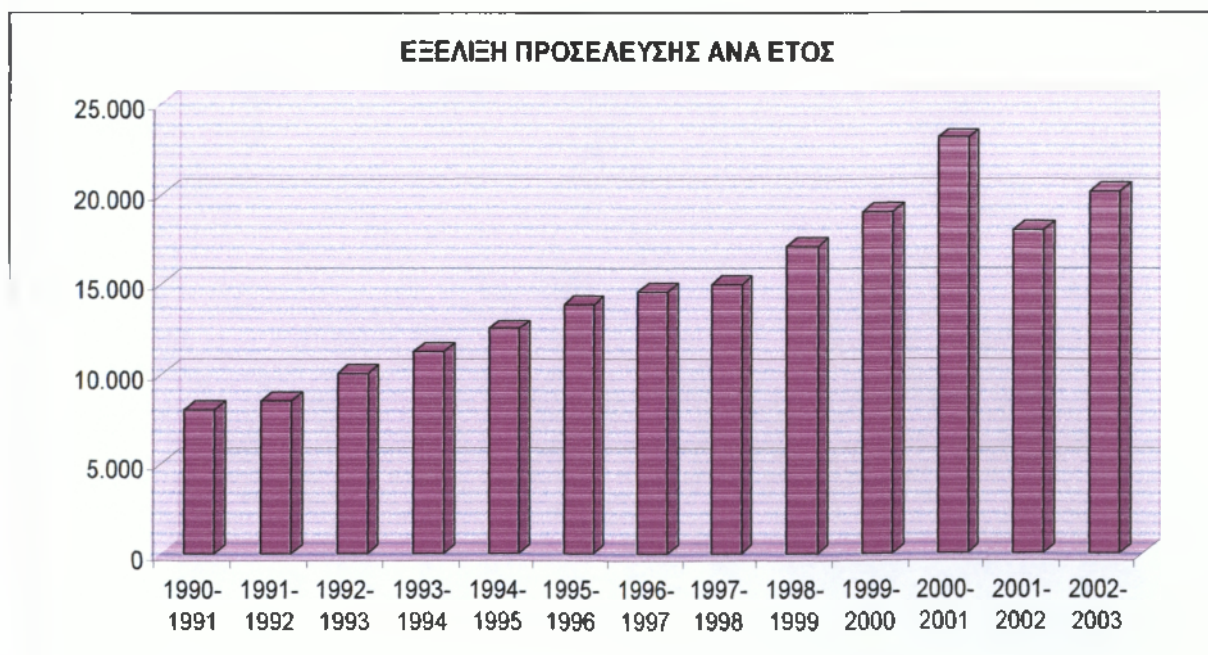
Κύριος στόχος της διοίκησης του Χιονοδρομικού είναι η αναβάθμιση του Σαλέ, η συντήρηση, βελτίωση και επέκταση αναβατήρων και πιστών, δημιουργία νέων χώρων εξυπηρέτησης πελατών, ανάπτυξη μικρών σαλέ σε όλη την επιφάνεια του χιονοδρομικού κέντρου, ανάπτυξη πιστών τεχνητού χιονιού, η ανάπτυξη τηλεκαμπίνας από το Καρπενήσι προς το χιονοδρομικό κέντρο, η εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και δημιουργίας νέων και τέταρτον η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με την ανάπτυξη παράλληλων δραστηριοτήτων. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων σε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα πιστεύουμε ότι μπορεί να διασφαλίσει την προοπτική του χιονοδρομικού κέντρου και ταυτόχρονα την προοπτική της περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης του τόπου. Το θεσμικό πλαίσιο, οι χρηματοδοτήσεις που υφίστανται αυτή τη στιγμή και οι δυνατότητες υπάρχουν.

Μέχρι σήμερα οι επενδύσεις που έχουν γίνει για το χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου έγιναν μέσω δημοσίων επενδύσεων, τα δημοτικά πλαίσια στήριξης και την Ευρυτανία Α.Ε. Το υφιστάμενο τεχνικό πλαίσιο σήμερα δεν ευνοεί τη συνέχιση αυτής της πρακτικής τόσο η εθνική νομοθεσία που διέπει τις απαιτήσεις όσο και το τρίτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης αλλά και ιδιωτικές πρωτοβουλίες προϋποθέτουν σε μεγάλα ποσοστά την ενίσχυση νέων κεφαλαίων που σήμερα το χιονοδρομικό κέντρο δε διαθέτει. Τόσο η εθνική πρακτική όσο και η διεθνής επιβάλλει διαφορετικούς τρόπους εκμετάλλευσης με προεξάρχουσα την ιδιωτική πρωτοβουλία. Η πολιτεία με οποιαδήποτε μορφή της κεντρική εξουσία, υπηρεγία, αυτοδιοίκηση, κ.λπ έχει υποχρέωση να δημιουργεί το περιβάλλον της επιχειρηματικής δράσης.

2.2.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ
1990-1991	8.000
1991-1992	8.500
1992-1993	10.000
1993-1994	11.200
1994-1995	12.500
1995-1996	13.900
1996-1997	14.600
1997-1998	15.000
1998-1999	17.100
1999-2000	19.000
2000-2001	23.100
2001-2002	18.000
2002-2003	20.150

ΠΗΓΗ: Γραφείο Τουρισμού Δήμου Καρπενησίου

2.2.6 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου είναι οικονομικά και οργάνωσης.

Τα έσοδα της εταιρείας ανέρχονται στα 35.000.000 δρχ. περίπου ετησίως με αποτέλεσμα να μην καλύπτονται τα έξοδά της.

Τρόποι αντιμετώπισης των οικονομικών προβλημάτων είναι η δυναμική παρέμβαση της εταιρείας στην αγορά, βρίσκοντας τρόπους διαφήμισης και κάνοντας πακέτα προσφορών ώστε να προσελκύσει περισσότερους τουρίστες. Τα προβλήματα οργάνωσης αφορούν κυρίως τον μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος θα πρέπει να βελτιωθεί και να εμπλουτιστεί. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να γίνουν βελτιώσεις σε ορισμένους αναβατήρες και αγορές σε μηχανήματα διάστρωσης χιονιού (RATRAK).

Για να γίνουν όμως όλες αυτές οι επενδύσεις θα πρέπει το συμβούλιο της εταιρείας Α.Ε. σε συνεργασία με την πολιτεία να εξοικονομήσει χρήματα διότι η λειτουργία του χιονοδρομικού δίνει ζωή όχι μόνο στο Καρπενήσι αλλά και σ' όλη την Ευρυτανία.

Έτσι το χιονοδρομικό κέντρο θα αντεπεξέλθει καλύτερα στις ανάγκες των επισκεπτών και ταυτόχρονα θα βοηθήσει ακόμη περισσότερο στην ανάπτυξη του νομού.

2.2.7 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ

Μετά απ' όλα αυτά δημιουργείται το ερώτημα: πώς ευνοείται η οικονομική ανάπτυξη του τόπου;

Μέσα στο Καρπενήσι αλλά και στα γραφικά χωριουδάκια του, υπάρχουν πολλές επιλογές για τη διαμονή των επισκεπτών. Επιλέξτε ένα από τα φροντισμένα τουριστικά καταλύματα με το παραδοσιακό στυλ και την

αξέχαστη φιλοξενία των Ευρυτάνων. Για την πολυτελή διαμονή υπάρχουν αρκετά σύγχρονα ξενοδοχεία, που ικανοποιούν ακόμη και τους πιο απαιτητικούς. Το Καρπενήσι δεν κρύβει εκπλήξεις μόνο τη μέρα, αλλά και τη νύχτα, αφού διαθέτει πολλά μπαρ και καφετέριες με έντονη νυχτερινή διασκέδαση για όλα τα γούστα.

Ερχόμενος ο ταξιδιώτης από Λαμία, στην είσοδο της πόλης τον υποδέχεται το πανέμορφο ξενοδοχείο «ΑΝΕΣΙΣ». Είναι παραδοσιακά ανακαινισμένο και τα υπνοδωμάτια του είναι δίκλινα ή τρίκλινα με όλες τις ανέσεις (Β' κατηγορίας). Στη συνέχεια προχωρώντας στο κέντρο βρίσκεται το ξενοδοχείο «ΕΛΒΕΤΙΑ» διαθέτει 75 κλίνες και είναι Γ' κατηγορίας.

Είναι χτισμένο στο δρόμο που οδηγεί στο χιονοδρομικό κέντρο 1^ο χλμ. από αυτό και 1,5 χλμ. από την πόλη του Καρπενησίου (Α' κατηγορίας). Βορειοδυτικά της πόλης, στο δρόμο που οδηγεί προς το Αγρίνιο βρίσκεται το ξενοδοχείο «ΑVARIS», Α' κατηγορίας.

Οι επιχειρηματίες με την διορατικότητά τους, είδαν τις φυσικές ομορφιές του τόπου ήρθαν και εγκατέστησαν την πιο σύγχρονη ξενοδοχειακή μονάδα το "MONTANA" από το 1990. Παράλληλα άρχισε και η βελτίωση των μέχρι τότε μικρότερων ξενοδοχειακών μονάδων, όλα αυτά πάντα με ταυτόχρονη ανάπτυξη του χιονοδρομικού.

Εδώ και αρκετό καιρό έχουν αρχίσει σημαντικά έργα στην περιοχή του Χιονοδρομικού Κέντρου, για τα οποία θα γίνει αναφορά στο επόμενο κεφάλαιο (σελ 77).

2.3 ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Εκτός όμως από τα παραπάνω είδη τουρισμού, στο Νομό Ευρυτανίας ευημερούν και άλλα είδη τουρισμού τα οποία παρατίθενται ως εξής:

2.3.1 Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο Νομός Ευρυτανίας, διαθέτει πλήθος Εκκλησιαστικών Μνημείων, τόσο παλαιοχριστιανικών, όσο και νεοχριστιανικών χρόνων.

Από τα παλαιοχριστιανικά μνημεία ξεχωρίζει εκείνο του Αγίου Λεωνίδα που ανακαλύφθηκε στο Κλαυσί και είναι χτισμένο γύρω στον 5^ο αι. και έχει σπάνια ψηφιδωτά. Από τα σπουδαιότερα νεοχριστιανικά μνημεία είναι και τα εξής:

- Η Μονή Προυσού,

Κατά την παράδοση η μονή ιδρύθηκε τον 12ο αιώνα για να στεγάσει εικόνα της Παναγίας που είχε σωθεί σε σπηλιά κατά την εικονομαχία, προερχόμενη από την Προύσα της Μικράς Ασίας. Αποτελείται από το καθολικό και από μία πτέρυγα κελιών. Το καθολικό του τιμάται στην Παναγία Προυσιώτισσα, είναι ναός σταυροειδής με τρούλο, χρονολογείται στα 1754, στα δυτικά διασώζει κρύπτη διαμορφωμένη σε παρεκκλήσι, ενώ οι τοιχογραφίες που φιλοτέχνησαν οι ζωγράφοι Γ. Γεωργίου και Γ. Αναγνώστου χρονολογούνται στα 1785. Στην κρύπτη διασώζονται στην εξωτερική δυτική πλευρά τοιχογραφίες του 13ου αιώνα, ενώ εσωτερικά υφίστανται δύο στρώματα, από τα οποία το ένα χρονολογείται στα 1518. Αξιόλογο είναι το ξυλόγλυπτο τέμπλο της κρύπτης που χρονολογείται στα 1810.

- Η Μονή Τατάρνας,
- Ο Ιερός Ναός Δομιανών,
- Ο Καθεδρικός Ναός της Αγίας Τριάδος Καρπενησίου,
- Ο Ιερός Ναός της Γέννησης της Θεοτόκου Καρπενησίου κ.α.

2.3.2 Αθλητικός Τουρισμός

Αυτό το είδος του τουρισμού ανθεί ιδιαίτερα στην Ευρυτανία καθώς το κλίμα και ο καθαρός αέρας ευνοούν την προπόνηση των αθλητών μεγάλων ομάδων της Ελλάδας, καθώς και την προπόνηση Ολυμπιονικών. Την προσέλευση των αθλητών βοηθούν οι παρακάτω αθλητικές εγκαταστάσεις, οι οποίες αποτελούν μεγάλα έργα του Νομού:

- Γήπεδα Καρπενησίου: αποτελούνται από κλειστό γήπεδο μπάσκετ – βόλει και γήπεδο ποδοσφαίρου.
- Κολυμβητήριο Καρπενησίου: χάρη στην Ολυμπιακών διαστάσεων πισίνα του, πολλές ομάδες πόλο και κολύμβησης, όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και από το εξωτερικό έρχονται στο Καρπενήσι για τις προπονήσεις τους.
- Αθλητικό Κέντρο Καρπενησίου: αποτελεί ένα υπερσύγχρονο χώρο άθλησης και προπόνησης μέσα στη φύση παρέχοντας γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλει, τένις.

2.3.2.1 ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΑΘΛΗΤΩΝ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Πρόσφατα έγιναν τα εγκαίνια του σύγχρονου αθλητικού κέντρου στο Καρπενήσι το οποίο προσελκύει πολλές ομάδες της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού προσφέροντας τις ιδανικές συνθήκες για τις προπονήσεις τους μέσα στον καθαρό αέρα και το φυσικό περιβάλλον, συμβάλλοντας συγχρόνως και στην άνθηση ενός νέου είδους τουρισμού, του αθλητικού τουρισμού.

Οι εγκαταστάσεις του κέντρου προετοιμασίας αθλητών Καρπενησίου είναι σε χώρο 211 στρεμμάτων στον οποίο περιλαμβάνονται :

Εγκαταστάσεις αθλημάτων ανοιχτών χώρων

- 1) Γήπεδο ποδοσφαίρου που διαθέτει κερκίδες 1500 ατόμων, στίβο των 400 μ, 8 διαδρομών με σύνθετο τάπητα. Το γήπεδο είναι με χλοοτάπητα.
- 2) Γήπεδο ποδοσφαίρου που διαθέτει στίβο 400 μ, 6 διαδρομών με διάστρωση κουρασάνι. Το γήπεδο είναι με χλοοτάπητα..
- 3) Γήπεδο ρίψεων (με χλοοτάπητα).
- 4) Εννέα γήπεδα αθλοπαιδιών: Μπάσκετ , Βόλει, Τένις, Χάντμπολ.
- 5) Ειδικό φυσικό περιφερειακό δρόμο για jogging, μήκους 2 χιλιομέτρων .

Όλοι η παραπάνω χώροι βρίσκονται σε ένα καταπράσινο φυσικό περιβάλλον.

Εγκαταστάσεις αθλητικών κλειστών χώρων

1) Κλειστό προπονητήριο

Αίθουσα ομαδικών αθλημάτων: Μπάσκετ, Βόλει, Χάντμπολ,
Τρεις αίθουσες βαρέων αθλημάτων: Πάλη, Πυγμαχία, Άρσης βαρών, τζούντο,
Ευθεία στίβου 80 μ και τριών διαδρομών,
Δύο αίθουσες εκγύμνασης για φυσική κατάσταση,
Αποδυτήρια, σάουνα, γραφεία ομοσπονδιών,

Αίθουσα φυσικοθεραπείας, Ιατρικό Εργομετρικό Κέντρο.

2) Κτίριο διοίκησης εκπαίδευσης και αναψυχής

Γραφείο διοίκησης,
Αίθουσα σεμιναρίων,
Βιβλιοθήκη,
Εντευκτήριο με μπαρ και σαλόνι.

3) Κτίριο αποδυτηρίων

Αποδυτήρια,
WC και ντους,
Reception,
Κυλικείο.

4) Κτίριο κερκίδων

Αποδυτήρια και ντους,
WC ανδρών και γυναικών,
Κυλικείο.

2.3.3 Συνεδριακός Τουρισμός

Η πρωτεύουσα του Νομού το Καρπενήσι, διαθέτει σύγχρονο Συνεδριακό Κέντρο που βοηθάει σημαντικά όσους θέλουν να κάνουν Τουρισμό και ταυτόχρονα να συνεδριάσουν για διάφορα θέματα όπως π.χ. Ιατρικά, Φαρμακευτικά, κ.α. Σ' αυτό τον είδος Τουρισμού, βοηθούν επίσης και τα δύο μεγάλα ξενοδοχεία του Νομού, μιας και διαθέτουν αίθουσες πλήρως εξοπλισμένες για συνέδρια υψηλών προδιαγραφών.

Σημαντική προσπάθεια για την ανάδειξη αυτού του τομέα, ξεκίνησε το 2001 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας με την καθιέρωση του Παγκόσμιου Συνεδρίου Ευρυτάνων, το οποίο έχοντας ενωτικό χαρακτήρα καθώς συγκεντρώνει τους απόδημους Ευρυτάνες σε όλο τον κόσμο, προσπαθεί να βάλει τις βάσεις για την καταγραφή της ανάπτυξης του Νομού, αλλά και τα προβλήματα που αυτός αντιμετωπίζει και προτεινόμενες λύσεις για την καταπολέμηση αυτών των προβλημάτων και την περαιτέρω ανάπτυξη του Νομού.

Το Παγκόσμιο Συνέδριο Ευρυτάνων πραγματοποιήθηκε και φέτος το καλοκαίρι (15-17 Ιουλίου) και είχε ως θέμα: «Πολιτισμός-Τουρισμός οι βασικοί Πυλώνες Ανάπτυξης της Ευρυτανίας». Το Συνέδριο είχε μεγάλη επιτυχία και συγκέντρωσε πολλές επιφανείς προσωπικότητες της Ευρυτανίας, κατοίκων του εξωτερικού.

2.4 Η συμβολή της Αναπτυξιακής Εταιρείας Ευρυτανία Α.Ε.

Η Ευρυτανία Α.Ε. ιδρύθηκε⁸ στο τέλος του 1978 από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (ποσοστό συμμετοχής 97,17%) και την ΕΤΒΑ (ποσοστό συμμετοχής 2,83%).

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο ανήρχετο κατά την ίδρυσή της σε 24.500.000 δρχ., το 1981 σε 124.500.000 δρχ., ενώ σήμερα παρουσιάζει οικονομικά προβλήματα.

Από 1-1-99 η ΑΤΕ μεταβίβασε ποσοστό 70% των μετοχών στη Ν.Α. Ευρυτανίας. Η σημερινή σύνθεση της Εταιρείας είναι:

1. Ν.Α. Ευρυτανίας ποσοστό 70,34%
2. ΑΤΕ 26,85%
3. ΕΤΒΑ 2,81%

Εκτός από την συμβολή της Ευρυτανίας Α.Ε. στην ίδρυση και λειτουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου Καρπενησίου το 1979 και την δημιουργία το 1980 της θυγατρικής της με ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο 47% ΔΑ.ΒΙ.Ε. Α.Ε. (Δασικές Βιομηχανίες Ευρυτανίας) η οποία έχει σταματήσει να λειτουργεί εδώ και αρκετά χρόνια, η Ευρυτανία Α.Ε. πραγματοποίησε **το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ευρυτανίας (ΕΑΠ)**. Πιο συγκεκριμένα:

Στα πλαίσια των κανονισμών ΜΟΠ 1990-1993, ΕΑΠ 1990-1994 και την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Leader I, VALOREN 1991-1993, NOW 1993 και HORIZON 1993, προχώρησε στη δημιουργία μιας αξιόλογης υποδομής τόσο στην κατεύθυνση της αξιοποίησης του συγκριτικού πλεονεκτήματος της περιοχής (περιβάλλον) όσο και στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.

⁸ Βιογραφικό Ευρυτανίας Α.Ε., σελ. 1-3

Συγκεκριμένα, ως φορέας υλοποίησης του ΜΟΠ και του Leader I ενίσχυσε τη δημιουργία 75 αγροτουριστικών καταλυμάτων δυναμικότητας 800 κλινών σε 21 κοινότητες του Νομού.

Στα πλαίσια του VALOREN (πρόγραμμα αξιοποίησης ενδογενούς ενεργειακού δυναμικού) ίδρυσε ένα σταθμό υδροηλεκτρικής ενέργειας, ισχύος 150 KW στην κοινότητα Μικρού Χωριού και εγκατέστησε μια ανεμογεννήτρια ισχύος 110 KW στο Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου στο Βελούχι σε υψόμετρο 1850 μέτρων.

Με στόχο την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής και στα πλαίσια των ΜΟΠ, NOW, HORIZON, Leader υλοποίησε 8 σεμινάρια κατάρτισης σε θέματα αγροτουρισμού, φυσικών προϊόντων μελισσοκομίας τα οποία παρακολούθησαν 220 άτομα νεαρής ηλικίας.

Στα πλαίσια του ΕΑΠ στηρίχθηκαν ΜΜΕ όπως ο Γυναικείος Συνεταιρισμός Λαϊκής Τέχνης και κατασκευάστηκαν τα γραφεία της εταιρείας.

Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού

Για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Νομού, η Ευρυτανία Α.Ε. ίδρυσε θυγατρική Εταιρεία Κέντρου συνεχιζόμενης άτυπης επαγγελματικής κατάρτισης με την επωνυμία «ΚΕΚ Ευρυτανία Ε.Π.Ε.» με ποσοστό συμμετοχής 80% και ΤΕΔΚ 20%.

Leader II

Το 1997 υλοποίησε την κοινοτική πρωτοβουλία Leader II με συνολικό προϋπολογισμό 1,2 δις δρχ.

Αγροτουριστικές δράσεις που επιδοτήθηκαν στο πλαίσιο Leader II:

- Δεκαπέντε αγροτουριστικά καταλύματα
- Μία επιχείρηση ιππασίας
- Μία επιχείρηση ειδικού τουρισμού (καγιάκ-ράφτινγκ)

Leader +

Το LEADER+ στην Ευρυτανία εφαρμόζεται από την αναπτυξιακή εταιρεία "ΤΡΙΧΩΝΙΔΑ Α.Ε." που εδρεύει στο Αγρίνιο. Το συνολικό ποσό που προβλέπεται να καλυφθεί από τις επενδύσεις είναι περίπου 1.400.000 ευρώ και από αυτά η Ευρυτανία θα απορροφήσει το 1/3 δηλαδή περίπου 450.000 ευρώ. Στο Leader+ στην Ευρυτανία συμμετέχουν όλοι οι δήμοι πλην του

Δήμου Δομνίστας που συμμετέχει σε πρόγραμμα που υλοποιεί άλλη εταιρεία, η "ΑΙΤΩΛΙΚΗ Αναπτυξιακή Α.Ε.". Στους δήμους Ασπροποτάμου, Απεραντίων, Βίνιανης, Αγράφων και Φραγκίστας το Leader+ εφαρμόζεται μεν, αλλά μόνο σε συμπληρωματικές δράσεις (π.χ. Προβολή, σήματα ποιότητας, CD ROM, ιστοσελίδες κλπ), και αυτό επειδή στην περιοχή αυτή εφαρμόζεται το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Χ).

Κεφάλαιο 3^ο

3.1 Αγροτουρισμός⁹

3.1.1 Γενικά για τον Αγροτουρισμό

Ο Αγροτουρισμός αφορά σε τουριστικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας, οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής, που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο από ανθρώπους που απασχολούνται στη γεωργία. Βασικό σκοπό έχει να δώσει εναλλακτικές λύσεις στην απασχόληση των γεωργών και να βελτιώσει το εισόδημα και την ποιότητα ζωής τους.

Η εκμετάλλευση του πλούτου της περιοχής γίνεται από ντόπιους επιχειρηματίες, που δεν παραβλέπουν την πολιτιστική κληρονομιά. Έτσι, δίνεται η ευκαιρία στην τοπική κοινωνία να αναπτυχθεί και να διατηρήσει τη λαογραφία ή να αναβιώσει εργασίες και τέχνες ξεχασμένες, για να παράγει παραδοσιακά προϊόντα (υφαντά, κεντήματα, γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες, ζυμαρικά, αρωματικά φυτά κ.α.). Επίσης να αναβιώσει τοπικά έθιμα και να οργανώσει παραδοσιακές εκδηλώσεις, συντηρώντας τη μνήμη των ανθρώπων. Όλα αυτά συντηρούν και δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα της υπαίθρου, αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητα του κάθε τόπου.

Ακόμα, εξασφαλίζεται η επικοινωνία απομονωμένων περιοχών με αστικά κέντρα, και το σπουδαιότερο, δίνονται προοπτικές στους νέους της περιοχής.

Αγροτουρισμός δε σημαίνει ευκαιριακή ή εποχική απασχόληση, μετατροπή του αγρότη σε ξενοδόχο και απρόσωπη παροχή υπηρεσιών. Η συμμετοχή των γυναικών στον αγροτουρισμό είναι καθοριστική. Πολλά από τα καταλύματα είναι τα ίδια τα σπίτια των γυναικών, που υποδέχονται τους επισκέπτες σε ένα φιλικό και ζεστό περιβάλλον και τους καλούν να ζήσουν για λίγο ως μέλη της οικογένειάς τους. Όλοι σχεδόν οι αγροτουριστικοί ξενώνες βρίσκονται σε γαλήνιες τοποθεσίες, στα ωραιότερα ίσως σημεία της Ελλάδας.

Η φιλοξενία του επισκέπτη γίνεται σε ένα λιτό περιβάλλον, με τον ιδιαίτερο τοπικό του χαρακτήρα, άνετο, καθαρό και με σπιτική ζεστασιά. Δίνεται η

---

⁹ Ευρυτανία Α.Ε., Μελέτη για τον Αγροτουρισμό, σελ. 5

δυνατότητα γνωριμίας της φύσης, της καθημερινής αγροτικής ζωής και των εργασιών της, των τοπικών ηθών και εθίμων και η συμμετοχή σε δραστηριότητες όπως:

- Αγροτικές δραστηριότητες όπως μάζεμα ελιάς, μανιταριών κ.α.
- Οικοτουρισμό, όπως παρατήρηση φυτών και ζώων, υδροβιότοπων κ.α.
- Άθληση, όπως πεζοπορία, ποδηλασία, ράφτινγκ κ.α.
- Πολιτιστικές περιηγήσεις, όπως επισκέψεις σε εκκλησίες, μοναστήρια, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία κ.α.
- Μαθήματα, όπως αργαλειού, παραδοσιακής μαγειρικής κ.α.

Ο Αγροτουρισμός ξεκίνησε στις όχι και τόσο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας, έχοντας τους εξής στόχους:

- Τη συμπλήρωση και βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος.
- Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στον τόπο διαμονής του.
- Η βελτίωση και διάθεση των τοπικών γεωργικών και βιοτεχνικών προϊόντων.
- Η προστασία του περιβάλλοντος.
- Η διατήρηση, η προβολή και η αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς, και τέλος
- Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού που όλο και περισσότερη ζήτηση φαίνεται να έχει στην αγορά του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού.

Με το πρόγραμμα του αγροτουρισμού παρέχεται αναψυχή ώστε να ξεκουραστεί ο επισκέπτης. Τα καταλύματα που βρίσκονται σε περιοχές με φυσική ομορφιά, περιλαμβάνουν ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια, εστιατόρια οικογενειακής μορφής με παραδοσιακή κουζίνα, χώρους άθλησης και αναψυχής, πολιτιστικές εκδηλώσεις, παραγωγή ειδών λαϊκής τέχνης και διατροφής με βιολογικά προϊόντα.

αγρότισσες που ασχολούνται με τον αγροτουρισμό παρακολουθούν υποχρεωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την απασχόλησή τους, ώστε να έχουν ικανοποιητική κατάρτιση και να παρέχουν στους επισκέπτες προϊόντα ποιότητας.

Ο Αγροτουρισμός αναπτύσσεται με ταχύ θα λέγαμε ρυθμό στη χώρα μας αλλά και στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό είναι αποτέλεσμα τόσο της πολιτικής στον τομέα του Τουρισμού που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη – μέλη της, όσο και στην προτίμηση των ανθρώπων να κάνουν τις διακοπές τους στην ύπαιθρο.

3.1.2 Ο Αγροτουρισμός στην Ευρυτανία

Ο Αγροτουρισμός είναι μια σχετικά νέα, ήπια μορφή τουρισμού που εφαρμόζεται με ικανοποιητικά αποτελέσματα στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης.

Η χώρα μας δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση στα προγράμματα του Αγροτουρισμού τόσο λόγω του ορεινού της χαρακτήρα, όσο και του έντονου προβλήματος της συσσώρευσης του ενεργού πληθυσμού στις κεντρικές βιομηχανικές περιοχές.

Έτσι, πριν από μια εικοσαετία περίπου, υιοθέτησε και εφάρμοσε τα προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προωθήθηκαν από αυτή μέσω των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (Μ.Ο.Π.). Το πρώτο πρόγραμμα αγροτουρισμού έγινε το 1981 και περιέλαβε 237 ενότητες (Εγκύκλιος 226/28-7-1981 Υπουργείο Γεωργίας).

Η Ευρυτανία Α.Ε. είναι η εταιρία που μέσω των Κοινοτικών Προγραμμάτων αναπτύσσει στην περιοχή, μεταξύ άλλων, και τον Αγροτουρισμό. Ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει την κατασκευή καταλυμάτων με ανέσεις, ώστε ο επισκέπτης να βρίσκει μια ποιοτική διάσταση στις διακοπές του.

Το πρόγραμμα του Αγροτουρισμού ήταν ενταγμένο στο Μ.Ο.Π. Ανατολικής Κεντρικής Ελλάδος. Είχε συνολικό προϋπολογισμό €3,500,000 περίπου.

Στο πρόγραμμα αρχικά εντάχθηκαν οι ακόλουθες 21 Κοινότητες:

<u>ΠΕΡΙΟΧΗ</u>	<u>ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ</u>
• Άγιος Νικόλαος	4
• Αγία Τριάδα	4
• Δομνίστα	3
• Δυτική Φραγκίστα	12
• ΔομIANOί	
• Κορυσχάδες	
• Κλαυσι	1
• Κρίκελλο	9
• Μικρό Χωριό	5
• Μεγάλο Χωριό	10
• Παυλόπουλο	1
• Προυσός	2
• Στένωμα	2
• Φουρνάς	1
• Άγραφα	4
• Βουτύρο	2
• Κλειστό	1
• Χρύσω	1
• Καστανιά	1
• Ασπρόπυργος	2
• Ψιανά	

ΠΗΓΗ: Ευρυτανία Α.Ε.

Στις κοινότητες ΔομIANOί, Κορυσχάδες και Ψιανά, υπήρξαν ενδιαφερόμενοι, αλλά λόγω οικονομικών προβλημάτων από μέρους τους, δεν κτίστηκαν καταλύματα.

Κατασκευάστηκαν συνολικά 306 δωμάτια, δυναμικότητας 612 κλινών. Όλες οι κατασκευές κτίστηκαν παραδοσιακά, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο καλύτερος συνδυασμός της παραδοσιακής φιλοξενίας με τις σύγχρονες απαιτήσεις του σημερινού τουρίστα. Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε στις 31-12-1993.

3.1.3 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

1. Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Λαϊκής Τέχνης «Η Ευρυτανία»

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός, δημιουργήθηκε το 1992, στεγάζεται στα κτίρια της Ευρυτανίας Α.Ε. και αριθμεί περί τα 10 μέλη.

Σε αυτόν μπορεί ο επισκέπτης να βρει παραδοσιακά γλυκά, μαρμελάδες, τραχανά, αρωματικά φυτά, τσάι, ρίγανη και πολλά ακόμη ντόπια προϊόντα.

Επίσης, κατόπιν παραγγελίας, κατασκευάζονται υφαντά και ό,τι άλλο επιθυμεί ο επισκέπτης.

Όλα τα είδη παρασκευάζονται από τις γυναίκες – μέλη του Συνεταιρισμού.

2. Βιοτεχνίες Παραγωγής Παραδοσιακών Προϊόντων

- **Το Στέκι του Γιάννη**

Βρίσκεται στο Μεγάλο Χωριό. Εδώ ο επισκέπτης μπορεί να βρει μόνο αυθεντικά Ευρυτανικά προϊόντα, παραδοσιακές ξεχασμένες γεύσεις όπως:

- Τσίπουρο φτιαγμένο στο καζάνι του χωριού,
- Μέλι ελατίσιο,
- Χυλοπίτες, τραχανά, από ντόπια υλικά,
- Άγρια φρούτα του δάσους σε σπιτικά γλυκά και μαρμελάδες,
- Φασόλια και άλλα όσπρια, μαζεμένα από τα χωράφια των ντόπιων.

- **Παραδοσιακά Προϊόντα «ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ»**

Βρίσκεται στην Κεντρική Πλατεία Καρπενησίου και διαθέτει πλήθος από παραδοσιακά, αγνά, χειροποίητα προϊόντα.

- **Εργαστήριο Παραδοσιακών Γλυκών Μαρία Μαχαλιώτη**

Βρίσκεται στο Μεγάλο Χωριό και παρασκευάζει παραδοσιακά σπιτικά γλυκά, μαρμελάδες και πολλά ακόμη παραδοσιακά προϊόντα, φτιαγμένα στο εργαστήριο από ντόπια χέρια.

3.2 ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Εκτός από τις παραπάνω δραστηριότητες υπάρχουν και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, επιδοτούμενες και από κοινοτικά προγράμματα όπως το Leader II, οι οποίες δίνουν την ευκαιρία στον επισκέπτη να διαλέξουν ανάμεσα από πολλές δραστηριότητες μέσα από τις οποίες θα έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τις ομορφιές της Ευρυτανίας μέσα από την άσκηση και την περιπέτεια.

Οι δύο αυτές επιχειρήσεις, η Trekking Hellas και η Ευζην, προσφέρουν τις παρακάτω δραστηριότητες:

- **Καγιάκ**

Το καγιάκ (canoe kayak) είναι η κατάβαση των ποταμών με ειδικά ελαφριά σκάφη από πολυεστέρα ή άλλα συνθετικά υλικά.

Είναι ένα σπορ ατομικό που εξαρτάται άμεσα από την ομαδικότητα και την συνεργασία. Η κατάβαση ενός ποταμού με καγιάκ προϋποθέτει φυσική δύναμη και κάποιες γνώσεις της τεχνικής ώστε να μπορεί κανείς να αντιμετωπίζει με ασφάλεια τα δύσκολα σημεία του ποταμού.

Το καγιάκ είναι ένα άθλημα το οποίο μπορεί να γίνει όλες τις εποχές του χρόνου. Ανάλογα με την εποχή, η κατάβαση μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μια ήρεμη εξερεύνηση ή μια εξαιρετικά δύσκολη περιπέτεια. Ο βαθμός δυσκολίας ξεκινάει από 1 ως και 6. Συνήθως το καλοκαίρι ο βαθμός δυσκολίας είναι μικρότερος από ότι τον χειμώνα.

Τα άτομα που μπορούν να ασχοληθούν με το καγιάκ πρέπει να είναι από 8 έως 65 ετών. Αυτοί όμως που ασχολούνται κυρίως με το συγκεκριμένο σπορ είναι από 18-40 ετών.

Στο νομό Ευρυτανίας το καγιάκ ξεκίνησε με δειλά βήματα το 1988 περίπου από την TREKKING HELLAS. Οργανωμένα όμως άρχισε το 1992 από την ίδια εταιρεία.

Σήμερα το καγιάκ έχει κερδίσει πολλούς φίλους και αποτελεί ένα από τα πιο ενδιαφέροντα σπορ. Άνθρωποι από κάθε γωνιά της Ελλάδας και όχι μόνο επισκέπτονται το νομό Ευρυτανίας για να γνωρίσουν από κοντά τα πεντακάθαρα ποτάμια της και να κάνουν καταβάσεις καγιάκ.

Από την στιγμή που άρχισαν να αυξάνονται οι «καγιάκερς» στον νομό

Ευρυτανίας, αυξήθηκαν και οι εταιρείες της συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να καταξιώνεται στη συνείδηση των Ελλήνων. Στα ήρεμα γαλαζοπράσινα νερά της λίμνης των Κρεμαστών μπορεί κανείς να κάνει την εκπαίδευσή του, όπως και στον Αχελώο και τον Ταυρωπό. Το καγιάκ γίνεται όλο το χρόνο από Ιούλιο έως Αύγουστο και εξαρτάται και αυτό από τις υδατοπαροχές, τις βροχοπτώσεις και τις χιονοπτώσεις.

- **Ράφτινγκ - RAFTING**

Το Rafting είναι η κατάβαση των ποταμών με φουσκωτές βάρκες, που χωρούν από 8 έως 12 άτομα, ενώ ένας πεπειραμένος οδηγός συνοδεύει κάθε μια από αυτές.

Το ρεύμα του ποταμού είναι η κινητήριος δύναμη και οι επιβαίνοντες κωπηλατούν μόνο όταν χρειάζεται να κατευθύνουν την πορεία της βάρκας.

Το Rafting είναι ένα σπορ στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν άτομα χωρίς γνώσεις τεχνικής από 8-65 ετών. Είναι μια δραστηριότητα η οποία γίνεται κυρίως από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Μάιο γιατί για να γίνει πρέπει να υπάρχει άφθονο νερό. Το Rafting είναι ένα σπορ το οποίο δίνει την δυνατότητα σ' αυτούς που το τολμούν να γνωρίζουν από κοντά τα απρόσιτα φαράγγια, τις δυσκολοδιάβατες χαράδρες και τοπία άγριας ομορφιάς.

Το Rafting άρχισε στην Ελλάδα περίπου το 1985.

Στην συνέχεια άρχισε να γίνεται γνωστό και οι ιδιωτικές εταιρείες άρχισαν να πραγματοποιούν καταβάσεις σε πολλά ποτάμια της Ελλάδας όπως στον Άραχθο, στον Αλιάκμονα και στον Αχελώο.

Στο νομό Ευρυτανίας ξεκίνησε, όπως και το καγιάκ, από την TREKKING HELLAS το 1988 περίπου.

Από το 1988 μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί και άλλες εταιρείες για αυτή την δραστηριότητα, και άνθρωποι διαφόρων ηλικιών ενδιαφέρονται γι' αυτή τη μοναδική εμπειρία του Rafting.

- **Ποδήλατο βουνού (mountain bike)**

Με το καλά οργανωμένο δίκτυο δασικών δρόμων και τα πανέμορφα τοπία, το ποδήλατο βουνού προσφέρει την ευκαιρία σε ανθρώπους κάθε ηλικίας να γνωρίσουν και να χαρούν την ομορφιά της Ευρυτανίας γρήγορα, δυναμικά και

κυρίως μέσα στο πνεύμα του αθλητισμού. Η κατάλληλη περίοδος για ποδήλατο βουνού είναι από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο, εποχή με ιδιαίτερα ζεστό καιρό. Το έντονο ανάγλυφο της περιοχής σε σχέση με τη θερμοκρασία, συντελούν στην προτίμηση του mountain bike.

- **Τοξοβολία**

Στα πανέμορφα δάση της Ευρυτανίας μπορεί κανείς να εξασκηθεί σε αυτό το πανάρχαιο άθλημα, ανάμεσα σε έλατα, αλπικά λιβάδια και οροπέδια, κάνοντας τον επισκέπτη να ζει σε άλλες, παραμυθένιες εποχές. Η απασχόληση με την τοξοβολία γίνεται κυρίως από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο.

- **Αναρρίχηση βράγου – γιονιού**

Όσο και να φαίνεται επικίνδυνο, δύσκολο και αδύνατο, οι έμπειροι εκπαιδευτές ορειβασίας – οδηγοί βουνού, επιλέγουν τις σωστές αναρριχητικές διαδρομές, οδηγούν με ασφάλεια τον επισκέπτη σε φυσικά αναρριχητικά πεδία.

Η περίοδος διεξαγωγής των αναρριχήσεων είναι από Απρίλιο μέχρι Ιούνιο και από Σεπτέμβριο μέχρι Οκτώβριο. Περίοδοι δηλαδή που αποφεύγονται τα μεγάλα κρύα του χειμώνα και οι μεγάλες ζέστες του καλοκαιριού.

- **Ορειβασία – πεζοπορία**

Εκτός από τα οργανωμένα προγράμματα που παρέχονται από ιδιώτες, όποιος επιθυμεί μπορεί να ασχοληθεί με την ορειβασία και την πεζοπορία μέσω του ορειβατικού συλλόγου.

Ο Ορειβατικός σύλλογος ιδρύθηκε το 1961 και είναι από τα παλαιότερα αθλητικά σωματεία της πόλης. Είναι αυτός που πρωτοστάτησε στην χάραξη του μονοπατιού E4. Το E4 είναι ένα διεθνές μονοπάτι με σήμανση συγκεκριμένη, σε παγκόσμια κλίμακα που περνάει και από το Γιβραλτάρ. Στην Ευρυτανία, ακολουθεί την πορεία Άγραφα – Άμπλιανη, περπατώντας μέσα από πανέμορφα χωριά όπως το Μεγάλο Χωριό και η Φραγκίστα, στα οποία αξιοποιήθηκαν οι παραδοσιακοί μύλοι, αξιοθέατα που σίγουρα προσελκύουν τους επισκέπτες. Σε κάθε στροφή του μονοπατιού, κάθε 200 – 500 μ. υπάρχει πινακίδα επιβεβαίωσης πορείας.

Η περίοδος από την άνοιξη έως το φθινόπωρο είναι κατάλληλη για πεζοπορίες και ορειβασίες, αποφεύγοντας έτσι τα πολλά κρύα του χειμώνα.

- **Κατασκηνώσεις**

Στον Νομό Ευρυτανίας λειτουργούν δύο κατασκηνώσεις. Η πρώτη βρίσκεται κοντά στην Ανατολική Φραγκίστα στην περιοχή «Φτερόλακα», μέσα σε ένα πανέμορφο περιβάλλον με θεόρατα πλατάνια και παγωμένα νερά. Η περιοχή ανήκει στην εκκλησία του Σωτήρος της Ανατολικής Φραγκίστας και έχει ενοικιασθεί από την ΔΕΗ για 70 χρόνια. Δέχεται παιδιά (μέχρι 15 ετών) των υπαλλήλων της ΔΕΗ χωρίς οικονομική επιβάρυνση. Η κατασκήνωση είναι καλά οργανωμένη. Η διαμονή γίνεται σε οικήματα ενώ υπάρχει πισίνα και θέατρο. Σε αυτή την κατασκήνωση υπάρχει φύλακας και φωτισμός όλο το χρόνο.

Η δεύτερη διοργανώνεται από την Trekking Hellas. Πρόκειται για πρωτοποριακές κατασκηνώσεις. Συγκεκριμένα οι κατασκηνώσεις αυτές βρίσκονται στο όρος Καλιακούδα πάνω από το Μεγάλο Χωριό. Η διαμονή γίνεται σε αντίσκηνα, με ταυτόχρονη χρήση του καταφυγίου. Τα προγράμματα είναι 2-3 εβδομάδων και περιλαμβάνουν rafting, kayak, αναρρίχηση, τοξοβολία, ποδήλατο βουνού πάντα με την επίβλεψη των γυμναστών.

Μια τρίτη κατασκήνωση με 7 συγκροτήματα κατοικιών δημιουργήθηκε κοντά στο Κερασώρι για τα παιδιά των υπαλλήλων των ΕΛΤΑ. Τα εγκαίνια έγιναν το 1996 και άρχισε να λειτουργεί το 1997.

Η περίοδος λειτουργίας των κατασκηνώσεων είναι από μέσα Ιουνίου έως τέλη Αυγούστου. Σ' αυτές τις κατασκηνώσεις μπορεί να συνδυαστεί ψυχαγωγία, σπορ, επαφή με την φύση σε ένα περιβάλλον φιλόξενο, απέραντης ομορφιάς, μέσα σε ήρεμες λίμνες και δροσερά ποτάμια, σε άγρια φαράγγια και κατάφυτα δάση και πάνω στις βουνοκορφές.

- **Αγώνες αυτοκινήτων**

Η πρώτη χρονιά διοργάνωσης αγώνων αυτοκινήτου στο νομό, είναι μόλις το 1987. το ερέθισμα γι' αυτό το γεγονός έδωσαν Ιταλοί ραλίστες που επισκέφτηκαν το Καρπενήσι εκείνη την εποχή.

Σήμερα στην Ευρυτανία διοργανώνονται πρωταθλητικοί αγώνες αυτοκινήτου, αγώνες ασφάλτου, αναβάσεις, 4x4, μοτοκρός.

Η Ευρυτανία διαθέτει δέκα επίσημα πληρώματα. Κάθε αγώνας χρηματοδοτείται από τον Δήμο και τη Νομαρχία, από εταιρείες αυτοκινήτων, αλλά το μεγαλύτερο ποσό προέρχεται από τους ενδιαφερόμενους που αγωνίζονται. Για έναν μονοήμερο αγώνα χρειάζονται περίπου €4000.

Αξίζει να σημειωθεί πως μια διαδρομή του πολυφημισμένου «Ράλι Ακρόπολις» περνάει από την Ευρυτανία. Επίσης, οι σπουδαιότεροι αγώνες αυτοκινήτου 4x4 «Camel Trophy», τόσο σε επίπεδο προκριματικών όσο και σε επίπεδο τελικού, πραγματοποιούνται σε γραφικά χωριά της Ευρυτανίας που διαθέτουν εξοντωτικές διαδρομές για τα πληρώματα.

3.3 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Πολύ μεγάλο ρόλο στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος παίζει η προσπάθεια της τοπικής αυτοδιοίκησης να το διαφημίσει.

Internet: η νέα τεχνολογία κλήθηκε να υπηρετήσει τις ανάγκες της διαφήμισης του τόπου. Έτσι, η Ν.Α. Ευρυτανίας και ο Δήμος Καρπενησίου μέσα από τα site τους στο Διαδίκτυο προωθούν τον τουρισμό στο Νομό. Πολύ καλό, ενημερωμένο και ιδιαίτερα σύγχρονο site στο Διαδίκτυο διαθέτει ο Δήμος Κτημενίων. Αυτή η προσπάθεια διαφήμισης κρίνεται ως ιδιαίτερα εύστοχη καθώς οι νεαρές, συνήθως, ηλικίες που είναι εξοικειωμένες με τη χρήση του Internet είναι πιο εύκολο με αυτόν τον τρόπο να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το Νομό, να ενημερωθούν για τις δραστηριότητες που προσφέρονται και να αποφασίσουν τελικά να επισκεφτούν το Νομό.

3.3.1 Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής Προβολής Ευρυτανίας¹⁰

Σημαντικές αποφάσεις για την προώθηση του τοπικού τουριστικού προϊόντος ελήφθησαν στην τελευταία συνεδρίαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Τουριστικής Προβολής Ευρυτανίας. Στην επιτροπή, εκτός από το Νομάρχη που είναι και πρόεδρος της συμμετέχουν μεταξύ άλλων

---

¹⁰ www.eurytanika.gr

υπηρεσιακών παραγόντων και ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ, εκπρόσωπος του Δήμου Καρπενησίου καθώς και εκπρόσωποι της Ένωσης Ξενοδόχων, των Ιδιοκτητών Ενοικιαζομένων Δωματίων, και του Εμπορικού Επιμελητηρίου.

Συζητώντας την Κατάρτιση του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής Νομού Ευρυτανίας για το έτος 2005, ο Νομάρχης τόνισε την ανάγκη για συνεργασία της ΝΕΠΤ με εξειδικευμένο συνεργάτη - μάνατζερ, σε θέματα τουρισμού, ο οποίος θα διαμορφώνει τις προτάσεις του σύμφωνα με τις ανάγκες του Νομού και θα προτείνει τρόπους για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη προβολή του.

Ο εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ, ανέφερε ότι δεν υπάρχει μεθοδευμένη προβολή του Νομού και αυτό οφείλεται κυρίως στις μεγάλες οικονομικές απαιτήσεις ενός μεθοδευμένου και προσαρμοσμένου στις σύγχρονες ανάγκες προγράμματος τουριστικής προβολής. Υποστήριξε ότι η ΤΕΔΚ Ευρυτανίας συμβάλλει πάντα σημαντικά στην προβολή του Νομού με οικονομικές εισφορές και συμμετοχή σε εκδηλώσεις και Εκθέσεις. Τόνισε όμως ότι πρέπει να δραστηριοποιηθούν και να συμβάλουν και άλλοι φορείς ειδικά οι επαγγελματίες οι οποίοι καρπούνται και έχουν άμεσο όφελος από τον τουρισμό. Επίσης πρότεινε την λειτουργία τουριστικού περιπτέρου στην Κεντρική πλατεία του Καρπενησίου, το οποίο θα λειτουργεί όλες τις ημέρες της εβδομάδας και θα παρέχει στους επισκέπτες πληροφορίες και διαφημιστικό υλικό για το Νομό.

Από την πλευρά του Δήμου Καρπενησίου αναφέρθηκε ότι για το πρόγραμμα της ΝΕΠΤ 2004 είχε αποφασιστεί και καταρτιστεί πρόγραμμα με δράσεις προϋπολογισμού 200.000,00 ευρώ. Τελικά η έγκριση από τον ΕΟΤ, ο οποίος καλύπτει το 50% της δαπάνης ήταν της τάξης των 52.000,00 ευρώ για το οποίο ο Νομάρχης πρότεινε να γίνει τροποποίηση των δράσεων και τα χρήματα να διατεθούν για την διεξαγωγή του 2ου Παγκόσμιου Συνεδρίου Ευρυτάνων.

Ο εκπρόσωπος του Δήμου Καρπενησίου δήλωσε ότι ο φορέας που εκπροσωπεί συμφωνεί με την πρόταση του Προέδρου αλλά δεν θα συμμετάσχει οικονομικά.

Εντούτοις, ο Δήμος Καρπενησίου θα συμμετάσχει στην υλοποίηση του προγράμματος έτους 2005 με την προϋπόθεση να χρηματοδοτηθούν από την ΝΕΠΤ οι δύο εκθέσεις FILOXENIA και ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ, οι οποίες παρουσιάζουν ενδιαφέρον λόγω της μεγάλης προσέλευσης κοινού από την Ελλάδα και το εξωτερικό, και φυσικά θα προβάλλονται μέσα από τα περίπτερα τους όλοι οι Δήμοι του Νομού Ευρυτανίας. Να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα η συμμετοχή του Δήμου πραγματοποιούνταν από την ΔΕΠΑΚ και η δαπάνη (25.000- 30.000 ευρώ και για τις δύο μαζί) καλύπτεται αποκλειστικά από το Δήμο Καρπενησίου.

Τονίστηκε επίσης ότι ο φορέας του αποποιείται των ευθυνών για την δημιουργία του διαφημιστικού υλικού του προγράμματος 2003, διότι το τελικό αποτέλεσμα δεν είχε την έγκριση του. Για το λόγο αυτό ζήτησε να εγκριθεί το προσχέδιο δημιουργίας έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού από Επιτροπή που θα συσταθεί για το σκοπό αυτό και δεν θα τεθεί σε κυκλοφορία χωρίς έγκριση.

Ο εκπρόσωπος της Ένωσης Ξενοδόχων έθεσε τις εξής προτάσεις προς την ΝΕΠΤ :

- Συνεργασία με εξειδικευμένο γραφείο για τουριστική προβολή στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Προβολή εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Ενίσχυση των εκθέσεων με υλικό εμπλουτισμένο με στοιχεία εντυπωσιακά και ελκυστικά στο κοινό.
- Διοργάνωση ετήσιων αγώνων με τουριστικό και πολιτιστικό περιεχόμενο.
- Διαφήμιση σε περιοδικά τουριστικού περιεχομένου.

Παρά τη σημασία των προτάσεών του όμως, τόνισε ότι η Ένωση Ξενοδόχων Ν. Ευρυτανίας αδυνατεί να συμμετάσχει οικονομικά στο πρόγραμμα για το έτος 2005, αντίθετα με τον εκπρόσωπο των Ιδιοκτητών Ενοικιαζομένων Δωματίων, ο οποίος αναφέρθηκε επίσης στην ανάγκη

συνεργασίας με Ειδικό Σύμβουλο και την ανανέωση του έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού όπου θα προβάλλονται ενιαία όλοι οι Δήμοι του Νομού και συμμετείχε τελικά με το ποσό των 2.000 ευρώ.

Για το 2005 προγραμματίστηκαν οι εξής δράσεις:

1. Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού (Διαφημιστικά SPOTS) με κόστος 20.000 ευρώ.
2. Προβολή οπτικοακουστικού υλικού σε όλα τα μέσα με κόστος 80.000 ευρώ,
3. Συμμετοχή σε Εκθέσεις με κόστος 30.000 ευρώ,
4. Παραγωγή φωτογραφικού υλικού (Χρήση Δεδομένων) ύψους 10.000 ευρώ και
5. Παραγωγή έντυπου υλικού με κόστος 20.000 ευρώ.

Το συνολικό κόστος του προγράμματος υπολογίζεται στο ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000,00) ευρώ, το οποίο σε ποσοστό 50% θα καλυφθεί από τον ΕΟΤ και το υπόλοιπο 50% από Φορείς του Ν. Ευρυτανίας.

Η συμμετοχή των διαφόρων φορέων στην υλοποίηση του προγράμματος ορίστηκε ως εξής: Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας με 55.000 η Τ.Ε.Δ.Κ. Ευρυτανίας με 10.000, ο Δήμος Καρπενησίου με 10.000, το Εμπορικό Επιμελητήριο Ευρυτανίας με 3.000, ο Σύλλογος Ιδιοκτητών Ενοικιαζομένων Δωματίων Αγροτουρισμού με 2000 ευρώ, ενώ η Ένωση Ξενοδόχων Ύπνου & Ξενώνων θα έχει μηδενική συμμετοχή.

Κεφάλαιο 4^ο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

4.1 Εισαγωγικά

Στο παρακάτω κεφάλαιο θα εξετάσουμε τις δραστηριότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρυτανία, τα έργα που έχει αναλάβει στα πλαίσια Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και του Γ΄ Κ.Π.Σ. με σκοπό την ανάπτυξη του Νομού και συνεπώς με σκοπό την καλύτερευση των υποδομών, της τουριστικής ανάπτυξης αλλά και της καθημερινής ζωής των κατοίκων.

Δραστηριότητες που αφορούν από την “βαριά βιομηχανία” του τουρισμού στην Ευρυτανία, δηλαδή το Χιονοδρομικό Κέντρο, μέχρι έργα οδοποιίας (τομέας στον οποίο υστερεί σημαντικά ο Νομός εμποδίζοντας την προσέλευση τουριστών)

Όλα αυτά στοχεύουν να δώσουν μια γενική εικόνα για την ανάπτυξη του ορεινού Νομού της Ευρυτανίας μέσα από τις προσπάθειες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4.2 Το μελλοντικό αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Έμφαση σε περιβάλλον-πολιτισμό και οικονομική αποδέσμευση από την Αττική

Στη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στους τομείς του περιβάλλοντος και του πολιτισμού βασίζεται το μοντέλο ανάπτυξης των νομών της Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο 2007-2013 σύμφωνα με την πρόταση που κατέθεσε η Περιφέρεια ενόψει του "1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου για την 4η Προγραμματική Περίοδο" που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Στην εισήγησή της η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπογραμμίζει αρχικά το πρόβλημα της πλασματικής οικονομικής ανάπτυξης που παρουσιάζει η περιοχή και που τελικά θα την οδηγήσει και σε σημαντική απώλεια ευρωκονδυλίων από το Δ ΚΠΣ. "Για την αναπτυξιακή στόχευση ελήφθη υπόψη το γεγονός της πλασματικής οικονομετρικής ανάπτυξης που παρουσιάζει η περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας η οποία σε μεγάλο ποσοστό οφείλεται και καρπώνεται από την Αττική", σημειώνεται στην πρόταση χαρακτηριστικά.

Σε ότι αφορά το "αναπτυξιακό όραμα" που έχει χαράξει η Περιφέρεια, έπειτα από την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών και των τοπικών αναπτυξιακών συνεδρίων, αυτό κωδικοποιείται ως εξής: "αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι η δημιουργία μιας σύγχρονης, ευημερούσας (οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά) περιφέρειας, μέσω της αναγκαίας απόκτησης ανταγωνιστικότητας από την περιφερειακή οικονομία, της σύγκλησης του επιπέδου ευημερίας και ποιότητας ζωής των ορεινών και νησιωτικών μειονεκτικών περιοχών, της ανάπτυξης της ποιοτικής αναβάθμισης και αξιοποίησης του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού κεφαλαίου και της ανάπτυξης της συνεργασίας σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο".

Στην πρόταση γίνεται και αναφορά στις πηγές χρηματοδότησης, ένα θέμα φλέγον, καθώς όχι μόνο είναι άγνωστο το ύψος των πόρων που θα αντιστοιχούν στην περιφέρεια την περίοδο 2007-2013 αλλά είναι δεδομένο ότι θα είναι δραστικά περιορισμένοι σε σχέση με το Γ ΚΠΣ. Τονίζεται χαρακτηριστικά η εκτίμηση πως ανεξάρτητα του στόχου που θα ενταχθεί τελικά η περιφέρεια, η εθνική στρατηγική ανάπτυξης θα καλύψει όλους τους τομείς και όλες τις πιθανές πηγές χρηματοδότησης (εθνικοί και κοινοτικοί δημόσιοι πόροι, ιδιωτικοί πόροι).

Μεταξύ των προτεραιοτήτων που θα δοθούν είναι η καινοτομία και η ανταγωνιστικότητα ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα, η τόνωση της επιχειρηματικότητας και τοπικής απασχόλησης μέσα από την αξιοποίηση της κοινωνίας της γνώσης, η ισόρροπη ανάπτυξη για την διαμόρφωση μια ανταγωνιστικής περιφερειακής οικονομίας "απεξαρτημένης" από την οικονομία της Αττικής και τη διάχυση της ανάπτυξης και την ομογενοποίηση του οικονομικού και κοινωνικού χώρου, το περιβάλλον κ.ά.

Στόχος όλου αυτού του αναπτυξιακού πλαισίου είναι με την ολοκλήρωση του Δ ΚΠΣ, το 2013, η Στερεά Ελλάδα να έχει καταστεί μια περιφέρεια όπου:

- θα πρωταγωνιστεί στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης
- θα διαθέτει μια υγιή και έντονα ανταγωνιστική ενδογενή παραγωγική βάση που θα στηρίζεται στη γνώση, την καινοτομία, τη συνεργασία και την ποιότητα.
- θα μετουσιώσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.
- θα ενσωματωθεί στον Ευρωπαϊκό χώρο συμμετέχοντας στην Ευρωπαϊκή προοπτική, όπως αυτή προσδιορίζεται από τους στόχους της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ, μειώνοντας την απόσταση σε σχέση με τις προηγμένες ευρωπαϊκές περιφέρειες και συμβάλλοντας στην επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων.

- Θα είναι συνδεδεμένη με τον Ευρωπαϊκό χώρο, στα πλαίσια συνεργασιών σε τομείς που θέλει να αναπτύξει, άλλα και σε τομείς που μπορεί να αριστεύσει.
- Θα αποτελεί ένα υψηλού επιπέδου και ελκυστικό χώρο εργασίας, επιχειρηματικότητας και κατοικίας.
- Θα μειώσει τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες και διαχύσει την ανάπτυξη στον μειονεκτικό ορεινό και νησιωτικό χώρο.
- Θα είναι πιο δίκαιη και θα προσφέρει κοινωνικά ισότιμες ευκαιρίες στην απασχόληση και την κοινωνική πρόνοια.
- Θα καταστήσει την υψηλή αξία του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και όχι περιοριστικό παράγοντα ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτό δεν θα προστατεύσει, αλλά θα προσπαθήσει να εμπλουτίσει το περιβαλλοντικό κεφάλαιο, συμβάλλοντας στην παγκόσμια προσπάθεια για αειφορία.
- Θα διαφυλάξει την πολιτιστική και κοινωνική ταυτότητα της ως αναπτυξιακό παράγοντα.
- Θα διασφαλίσει την αναπτυξιακή της τροχιά χωρίς εξαρτήσεις και απαιτήσεις διάθεσης υψηλών χρηματοδοτικών πόρων.

4.3 Εργασίες στις πίστες του Χιονοδρομικού

Ένα από τα μεγαλύτερα έργα που κατασκευάζει η Νομαρχία Ευρυτανίας είναι το έργο "Δρόμος Βελούχι - Αγία Τριάδα". Το έργο αυτό δημοπρατήθηκε το περσινό καλοκαίρι. Ανάδοχος εταιρεία προέκυψε η εταιρεία "ΤΕΚ Θεσσαλονίκης" η οποία υπέγραψε την σύμβαση έργου στις 3 Αυγούστου 2004 και ανέλαβε το έργο με ποσοστό έκπτωσης 14,69% και τελικό προϋπολογισμό έργου τα 3.970.654 ευρώ.

Οι εργασίες έχουν αρχίσει εδώ και μήνες και συνεχίζονται με εντατικό ρυθμό. Σύμφωνα με τους υπεύθυνους επιβλέποντες μηχανικούς της εταιρίας, το έργο θα παραδοθεί πολύ νωρίτερα από τις συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την σύμβαση έργου που έχει υπογραφεί μεταξύ της εταιρείας και τη Νομαρχία Ευρυτανίας.

Σήμερα στο "εργοτάξιο" στο Βελούχι βρίσκονται περίπου 50 άτομα και 20 μηχανήματα που εργάζονται με εντατικούς ρυθμούς προκειμένου να

προλάβουν τις ημερομηνίες και την έναρξη της χειμερινής τουριστικής περιόδου. Ήδη έχουν γίνει εκσκαφές και η χάραξη κάποιων χιλιομέτρων από την κορυφή του Βελουχιού προς την Αγία Τριάδα.

Όλο το βάρος των εργασιών όμως έχει πέσει στις εργασίες που γίνονται στο Βελούχι στον χώρο των πιστών. Εκεί θα γίνει ένα "τούνελ" με την μέθοδο του "cut and cover", κάτω ακριβώς από τις πίστες, που θα ενώνει τους δύο δρόμους. Δηλαδή θα ενώνεται ο δρόμος "Καρπενήσι - Βελούχι" και "Βελούχι - Αγία Τριάδα", με ένα "τούνελ" το οποίο θα διέρχεται κάτω από τις πίστες του Χιονοδρομικού Κέντρου. Σύμφωνα με την διαβεβαίωση που πήραμε από τους μηχανικούς της εταιρίας, η κατασκευή του "τούνελ" θα έχει ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της χειμερινής περιόδου, έτσι ώστε να μην παρουσιαστούν προβλήματα στην λειτουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου. Όλες οι παρεμβάσεις στον χώρο των πιστών γίνονται με συνεννόηση της εταιρίας και του Χιονοδρομικού Κέντρου.

Στόχος του μεγάλου αυτού έργου είναι να μπει ο νομός Ευρυτανίας σε μια ενισχυμένη τροχιά ανάπτυξης, αφού ανοίγει η πόρτα του μεγαλύτερου Χιονοδρομικού Κέντρου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος προς τη Θεσσαλία, έναν πόλο έλξης σημαντικό όπου επικεντρώνονται οι προσπάθειες για την ανάπτυξη και της Βορειοανατολικής Ευρυτανίας, του Δήμου Κτημενίων και Φουρνάς.

Προβληματισμοί και προβλήματα

Το τούνελ ξεκινάει από την πίστα "Ηρακλής" πολύ κοντά στον ανελκυστήρα και καταλήγει -μετά από 465 μέτρα- 150 μέτρα πριν από το parking του χιονοδρομικού στο μέσον της πίστας "Τάκης Φλέγκας" περίπου και με έναν ανηφορικό δρόμο 150 μέτρων θα ενωθεί με το parking του κέντρου και τον υπάρχοντα δρόμο Βελούχι-Καρπενήσι. Η συγκεκριμένη ένωση όμως αναμένεται να προκαλέσει ποικίλα προβλήματα και σίγουρα πολλές αντιδράσεις. Η ένωση του τούνελ με το Parking του Χιονοδρομικού Κέντρου θα επιτευχθεί με έναν δρόμο, ανηφορικό 150 μέτρων εν μέσω των πιστών. Αυτό το γεγονός αυτόματα "κόβει" στα δυο την πίστα "Τάκης Φλέγκας" και αναμένονται προβλήματα

στην ομαλή ροή των χιονοδρόμων. Η μόνη λύση είναι να επεκταθεί το τούνελ και να καταλήξει κατευθείαν στο Parking του Κέντρου όσο αυτό και αν χρειαστεί κάποια επιπλέον χρηματοδότηση. Σύμφωνα με πληροφορίες η επιμήκυνση του τούνελ κοστίζει περί τα 3.000 ευρώ το μέτρο και θα χρειαστούν περίπου 500.000 ευρώ για το πρόσθετο κομμάτι των 150 μέτρων. Ίσως οι υπεύθυνοι θα πρέπει να το σκεφτούν σοβαρά αυτό και να λάβουν υπόψη τους την ενδεχόμενη αγανάκτηση του Χιονοδρομικού κοινού ότι και αν σημαίνει αυτό.

Επίσης, πρόβλημα θα προκληθεί και από την άλλη μεριά του τούνελ κάπου εκεί που ενώνεται ο δρόμος από την Αγία Τριάδα στην αφετηρία του λιφτ "Ηρακλής" διότι το σημείο εκείνο αποτελεί την "κόκκινη" πίστα του "Ηρακλή" όπως την αποκαλούν οι σκιέρ ενώ και η πίσω πλευρά της πλαγιάς που είναι η "μαύρη" πίστα -μια δύσκολη πίστα του "Ηρακλή"- την οποία χρησιμοποιούν οι έμπειροι σκιέρ. Με την παρέμβαση αυτή χάνει ένα σημαντικό κομμάτι της λειτουργικότητάς της.

4.4 Οδοποιία και λοιπά έργα

4.4.1 Παράκαμψη πόλεως Καρπενησίου

Μετά από χρονοβόρες διαδικασίες που κράτησαν πάνω από πέντε χρόνια ήρθε η ώρα για την έναρξη των εργασιών του έργου της παράκαμψης Καρπενησίου που χρηματοδοτεί η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος. Ανάδοχος εταιρία είναι η εταιρία "ΤΡΙΑΔΡΟΝ-INTERMODE" με ποσοστό έκπτωσης 14,20% -είχε δημοπρατηθεί με τον παλιό νόμο και τον "μαθηματικό τύπο"- και ποσό υπογραφής σύμβασης 5.052, 075.

Το έργο με την ονομασία "Νότια παράκαμψη Καρπενησίου" αρχικού προϋπολογισμού ύψους 5.888,200 ευρώ που χρηματοδοτείται από το ΠΕΠ Στερεάς αφορά τις απαραίτητες εργασίες που πρέπει να γίνουν για την κατασκευή της Νότιας παράκαμψης Καρπενησίου. Δηλαδή τον δρόμο που ενώνει την Εθνική οδό Λαμίας -Καρπενησίου από τη διασταύρωση προς Άγιο Νικόλαο μέχρι το εργοστάσιο της Πειραιϊκής Πατραϊκής, ενώ οι κόμβοι σύνδεσης της οδού αποτελούν ξεχωριστό υποέργο. Το πλάτος του έργου θα είναι 7.50 μέτρα με δύο λωρίδες κυκλοφορίας. Σε όλο το μήκος του δρόμου θα γίνουν εργασίες και τοποθέτηση πρασίνου. Η εργολαβία θα πρέπει να εκτελέσει όλες τις χωματουργικές εργασίες, όπως και τα τεχνικά, την οδόστρωση, ασφάλτωση, σήμανση και έργα πρασίνου. Το θέμα των απαλλοτριώσεων έχει ήδη ολοκληρωθεί με τις τελευταίες ρυθμίσεις της τιμής μονάδος που έχουν ορισθεί.

Πρόκειται για ένα μεγαλόπνοο έργο που θα δώσει νέα ώθηση στην επίλυση της κυκλοφοριακής επιβάρυνσης στο Κέντρο της πόλης, αλλά παράλληλα θα βοηθήσει και στην παραπέρα ανάπτυξη.

Τεχνικά στοιχεία

Η οδός θα έχει μήκος περίπου 3,5 χλμ και θα διατρέχει από την κάτω πλευρά των εργατικών κατοικιών, δίπλα στον υποσταθμό της ΔΕΗ στην περιοχή "Μεσοχώρα" και θα καταλήξει στην Νότια πλευρά του εργοστασίου της Πειραιϊκής Πατραϊκής. Η μελέτη προβλέπει μια λοξή γέφυρα στην χιλιομετρική θέση 3+3+5 και επίσης μια προτεταμένη γέφυρα

στην χιλιομετρική θέση 3+271. Κατά μήκος της οδού θα κατασκευαστούν και διάφοροι αναγκαίοι μικροί κόμβοι στις διασταυρώσεις με υπάρχοντες δρόμους, ενώ θα κατασκευαστούν και τα ανάλογα στραγγιστικά έργα και έργα αποχέτευσης όπου είναι αναγκαία.

Το έργο αποτελεί τμήμα της Εθνικής οδού Λαμία-Καρπενήσι-Αγρίνιο, που προς το παρόν βέβαια είναι μόνο στα χαρτιά πλην όμως πάντα είναι ένας στόχος που θα διεκδικείται.

4.4.2. Λύση στο πρόβλημα της στάθμευσης αυτοκινήτων

Ένα από τα μεγάλα προβλήματα της πόλης του Καρπενησίου είναι η ιδιαίτερη ρυμοτόμηση της πόλης (ένας συνδυασμός από στενούς δρόμους, στροφές και ανηφόρες), καθιστώντας πολύ δύσκολη την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων. Η κατάσταση δυσκολεύει ακόμη περισσότερο τις ημέρες των εορτών και τις αργίες αλλά και γενικότερα τα σαββατοκύριακα του χειμώνα, όταν οι επισκέπτες της πόλης και συνεπώς τα οχήματα πληθαίνουν κατά πολύ.

Οι μελέτες προβλέπουν έργα ύψους 10 εκατ. ευρώ τα οποία θα κατασκευαστούν με την μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης και θα παραχωρηθούν σε ιδιώτες για 30 χρόνια. Αφορούν την εμπορική αξιοποίηση δυο parking 236 θέσεων, τριών εμπορικών κέντρων, την καφετέρια στην κεντρική πλατεία και την εμπορική χρήση του σημερινού δημαρχείου.

Τα σχέδια της δημοτικής αρχής είναι να κατασκευαστούν δύο χώροι στάθμευσης συνολικής χωρητικότητας 236 θέσεων, με συνολικό προϋπολογισμό κατασκευής των έργων περίπου 9 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η μελέτη προβλέπει και την εμπορική αξιοποίηση του σημερινού Δημαρχείου, αφού προβλέπεται το Δημαρχείο να μεταφερθεί στο δεύτερο όροφο των κτιρίων που θα κατασκευαστούν στο χώρο του ΚΤΕΛ. Η σχετική μελέτη για την αξιοποίηση και του Δημαρχείου ανέρχεται στο ποσό των 56.000 ευρώ και αυτό αφορά εργασίες ανακατασκευής αφού τα κτίρια υπάρχουν ήδη. Επίσης, προβλέπεται και ένα ποσό ύψους

περίπου 700.000 ευρώ -το 8% των εργασιών- για το κόστος μελετών κατασκευής. Με ακριβή νούμερα, η συνολική δαπάνη που θα χρειαστεί για τα έργα ανέρχεται στο ύψος των 9.848.406 ευρώ. Τα έργα προβλέπεται να διαρκέσουν περίπου 30 μήνες.¹¹

Εν συντομία, αυτό που προγραμματίζεται να γίνει είναι αφενός στην παλιά Λαϊκή αγορά, διώροφο υπόγειο parking χωρητικότητας 56 αυτοκινήτων και η κατασκευή ενός διώροφου κτιρίου που θα χρησιμοποιηθεί ως εμπορικό κέντρο, αφετέρου στα παλιά ΚΤΕΛ, θα κατασκευαστεί ένα τριώροφο κτίριο όπου στον μεσαίο όροφο θα εγκατασταθούν όλες οι υπηρεσίες του Δήμου -το νέο Διοικητήριο του Δήμου δηλαδή- ενώ οι υπόλοιπες κτιριακές εγκαταστάσεις θα χρησιμοποιηθούν ως εμπορικό κέντρο. Παράλληλα, θα κατασκευαστεί ένα τριώροφο υπόγειο parking χωρητικότητας 180 αυτοκινήτων ενώ προβλέπεται να κατασκευαστεί ειδική εξέδρα-αναμονή, για την κατασκευή μελλοντικά του σημείου εισόδου για την τηλεκαμπίνα που θα ενώνει το Καρπενήσι με το Χιονοδρομικό Κέντρο.

Τα έργα θα κατασκευαστούν με την μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης από επενδυτές και θα παραχωρηθούν για 30 χρόνια. Μετά το πέρας των 30 ετών η σύμβαση θα επανεξεταστεί με πρώτη επιλογή τον μέχρι τότε χρήστη.

Η προμελέτη έχει σαν σκοπό την διερεύνηση των οικονομικών όρων που αφορούν την μελέτη, την κατασκευή, την χρηματοδότηση και τα προβλεπόμενα έσοδα και η απόδοση της επένδυσης από την λειτουργία των Εμπορικών κέντρων και των υπόγειων χώρων στάθμευσης που σχεδιάζεται να δημιουργηθούν σε δύο (2) οικόπεδα του Δήμου Καρπενησίου και την αξιοποίηση από την εμπορική εκμετάλλευση του ακινήτου που στεγάζεται το σημερινό Δημαρχείο.

---

¹¹ Βλ. παράρτημα Α' για το Ν. Σύμβασης Ιδιωτικού-Δημοσίου Δικαίου

Τα δυο σενάρια αξιοποίησης

Για την αξιολόγηση των παραπάνω σκοπών παρουσιάζονται δύο εναλλακτικά σενάρια:

Το πρώτο σενάριο αφορά την παραχώρηση μόνο των δύο ακινήτων που θα κατασκευασθούν από τον επενδυτή στα δύο οικόπεδα που διαθέτει ο δήμος. Στο πρώτο σενάριο δεν παραχωρείται στον επενδυτή ούτε συνολικά ούτε ένα μέρος του ακινήτου της κεντρικής πλατείας που στεγάζει το Δημαρχείο και την καφετέρια. Η μελέτη όμως θεωρεί ότι για την όσο το δυνατόν αποδοτικότερη αξιοποίηση του ακινήτου πρέπει να υπάρχει ενιαία διαχείριση και αυτό προκύπτει από την θέση του ακινήτου και τον προβλεπόμενο τρόπο αξιοποίησης του (καφετέρια, εστιατόριο κλπ) παίρνοντας υπ' όψη την νέα κατάσταση που θα διαμορφωθεί στο κέντρο της πόλης με την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Το δεύτερο σενάριο αφορά την παραχώρηση της διαχείρισης στον επενδυτή και των 3 ακινήτων: Τα δύο ακίνητα που θα κατασκευασθούν (υπόγειοι χώροι στάθμευσης και εμπορικοί χώροι) στα δύο οικόπεδα του δήμου, και το διώροφο ακίνητο, στην κεντρική πλατεία, που στεγάζεται σήμερα ο δήμος ο 1ος όροφος και η καφετέρια (ισόγειο).

Κόστος Κατασκευής

Τα βασικά δεδομένα και παραδοχές που αφορούν το έργο και επί των οποίων βασίζεται η εκτίμηση του κόστους κατασκευής προβλέπει:

- **Κτίριο 1 - παλαιό ΚΤΕΛ**

Αφορά το οικόπεδο στην κεντρική πλατεία, Ιδιοκτησίας Δήμου Καρπενησίου, με έκταση 2.912 τμ . Στο οικόπεδο προβλέπεται να αναγερθούν:

α) Δημαρχιακό Μέγαρο επιφάνειας περίπου 2290 τμ (από τα οποία τα 461 τμ είναι κλιμακοστάσια και χώροι κίνησης)

β) Εμπορικό κέντρο επιφάνειας περίπου 3650 τμ (από τα οποία τα 290,73 τμ είναι κλιμακοστάσια και χώροι κίνησης) και

γ) Υπόγειος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων 6.257 τμ, χωρητικότητας περίπου 180 αυτοκινήτων.

Το συνολικό κόστος κατασκευής ανέρχεται στο ποσό των 7.048.744,50 ευρώ.

- **Κτίριο 2 - Παλιά Λαϊκή**

Αφορά το οικόπεδο επί της οδού Καρπενησιώτου (πλατεία), ιδιοκτησίας Δήμου Καρπενησίου, συνολικής έκτασης 1.040 τμ, επί του οποίου προβλέπεται να ανεγερθούν:

α) Εμπορικό κέντρο Α (ενιαίος χώρος) επιφάνειας περίπου 972 τμ

β) Εμπορικό κέντρο Β (καταστήματα εστίασης) επιφάνειας περίπου 342 τμ και

γ) Υπόγειος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων 2.374 τμ χωρητικότητας περίπου 56 αυτοκινήτων.

Επί πλέον έχει υπολογισθεί η κατασκευή κλιμακοστασίων και χώρων κίνησης 80 τμ, η διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων επιφάνειας 314 τμ και η κατασκευή του δώματος επιφάνειας 321 τμ, ένα μέρος από το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την επιχείρηση που θα εκμεταλλεύεται τον εμπορικό χώρο Β.

Το συνολικό κόστος κατασκευής ανέρχεται στο ποσό των 2.013.750,00 ευρώ

- **Κτίριο 3 - σημερινό Δημαρχείο**

Υπολογίζεται το κόστος για την ανακατασκευή του σημερινού Δημαρχείου και του υπάρχοντος καταστήματος (καφετέρια), συνολικής επιφάνειας 560,00 τμ για την αξιοποίηση τους από τον επενδυτή. Το συνολικό κόστος της ανακατασκευής υπολογίζεται σε 56.400 ευρώ. Το κόστος περιλαμβάνει βασικές εργασίες διότι η εκτίμηση είναι ότι το κόστος θα το επωμισθεί ο ενοικιαστής που θα εγκατασταθεί στο ακίνητο.

Οι περιορισμοί στη χρήση του ορόφου του τωρινού Δημαρχείου που μπήκαν είναι:

A. Διευκρινίζεται ότι στον όροφο του κτιρίου του τωρινού Δημαρχείου επιτρέπονται δεσμευτικά να πραγματοποιηθούν οι παρακάτω χρήσεις (μία ή περισσότερες) :

1. Αίθουσα τέχνης- εκθέσεων- παρουσιάσεων- ομιλιών.
2. Αίθουσα πολιτισμού- λαϊκού πολιτισμού- εκθέσεων- παρουσιάσεων- ομιλιών.
3. Αίθουσα γραμμάτων- εκθέσεων- παρουσιάσεων- ομιλιών.
4. Αίθουσα προβολής θεμάτων ιστορικών, τέχνης, πολιτισμού, γραμμάτων και τουριστικού ενδιαφέροντος.
5. Γραφείο τουριστικής εξυπηρέτησης και προβολής.
6. Υποστηρικτικοί χώροι των παραπάνω χρήσεων και δραστηριοτήτων όπως π.χ. εκθετήριο για πώληση αντίστοιχων με τη χρήση αντικειμένων.

B. Σε εμφανή θέση του κτιρίου θα τοποθετηθεί η υπάρχουσα πινακίδα "ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ". Σε περίπτωση ζημίας ή καταστροφής της θα αναπαραχθεί νέα κατά το δυνατόν ίδια.

Κόστος Κατασκευής

Τα βασικά δεδομένα και παραδοχές που αφορούν το έργο και επί των οποίων βασίζεται η εκτίμηση του κόστους κατασκευής προβλέπει:

Αφορά το οικόπεδο στην κεντρική πλατεία, Ιδιοκτησίας Δήμου Καρπενησίου, με έκταση 2.912 τμ . Στο οικόπεδο προβλέπεται να αναγερθούν:

α) Δημαρχιακό Μέγαρο επιφάνειας περίπου 2290 τμ (από τα οποία τα 461 τμ είναι κλιμακοστάσια και χώροι κίνησης)

β) Εμπορικό κέντρο επιφάνειας περίπου 3650 τμ (από τα οποία τα 290,73 τμ είναι κλιμακοστάσια και χώροι κίνησης) και

γ) Υπόγειος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων 6.257 τμ, χωρητικότητας περίπου 180 αυτοκινήτων.

Το συνολικό κόστος κατασκευής μόνο για το κτίριο του ΚΤΕΛ ανέρχεται στο ποσό των 7.048.744,50 ευρώ.

4.4.3 Εγκρίθηκαν προγράμματα Ο.Π.Α.Α.Χ.

Έξι έργα συνολικού ποσού 988.310 ευρώ σε Δήμους και Ιδιώτες της Νοτιοδυτικής Ευρυτανίας - Τριάντα δύο επενδύσεις ύψους 4.282.100,27 ευρώ στην Περιφέρεια.

Συνάντηση με το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τους εγκεκριμένους επενδυτές του Άξονα 7 των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης Χώρου (ΟΠΑΑΧ) του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Οργανισμού Αγροτικής Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας Α.Ε. στη Λαμία (Δομή στήριξης των Ο.Π.Α.Α.Χ.).

Από τα πέντε (5) ΟΠΑΑΧ του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υλοποιούνται συνολικά στην Στερεά Ελλάδα τριάντα δύο (32) επενδύσεις ύψους 4.282.100,27 ευρώ.

Ο.Π.Α.Α.Χ. ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ				
1	Επέκταση παραδοσιακής ταβέρνας	Μάκκας Α.	53.900,00	Βίνιανης
2	Επέκταση επιχείρησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Ζαρμακούπης Ν.	24.500,00	Φραγκίστας
3	Κατασκευή ξενώνα	Τσιώλης Σωτ.	431.000,00	Αγραφων
4	Ίδρυση παραδοσιακής ταβέρνας	Κολοκύθας Κων.	52.000,00	Φραγκίστας
5	Επιπλωμένα Διαμερίσματα	Τουφεκούλας Μιχ.	392.100,00	Φραγκίστας
6	Προβολή της περιοχής	Δήμος Απεραντίων	34.810,00	Απεραντίων
ΣΥΝΟΛΟ			988.310,00	

4.4.5 Προέγκριση 39 έργων για τους Δήμους της Ευρυτανίας από την περιφέρεια ύψους 6 εκατ. ευρώ

Κατά την συνεδρίαση της Περιφερειακής Επιτροπής του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ που έγινε τον Μάρτιο του 2005, προεντάχθηκαν για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος 477 έργα ύψους 86.894.104,67 ευρώ.

Ο "Θησέας" αντικατέστησε το πρόγραμμα ΕΠΤΑ το οποίο είχε χαρακτηριστεί ως η "πρόικα του Καποδίστρια", οι πόροι δηλαδή με τους οποίους θα χρηματοδοτούνταν κάποια έργα στους Δήμους στους οποίους ενσωματώθηκαν και οι πρώην Κοινότητες ώστε να επέλθει μια ισόρροπη ανάπτυξη. Με την αλλαγή της κυβέρνησης άλλαξε η προοπτική και εκεί που το ΕΠΤΑ ήταν ένας άξονας δράσης, τον προσδιόρισε σε έξι άξονες. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να είναι πλέον απαραίτητη η αναζήτηση τεχνικών συμβούλων εκ μέρους των δήμων έτσι ώστε οι προτάσεις τους να επιλέγονται, περίπου στα πρότυπα των ΚΠΣ. Σαφέστατα το νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης των Δήμων είναι πιο ανταγωνιστικό αν και ο ανταγωνισμός αυτός δεν αφορά το σύνολο των χρηματοδοτήσεων. Από τα έργα που προεντάχθηκαν, 39 αφορούν τον Νομό Ευρυτανίας και ανέρχονται συνολικά περίπου στα 6 εκατομμύρια ευρώ.

Πρόκειται για την προέγκριση έργων που έχουν να κάνουν με την αναβάθμιση της τουριστικής υποδομής, την ανακαίνιση και ανάπλαση χώρων εντός διάφορων οικισμών καθώς και τη βελτίωση της εσωτερικής οδοποιίας διάφορων Δημοτικών Διαμερισμάτων. Επίσης με τις πιστώσεις αυτές θα γίνει αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού σε κάποιους δήμους ενώ θα αγοραστούν και απαραίτητα οχήματα.

Αναλυτικά οι τίτλοι των έργων, καθώς και οι φορείς υλοποίησής τους φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

α/α	Φορέας	Τίτλος Έργου	Προτεινόμενο ποσό
1	Δ. Αγράφων	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΑΦΩΝ	299.603,00
2	Δ. Απεραντίων	Ανάπλαση-ανάδειξη κοινοχρήστων χώρων τουριστικού ενδιαφέροντος Δ.Δ. Γρανίτσας	249.000,00
3	Δ. Απεραντίων	Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού	170.000,00
4	Δ. Απεραντίων	Ασφαλτοστρώσεις Δημοτικών Διαμερισμάτων Δήμου Απεραντίων	90.000,00
5	Δ. Απεραντίων	Ανάπλαση πλατείας Δ.Δ. Βούλπης Δήμου Απεραντίων	30.000,00
6	Δ. Απεραντίων	Ανάπλαση πλατείας Βραγγιανίτη Δ.Δ. Λημερίου Δήμου Απεραντίων	20.000,00
7	Δ. Ασπροποτάμου	Βελτίωση λοιπού εσωτερικού δικτύου του Δήμου	800.000,00
8	Δ. Βίνιανης	Μηχανολογικός εξοπλισμός	70.000,00
9	Δ. Βίνιανης	Βελτίωση υδρεύσεων Δ.Δ. Αγ. Δημητρίου-Δάφνης - Μαυρομάτας- Χρύσως & οικ. Κρέντης	80.000,00
10	Δ. Βίνιανης	Αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων στα Δ. Δ. Κερασχωρίου - Χρύσως - Βίνιανης - Δάφνης	48.451,00
11	Δ. Δομνίστας	Προμήθεια φορτηγού αυτοκινήτου 4Χ4 με λεπίδα αποχιονισμού και αλατοδιανομέα	160.000,00
12	Δ. Δομνίστας	Εσωτερική οδοποιία Δήμου Δομνίστας	298.033,00
13	Δ. Καρπενησίου	Διαχείριση απορριμμάτων Δήμου Καρπενησίου	300.000,00
14	Δ. Καρπενησίου	Αναπλάσεις Πόλης Καρπενησίου και Δημοτικών Διαμερισμάτων	426.944,00
15	Δ. Καρπενησίου	Διάνοιξη και Διαμόρφωση Δρόμου Οικισμού Μηλιάς - Δημοτικού Διαμερίσματος Σελλών & Διαμόρφωση και	100.000,00

		Ασφαλτόστρωση δρόμου Δημοτικού Διαμερίσματος Φιδακίων Α' άση	
16	Δ. Καρπενησίου	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης Δήμου Καρπενησίου	60.000,00
17	Δ. Καρπενησίου	Βελτίωση Δρόμου Καλλιθέα - Άγιος Ανδρέας	200.000,00
18	Δ. Καρπενησίου	Δίκτυο Αποχέτευσης Δημοτικού Διαμερίσματος Βουτύρου	600.000,00
19	Δ. Καρπενησίου	Υδρευση Δημοτικών Διαμερισμάτων Βουτύρου & Μυρικής	429.676,00
20	Δ. Κτημενίων	Αποχετευτικό δίκτυο Δήμου Κτημενίων	130.000,00
21	Δ. Κτημενίων	Ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων Δημοτικού Διαμερίσματος Αγίου Χαραλάμπους	50.000,00
22	Δ. Ποταμιάς	Βελτίωση και επέκταση δικτύων ύδρευσης Δήμου Ποταμιάς	113.378,00
23	Δ. Ποταμιάς	Εσωτερική οδοποιία Δήμου Ποταμιάς	348.340,00
24	Δ. Προυσού	Βελτίωση δρόμου Σαρκίνης - Καταβόθρας	21.000,00
25	Δ. Προυσού	Βελτίωση δρόμου Καστανέας - Προδρόμου	21.000,00
26	Δ. Προυσού	Εσωτερική οδοποιία	30.000,00
27	Δ. Προυσού	Δρόμος Κυνηγού - Σταυροχώρι	15.000,00
28	Δ. Προυσού	Αντιπλημμυρική προστασία	40.000,00
29	Δ. Προυσού	Κατασκευή πάρκινγκ Δ. Δ. Προυσού	30.000,00
30	Δ. Προυσού	Αναπλάσεις Δήμου Προυσού α. Ανάπλαση Ιστορικού Κέντρου Προυσού β. Ανάπλαση Δημοτικών Διαμερισμάτων	30.000,00
31	Δ. Προυσού	Ανάπλαση - Ανάδειξη ιστορικών μνημείων Δήμου Προυσού	14.000,00
32	Δ. Προυσού	Αναβάθμιση - Βελτίωση - Τουριστική υποδομή Μονοπάτια - χώροι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους	25.000,00

33	Δ. Προυσού	Χωροταξία - Πολεοδομία	30.000,00
34	Δ. Προυσού	Ανακαίνιση χωριών	17.927,00
35	Δ. Φουρνά	Εμπλουτισμός - Βελτίωση υδραγωγείων Βράχας Κλειστού	34.637,89
36	Δ. Φουρνά	Ανάπλαση χώρου εντός οικισμών	132.128,74
37	Δ. Φραγκίστας	Βελτίωση υδρεύσεων Δήμου Φραγκίστας	210.000,00
38	Δ. Φραγκίστας	Εσωτερική Οδοποιία Δήμου Φραγκίστας	175.145,00
39	Δ. Φραγκίστας	Προμήθεια εκσκαφέα φορτωτή ελαστικοφόρου	60.000,00
		ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	5.959.263,63

ΠΗΓΗ: Ευρυτανικά νέα

4.4.6 Εντάχθηκαν 8 έργα ύψους 7.2 εκατ. ευρώ για την Ευρυτανία

Στο Καρπενήσι συνεδρίασε τον Ιούνιο του 2005 το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας παρουσία του Γενικού Γραμματέα, των νομαρχών και των προέδρων ΤΕΔΚ των πέντε νομών, με κύρια θέματα: α) την πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ και β) πρόταση ένταξης νέων έργων. Στο 2ο θέμα, της ένταξης νέων έργων, η Ευρυτανία κατάφερε και πέρασε όλα τα έργα που είχε υποβάλει και τα οποία είχαν ώριμες μελέτες.

Το ποσό που θα μπει στην Ευρυτανία ανέρχεται στο ύψος των 7.168.107 ευρώ και είναι πιθανόν τα τελευταία χρήματα τα οποία εντάσσονται στον νομό από το Γ' ΚΠΣ λίγο πριν την λήξη του στο τέλος του 2006.

Στο πρώτο θέμα διαπιστώθηκε ότι η εκτέλεση των έργων και η απορρόφηση των κονδυλίων παρουσιάζει κάποια αύξηση και σήμερα βρίσκεται στο 21,73%. Το σύνολο της δημόσιας δαπάνης του ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2000-2006 είναι 744.643.142ευρώ. Μέχρι 15/6/2005 έχουν γίνει πληρωμές ύψους 161.781.116,63 ευρώ.

Ο κίνδυνος απώλειας είναι ορατός, γι' αυτό απαιτείται η ένταση της προσπάθειας όλων. Για να γίνει κατανοητό, πόσο υπαρκτός είναι ο

κίνδυνος απώλειας πόρων αρκεί να σημειωθεί ότι από το 2000 μέχρι σήμερα (5,5χρόνια) απορροφήθηκαν όπως προαναφέρθηκε 161.781.116, 63 ευρώ, ενώ μέχρι 31/12/2005 πρέπει να γίνουν πληρωμές ύψους 105.000.000 ευρώ περίπου.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της Περιφέρειας έχουν απορροφήσει μέχρι 15/6/2005 το ποσό των 24.487.330,95 ευρώ το οποίο αντιστοιχεί σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ως εξής:

Βοιωτία 5.187.328,80 ή 21,18%,
Εύβοια 12.058.557,58 ή 49,20%,
Ευρυτανία 2.411.044,90 ή 9,85%,
Φθιώτιδα 2.279.787,36 ή 9,31%,
Φωκίδα 2.550.612,31 ή 10,42%.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η Ευρυτανία αν και γίνονται φιλότιμες προσπάθειες βρίσκεται χαμηλά στον θέμα των απορροφήσεων. Όμως αυτό αναμένεται σύντομα να αλλάξει ραγδαία σύμφωνα με την πορεία εκτέλεσης των μεγάλων έργων που ήδη εκτελούνται στον νομό αλλά και από τις νέες δημοπρατήσεις και την έναρξη των εργασιών έργων που συνέχεια εντάσσονται στο ΓΚΠΣ. Με την τελευταία συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου εντάχθηκαν και τα τελευταία έργα από πλευράς Νομαρχίας. Ίσως υπάρξουν ελάχιστες ακόμη εντάξεις έργων όπως είναι ο **Βιολογικός καθαρισμός Δήμου Ποταμιάς** που ήταν στον αρχικό σχεδιασμό. Πάντως συνολικά έχουν προγραμματισθεί, έχουν ενταχθεί και αναμένεται να απορροφηθούν συνολικά πάνω από 40 εκατ. ευρώ στην διάρκεια του ΓΚΠΣ δηλ. 2000 - 2006.

Από πλευράς Ευρυτανίας **μεγαλύτερο ενδιαφέρον** υπάρχει στο μέτρο 3.1 που είναι η **οδοποιία**. Στην συνάντηση των Νομαρχών με το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, συμφωνήθηκε να ενταχθούν όλες οι προτάσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που είχαν ολοκληρωμένες μελέτες. Από την προκήρυξη του μέτρου 3.1 είχε

καθοριστεί ότι προτεραιότητα θα έχουν τα έργα οδοποιίας αρμοδιότητας των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και έτσι εντάχθηκαν έργα για κάθε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση με τους εξής προϋπολογισμούς:

N.A. Βοιωτίας 35.850.000 ευρώ,

N.A. Εύβοιας 51.645.000 ευρώ,

N.A. Ευρυτανίας 5.825.000 ευρώ,

N.A. Φθιώτιδας 14.580.000 ευρώ,

N.A. Φωκίδας 2.203.100 ευρώ.

Σύνολο 110.103.100 ευρώ.

Επίσης εντάχθηκαν για την Ευρυτανία σπουδαία έργα σε δήμους του νομού αλλά και έργα που θα εκπονήσει η Δ/νση Δασών Ευρυτανίας.

Αθροιστικά, για την Ευρυτανία ενταχθήκαν 8 έργα, συνολικού ποσού 7.168.107 ευρώ, δυο από τα οποία στη Νομαρχία Ευρυτανίας προϋπολογισμού 5.825.000, τρία έργα στη Δ/νση Δασών Ευρυτανίας προϋπολογισμού 883.108 ευρώ (τα οποία όμως εκτελούνται στους Δήμους Καρπενησίου, Προυσού και Δομνίστας), ένα στο Δήμο Καρπενησίου προϋπολογισμού 180.000 ευρώ, ένα στο Δήμο Απεραντίων προϋπολογισμού 150.000 ευρώ και ένα στο Δήμο Προυσού προϋπολογισμού 130.000 ευρώ.

Αν σε αυτά τα έργα προστεθούν και τα έργα που έχουν ενταχθεί στο προηγούμενο διάστημα και πρόκειται να δημοπρατηθούν είναι σαφές ότι έχουν πράγματι απορροφηθεί ικανοποιητικά κονδύλια από το ΓΚΠΣ.

Τα 8 έργα που εγκρίθηκαν

Πράξεις μέτρου 1.4. «Λοιπές υποδομές σχετικά με την ανάπτυξη της Γεωργίας».

Τίτλος Πράξης	Νομός	Τελικός Δικαιούχος	Π/Υ Πρότασης στο ΠΕΠ	Π/Υ Στο Περιφ. Συμβ.
Διανοίξεις αγροτικών οδών στις θέσεις Ζεσιάνα, κλίμα δ.δ. Βαλαώρας Δήμου Απεραντίων	Ευρυτανία	Δ. Απεραντίων	230.000,00	150.000,00

ΠΗΓΗ: Ευρυτανικά νέα

Πράξεις μέτρου 1.7 «Δασοκομία»

Διευθέτηση χειμάρρου «Τσελόρεμα» Περιφέρειας Δήμου Δομνίστας	Ευρυτανία	Δ/νση δασών Ευρυτανίας	107.457,00	107.457,00
Βελτίωση δασικού οδικού δικτύου δασικού συμπλέγματος Αγ. Νικολάου Περιφέρειας Δασαρχείου Καρπενησίου	Ευρυτανία	Δ/νση δασών Ευρυτανίας	438.550,00	438.550,00
Διάνοιξη δασικού δρόμου Ρωσκά-Πρόδρομος Περιφέρειας Δήμων Προυσού και Δομνίστας	Ευρυτανία	Δ/νση δασών Ευρυτανίας	337.100,00	337.100,00

ΠΗΓΗ: Ευρυτανικά νέα

Πράξεις μέτρου 3.1 «Ενίσχυση μεταφορών»

Διαπλάτυνσεις, τεχνικά και ασφαλτόστρωση δρόμου Βελωτά-Σαρκίνη-Θρια νομού	Ευρυτανία	Ν.Α Ευρυτανίας	2.860.000,00	2.860.000,00
Διαπλάτυνσεις, τεχνικά και ασφαλτόστρωση δρόμου Ανιάδα-Συγγρέλο-Αγ. Θεόδωροι	Ευρυτανία	Ν.Α Ευρυτανίας	2.965.000,00	2.965.000,00

ΠΗΓΗ: Ευρυτανικά νέα

Πράξεις μέτρου 3.5 «Χωροταξία- Πολεοδομία»

Γενικό πολεοδομικό σχέδιο Δήμου Καρπενησίου Ν. Ευρυτανίας	Ευρυτανία	Δήμος Καρπενησίου	247.520,00	180.000,00
Μελέτη ΓΠΣ/ Σχεδίων χωρικής & οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) Γεωλογικής, Συγκοινωνιακής, Περιβαλλοντικής, Τοπογραφικής Μελέτης του Δήμου Προυσού, Νομού Ευρυτανίας	Ευρυτανία	Δήμος Προυσού	220.283,00	130.000,00

ΠΗΓΗ: Ευρυτανικά νέα

4.4.7 Δάνειο για την «Ευρυτανία ΑΕ»

Ο Νομός Ευρυτανίας τα τελευταία χρόνια έχει μείνει χωρίς Αναπτυξιακή Εταιρεία λόγω μεγάλων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπισε, αναγκάζοντάς τη να υπολειπυργεί. Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που ο Νομός έμεινε πίσω στη διεκδίκηση μεγάλων έργων που θα οδηγούσαν στην ανάπτυξη του τόπου. Προκειμένου να μπει ένα τέλος σε αυτή την κατάσταση και να αρχίσει ξανά η ομαλή λειτουργία της επιχείρησης, η Νομαρχία Ευρυτανίας προχώρησε στη λήψη δανείου με σκοπό να ξεχρεώσει την υπερχρεωμένη "Ευρυτανία ΑΕ". Ο Νομάρχης Ευρυτανίας κατάφερε να παρέμβει ουσιαστικά στο νέο νόμο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και να επιτύχει τροποποίηση προς το συμφέρον των εργαζομένων στην αναπτυξιακή ευρυτανική εταιρία.

Στο Νομοσχέδιο προβλέπεται ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να πάρουν δάνεια από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με ευνοϊκούς όρους και έτσι να ξεπληρώνουν τα χρέη τους προς ασφαλιστικούς οργανισμούς κτλ. Η ρύθμιση προβλέπει ότι αν η Αυτοδιοικήσεις πληρώσουν εφάπαξ τα ποσά μέσα σε 10 μήνες από την δημοσίευση του Νόμου μπορούν να τύχουν της απαλλαγής από πάσης μορφής προσαυξήσεων.

Το ποσό το οποίο χρωστάει αυτή τη στιγμή η "Ευρυτανία Α. Ε." σε μισθούς, ΙΚΑ, τρίτους ανέρχεται στο ποσό του ενός (1) δις δρχ. Με τον τρόπο αυτό, αν γίνει χρήση του άρθρου του νέου Νόμου, τότε μπορεί η Νομαρχία Ευρυτανίας να λάβει δάνειο ύψους 600.000.000 δρχ. και να εξοφλήσει όλα τα χρέη της εταιρείας και να πληρωθούν οι εργαζόμενοι οι οποίοι έχουν πάνω από 6 χρόνια απλήρωτοι.

Τελικά με την υπ' αριθ. 26258 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης -Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 750/03-06-2005 καθορίστηκαν τα κριτήρια οι διαδικασίες και τα δικαιολογητικά χορήγησης δανείων σε Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και Νομαρχιακές Επιχειρήσεις, στο πλαίσιο των ρυθμίσεων ληξιπρόθεσμων οφειλών τους, του άρθρου 3 του ν. 3274/2004.

Σύμφωνα με το νόμο δικαιούχοι είναι:

α) Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της Χώρας, β) Οι κάθε είδους Επιχειρήσεις (αμιγείς, Α.Ε., αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εταιρίες με αποκλειστικούς μετόχους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, εταιρίες λαϊκής βάσης κλπ) που έχουν συσταθεί από Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ή συμμετέχουν σ' αυτές Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, εφόσον έχουν τις εξής ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις

- προς το Ελληνικό Δημόσιο και το Ι.Κ.Α., -προς τις Δ. Ε. Κ. Ο.,

- προς κρατικά και ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα,

- προς τους ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για οφειλές που προέκυψαν από την εκτέλεση έργων, εργασιών, προμηθειών, σύνταξη μελετών ή τη διενέργεια απαλλοτριώσεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,

- προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, για οφειλές που προέρχονται από δάνεια που τους έχει χορηγήσει και

- από οποιαδήποτε αιτία, εφόσον έχουν επιδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

Εάν και εφόσον λοιπόν η "Ευρυτανία Α.Ε." απαλλαγεί από τα χρέη της, το μέλλον της μπορεί να διαγραφεί εκ νέου λαμπρό. Στην περίπτωση αυτή δεν αρκεί μόνο η πολιτική βούληση. Σημαντικό μερίδιο της ευθύνης θα πέσει στους ώμους τόσο της Διοίκησής της, όσο και στο ίδιο το προσωπικό της που θα πρέπει να υπερβεί τον εαυτό του.

4.4.8 Η πορεία του ΧΥΤΑ στην Ευρυτανία

Η Ευρυτανία είναι από τους Νομούς της Ελλάδας που δεν έχουν καταφέρει να κατασκευάσουν ΧΥΤΑ μέχρι στιγμής με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται ακόμη η καύση των απορριμμάτων πολύ κοντά σε κατοικημένες περιοχές, εκπέμποντας δηλητηριώδη αέρια στην ατμόσφαιρα και αποτελώντας μεγάλο κίνδυνο για την υγεία των πολιτών.

Ένας από τους λόγους που έχει καθυστερήσει η υλοποίηση αυτού του έργου είναι η άρνηση Δήμων του Νομού να φιλοξενήσουν τα 2 έργα ΧΥΤΑ που προβλέπεται να κατασκευαστούν.

Σε πρόσφατη συνεδρίαση της ΤΕΔΚ, στην οποία συμμετείχε και η οργανωτική επιτροπή της Κίνησης Πολιτών Καρπενησίου, έγινε ενημέρωση για το 4ΚΠΣ και για το θέμα του ΧΥΤΑ στην Ευρυτανία.

Ο Δήμαρχος Καρπενησίου επανέλαβε την πρότασή του για τον τρόπο χρηματοδότησης του ΧΥΤΑ στην θέση που έχουν υποδείξει οι υπάρχουσες ολοκληρωμένες μελέτες. Επειδή χρηματοδότηση μέσω του 3ου ΚΠΣ δεν υπάρχει περίπτωση να βρεθεί, έγινε πρόταση να δοθούν οι απαραίτητοι πόροι για τον ΧΥΤΑ ύψους -σύμφωνα με πρόχειρο τεχνικό δελτίο- 7,5 εκατ. ευρώ, από το ποσό των 10 εκατ. ευρώ που υπάρχουν στο πρόγραμμα "ΘΗΣΕΑΣ" για τις "Διαδημοτικές Συνεργασίες".

Τα 10 εκατ. ευρώ αποτελούν το 8% της χρηματοδότησης του προγράμματος και είναι το ποσό που προκύπτει από την κατανομή και των 5 ετών (2005-2009) εφαρμογής του προγράμματος και το ποσό αυτό αφορά ολόκληρη την Περιφέρεια. Είναι δηλαδή χρήματα για διαδημοτικές συνεργασίες όλων των Δήμων της Περιφέρειας οι οποίοι είναι 94 στο σύνολό τους. Ο Δήμαρχος Καρπενησίου προτείνει η Ευρυτανία να μην καταθέσει καμία πρόταση διαδημοτικής συνεργασίας ώστε τα χρήματα που αναλογούν για την Ευρυτανία -στην χειρότερη περίπτωση 2 εκατ. ευρώ, αν υποθέσουμε ότι θα γίνει ισοκατανομή των 10 εκατ. ευρώ δηλ 10 εκατ. διά 5 νομοί = 2 εκατ. ευρώ- να διατεθούν όλα για τον ΧΥΤΑ.

Παρ' όλα αυτά υπάρχει σε εξέλιξη ο Περιφερειακός σχεδιασμός, μία μελέτη που εκπονεί η Περιφέρεια για το θέμα και ότι από την μελέτη αυτή θα εξαρτηθεί αν θα γίνουν ΧΥΤΑ στην Ευρυτανία και πόσοι θα είναι αυτοί.

Πάντως, ακόμη και αν ολοκληρωθεί ο Περιφερειακός σχεδιασμός, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για τον τρόπο χρηματοδότησης των όποιων έργων προκύψουν σε περιφερειακό επίπεδο. Βέβαια υπάρχει η σκέψη ότι όσοι ΧΥΤΑ προκύψουν από την μελέτη για την Περιφέρεια θα χρηματοδοτηθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αυτό όμως μειώνει σίγουρα τον αριθμό των ΧΥΤΑ στην περιφέρεια και πιθανόν, λαμβάνοντας υπόψη και το πληθυσμιακό κριτήριο, ότι ΧΥΤΑ γίνονται σε περιοχές με πάνω από 40.000 κατοίκους τότε ούτε λόγος για ΧΥΤΑ στην Ευρυτανία διότι το κράτος θα θέλει να μετακυλήσει το κόστος στους Δήμους ενώ η Ευρυτανία θα υποστεί μεγάλο οικονομικό πλήγμα αν αναγκαστεί από αυτό το σενάριο να μεταφέρει τα σκουπίδια της εκτός των ορίων της.

Η άλλη πρόταση όμως είναι ότι μπορεί να χρηματοδοτηθούν ΧΥΤΑ από το πρόγραμμα των ιδιωτικών επενδύσεων με τους φορείς μέσω του προγράμματος "ΘΗΣΕΑΣ" όπου στο κομμάτι αυτό το πρόγραμμα σαφώς προβλέπει πολλαπλάσια χρήματα από τα 10 εκατ. της διαδημοτικής συνεργασίας.

4.4.9 Τρία νέα έργα συνολικού προϋπολογισμού 520.000 ευρώ στους Δήμους Αγράφων, Δομνίστας και Καρπενησίου

Τρία νέα έργα από το πρόγραμμα "ΘΗΣΕΑΣ" που αφορούν Δήμους του Νομού Ευρυτανίας, έτυχαν οριστικής ένταξης από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, προϋπολογισμού ύψους 519.603 ευρώ. Τα τρία αυτά έργα μπορούν οι Δήμαρχοι να τα δημοπρατήσουν αμέσως αφού τα χρήματα υπάρχουν στα ταμεία. Συνολικά, για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος εγκριθήκαν 12 έργα ύψους 1.934.793 ευρώ.

Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει το ίδιο το πρόγραμμα εγκρίθηκαν όσα έργα κατέθεσαν ώριμες μελέτες. Δεν χρειάζεται τίποτα περισσότερο από την κατάθεση των μελετών.

Συγκεκριμένα, τα τρία νέα έργα τα οποία εγκρίθηκαν από την περιφέρεια με χρήματα του "ΘΗΣΕΑ" είναι:

Δήμος Αγράφων: Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων δημοτικών διαμερισμάτων Δήμου Αγράφων εγκεκριμένου προϋπολογισμού 299.603,00 ευρώ.

Δήμος Δομνίστας: Προμήθεια φορτηγού αυτοκινήτου 4Χ4 με λεπίδα αποχιονισμού και αλατοδιανομέα εγκεκριμένου προϋπολογισμού 160.000,00 ευρώ.

Δήμος Καρπενησίου: Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης Δήμου Καρπενησίου εγκεκριμένου προϋπολογισμού 60.000,00 ευρώ.

Πρόβλημα οι μελέτες

Όλοι οι Δήμοι της Ευρυτανίας έχουν καταθέσει προτάσεις έργων για το πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ το οποίο έχει χρονικό ορίζοντα πενταετίας. Εκείνο που μένει για την απορρόφηση των κονδυλίων είναι οι μελέτες. Πολλοί Δήμοι όμως αδυνατούν να ολοκληρώσουν μελέτες γρήγορα και έτσι παρατηρούνται καθυστερήσεις.

Το πρόβλημα δεν είναι μόνο των Δήμων της Ευρυτανίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι από την συνεδρίαση εγκρίθηκαν μόνο 12 έργα από τους 95 Δήμους της περιφέρειας και είναι γνωστό ότι ο κάθε Δήμος έχει προτείνει τουλάχιστον 15 έργα στο πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ για την πενταετία μέχρι το 2009. Αυτό αποδεικνύει και την δυσκολία που παρατηρείται για την απορρόφηση των κονδυλίων. Όμως ο τρόπος αυτός -των μελετών δηλαδή-, μπορεί να δυσκόλεψε τους Δημάρχους αλλά διασφαλίζει κατά ένα τρόπο ότι τα χρήματα που θα απορροφηθούν και τα έργα που θα γίνουν θα τύχουν καλύτερης εκτέλεσης και αρτιότητας. Πάντως τα χρήματα -σε αυτή την φάση της τυπικής κατανομής- δεν χάνονται και ας υπάρχουν καθυστερήσεις αφού όσα έχουν εγκριθεί σε κάθε Δήμο αυτά θα δοθούν.

Είναι στο χέρι του κάθε Δημάρχου πως θα κινηθεί για το καλό του Δήμου του. Μάλιστα το πρόγραμμα προβλέπει και την χρηματοδότηση των Δήμων για την πρόσληψη επιστημονικού συνεργάτη για την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων. Μέχρι στιγμής ο μόνος Δήμος που θα προσλάβει επιστημονικό συνεργάτη - η σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ελήφθη πρόσφατα- είναι ο Δήμος Καρπενησίου.

4.4.10 Ηλεκτρισμός από το νερό στον Δήμο Ποταμιάς και Βίνιανης

Το μεγαλύτερο υδροηλεκτρικό έργο στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πήρε έγκριση από την ΡΑΕ (Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας), το οποίο αναμένεται να κατασκευαστεί στο Δήμο Ποταμιάς, στον ποταμό Καρπενησιώτη από την εταιρία "ΥΔΡΟΜΕΚ ΕΠΕ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ".

Πρόκειται για Υδροηλεκτρικό έργο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 5,31 MW το οποίο είναι το μεγαλύτερο σε ισχύ που θα κατασκευαστεί σε ποτάμι στην Ευρυτανία. Θα κατασκευαστεί στον Ποταμό Καρπενησιώτη στα όρια του Δήμου Ποταμιάς.

Το μεγαλύτερο πάντως υδροηλεκτρικό έργο θα κατασκευαστεί από την εταιρία "ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ" στην περιοχή Δήμου Ασπροποτάμου και Ινάχου στον ποταμό Αχελώο.

Ένα άλλο έργο ΑΠΕ το οποίο πήρε έγκριση, μέσα στο 2005 είναι το μικρό υδροηλεκτρικό έργο ισχύος 0,43 MW που θα κατασκευαστεί στην θέση "Ρέμα Ιπιές" του Δήμου Βίνιανης από την εταιρία "ΥΔΡΟΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΔΑΦΝΗΣ Ο.Ε.", η οποία πήρε την άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις 8 Μαρτίου 2005.

Οι τοπικές κοινωνίες όμως, αντιδρούν στην κατασκευή κυρίως των Αιολικών Πάρκων. Είναι σαφές ότι τα έργα ΑΠΕ είναι φιλικά προς το περιβάλλον και θα συμβάλλουν κατά πολύ στον περιορισμό της μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Παρόλα αυτά όμως στο Νομό Ευρυτανίας επικρατεί αρνητικό κλίμα για εγκατάσταση τέτοιων πάρκων, αφού είναι σαφές ότι ο προσανατολισμός του νομού είναι η Τουριστική Ανάπτυξη. Κάποιοι θεωρούν ότι θίγεται ο τουρισμός από την εγκατάσταση ΑΠΕ, κάποιοι άλλοι όχι.

4.4.11 Έργα ανάπλασης του Δήμου Καρπενησίου στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής

Αρχισαν να δημοπρατούνται τα έργα από το μεγάλο πρόγραμμα της "Αστικής Ανάπτυξης Καρπενησίου" που αφορά παρεμβάσεις ύψους 4 εκατ. ευρώ σε περιοχή που περικλείει το παλιό παραδοσιακό Καρπενήσι.

Πριν ένα χρόνο περίπου, το Επιχειρησιακό Σχέδιο "Αστικής Ανάπτυξης περιοχής Παλιού Παραδοσιακού Καρπενησίου", συνολικού ύψους 4.102.500 ευρώ, εκ των οποίων 3 εκατομμύρια περίπου προέρχονται από Ευρωπαϊκούς πόρους και 1 εκατομμύριο από Εθνική Συμμετοχή, κατατέθηκε στην Περιφέρεια Στερεάς και εγκρίθηκε στα τέλη του περασμένου έτους. Ο Δήμος Καρπενησίου άρχισε την δημοπράτηση των έργων ενώ αναμένεται να υλοποιηθούν και οι υπόλοιπες δράσεις του προγράμματος μέσα στο καλοκαίρι το οποίο θα εφαρμοστεί στην περιοχή

Λαγκαδιάς, Αγίας Παρασκευής και Παλιορούτι καθώς και στην περιοχή του νομοκτηνιατρείου όπου θα κατασκευαστεί η νέα Λαϊκή αγορά της πόλης. Αφορά όλο το βόρειο τμήμα της παλιάς πόλης του Καρπενησίου πάνω από την οδό Ζηνοπούλου. Η περιοχή επιλέχθηκε με βάση το γεγονός ότι στον παραδοσιακό ιστό της πόλης στην περιοχή αυτή μπορούν να αναπτυχθούν έργα αναπλάσεων παρεμβάσεων καθόσον η αλλοτρίωση των συγκεκριμένων περιοχών δεν είναι πάρα πολύ μεγάλη. Υπάρχουν δηλαδή στενάκια, αδιάνοικτοι δρόμοι, και σπίτια τα οποία αποτελούν τα παλιά αρχοντικά της πόλης. **Σκοπός** είναι να αναδειχτεί η **φυσιογνωμία** της συγκεκριμένης περιοχής ούτως ώστε να γίνουν παρεμβάσεις και να αναπτυχθούν κατά μήκος αυτού του άξονα διάφορες επιχειρήσεις και να δημιουργηθεί μια φυσιογνωμική ταυτότητα της πόλης και παράλληλα αυτή η περιοχή να αναπτυχθεί και τουριστικά.

Περιγραφή του έργου

Το έργο αφορά στην ανάπλαση της οδού Αγ. Παρασκευής και των παρόδων της σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας. Περιλαμβάνει την ανάπλαση των σκαλών της περιοχής και την εγκατάσταση δικτύου ηλεκτροφωτισμού. Οι σημερινές πρόχειρες τελικές επιφάνειες θα αντικατασταθούν με νέες διάφορων υλικών ανάλογα με τις λειτουργικές απαιτήσεις. Τα υλικά θα ανταποκρίνονται στην ιστορικότητα και τον παραδοσιακό χρώμα του οικισμού. Οι σκάλες θα διαμορφωθούν κυρίως με φυσικές πλάκες. Το έργο περιλαμβάνει τον πλήρη αστικό εξοπλισμό με φωτιστικά, καλαθάκια, σήμανση, κτιστές βρύσες και καθιστικά. Όπου απαιτείται θα εκτελεστούν εργασίες μετατόπισης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας ΔΕΗ, ΟΤΕ κλπ.

Τα έργο σκοπεύει να αναβαθμίσει τον αστικό χώρο στην γειτονιά της Αγ. Παρασκευής και να την συνδέσει με τις γειτονιές Λαγκαδιά και Παλιορούτι. Η υποδειγματική ανάπλαση της Αγ. Παρασκευής και των σκαλών της περιοχής θα δώσει μια νέα εικόνα στην ιστορική αυτή γειτονιά συνολικά. Βασικός στόχος είναι η αναβίωση του παραδοσιακού χαρακτήρα του δημόσιου χώρου. Οι διαμορφώσεις θα περιλαμβάνουν και φυτεύσεις μειώνοντας την έλλειψη αστικού πρασίνου αναβαθμίζοντας την ζωή της ιστορικής περιοχής αλλά και στην προσέλκυση χρήσεων

τουρισμού και αναψυχής. Η Αγ. Παρασκευή καθώς και οι σκάλες με την νέα τους διαμόρφωση θα αποτελούν και χώρους συνάντησης της γειτονιάς.

Είναι φανερό ότι από την παρέμβαση αυτή θα ωφεληθούν όσοι κατοικούν στην περιοχή ενώ το ίδιο ισχύει και για τους ιδιοκτήτες των ακινήτων που αυξάνεται η προστιθέμενη αξία των ιδιοκτησιών τους. Έμμεσα θα ωφεληθούν και οι υπόλοιποι ιδιοκτήτες της περιοχής λόγω διάχυσης των αποτελεσμάτων της αναβάθμισης.

Τα έργα που προβλέπεται να κατασκευαστούν

Επένδυση σκάλας "Γενναδίου - περιοχής Αγίας Παρασκευής πλησίον παιδικής χαράς Γύφτου βρύσης", επένδυση σκάλας "Γενναδίου - Εκκλησίας Αγίας Παρασκευής", πλακόστρωση πεζοδρόμου και επένδυση σκάλας "Ηρακλέως - περιοχής Αγίας Παρασκευής", πλακόστρωση πλατώματος 150 μ2 περίπου στην ήδη διαμορφωμένη βρύση πλησίον Εκκλησίας Αγ. Παρασκευής και τοποθέτηση καθιστικών. Όλες οι πλακοστρώσεις θα γίνουν από κανονισμένες πλάκες προέλευσης Άρτας μέσου πάχους τεσσάρων εκατοστών. Κατασκευή τμήματος τοιχίου αντιστήριξης, διαμόρφωση λιθόστρωτου μονοπατιού, δενδροφύτευση και αντικατάσταση τμήματος κατεστραμμένου κιγκλιδώματος όπως προβλέπεται στη μελέτη, σε πλάτωμα γειτονικά της Εκκλησίας Αγ. Παρασκευής. Θα τοποθετηθούν σιδερένια κιγκλιδώματα σύνθετου τύπου, όπως επίσης πινακίδες σήμανσης δικτύου ηλεκτροφωτισμού - φωτιστικών σωμάτων και δοχείων απορριμμάτων στο σύνολο της περιοχής των έργων.

Το σύνολο των έργων θα εξυπηρετήσει την σύνδεση της περιοχής της Αγίας Παρασκευής με τις περιοχές Παλιορούτι, Λαγκαδιά και το κέντρο της πόλης. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στο ποσό των 127.067,80 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 19%.

Όλες οι εργασίες θα γίνουν σύμφωνα με τις υποδείξεις και τα σχέδια της τεχνικής υπηρεσίας του Δήμου.

4.5 Δραστηριότητες Δήμου Φραγκίστας¹²

Σημαντική πρόοδος παρατηρείται σε πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος Φραγκίστας. Συγκεκριμένα, προωθείται και βρίσκεται σε τελικό στάδιο η πρόσληψη 6 ατόμων από το πρόγραμμα Μερικής Απασχόλησης ενώ παράλληλα σε εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία πρόσληψης δύο μόνιμων υπαλλήλων, εκ των οποίων ο ένας θα είναι μηχανικός του Δήμου, κλάδου ΠΕ3 ή ΤΕ5, ενώ ο άλλος θα καλύψει τις Διοικητικές και Λογιστικές ανάγκες του Δήμου και θα είναι του κλάδου των οικονομικών σπουδών ΠΕ1 ή ΤΕ17.

Ταυτόχρονα, υλοποιείται σε συνεργασία με την "Τριχωνίδα ΑΕ" το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" το οποίο ο Δήμος είχε καθυστερήσει να εντάξει στις προτεραιότητές του. Πρόκειται ως γνωστόν για μια από τις πιο χρήσιμες κοινωνικές υπηρεσίες τις οποίες στηρίζουν οι Δήμοι, και είναι απαραίτητες ιδιαίτερα στις εδαφολογικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στο νομό.

Τα μεγάλα έργα

Από το πρόγραμμα "Θησέας", προεντάχθηκαν τα εξής έργα:

1. "Βελτιώσεις Υδρεύσεων Δήμου Φραγκίστας, ποσού 100.000 ευρώ".
2. "Εσωτερική οδοποιία Δήμου Φραγκίστας ποσού 79.426 ευρώ".
3. "Προμήθεια εκσαφέα-φορτωτή-ελαστικοφόρου: ποσού 60.000 ευρώ".

Παράλληλα μέσω των πόρων της Διαδημοτικής Συνεργασίας και σε συνεννόηση με τον Δήμο Απεραντίων προωθείται έργο με τίτλο "Κατασκευή προβλήτας και περιβάλλοντος χώρου" πλησίον Γέφυρας Τατάρνας με τεχνικό προϋπολογισμό 450.000 από το 8% της διαδημοτικής συνεργασίας.

Σε ότι αφορά τα έργα από το ΠΕΠ τονίζεται ότι παρ' όλο που ο φάκελος και των δύο έργων που υποβλήθηκαν για έγκριση ήταν υπερπλήρης,

---

¹² www.eyrytanika.gr

άλλες σκοπιμότητες δεν κατέστησαν δυνατή την έγκριση και των δύο. Πρόκειται για τα εξής έργα:

1. "Ανάπλαση-ανάδειξη κοινοχρήστων χώρων Δ.Δ. Δυτικής Φραγκίστας" και
2. "Διαμόρφωση- ανάδειξη κεντρικών πλατειών Δ.Δ. Παλαιοκατούνας".

Τελικά με τη στήριξη και την ενημέρωση που έγινε στην Περιφέρεια και από το Νομόρχη Ευρυτανίας πέρασε η δεύτερη πρόταση ενώ η πρώτη παρέμεινε.

Το κέντρο Υγείας

Ταυτόχρονα ολοκληρώθηκε το έργο κατασκευής της σκεπής του Κέντρου Υγείας που για αρκετό καιρό ήταν σε κακή κατάσταση. Σχετικά με το Κέντρο Υγείας Φραγκίστας όμως, αυτή δεν είναι η μόνη πρόοδος που σημειώθηκε. Με ενέργειες και ενημέρωση των υπευθύνων από τον Διοικητή του Νοσοκομείου, προκηρύχθηκαν 2 θέσεις γιατρών για το Κέντρο, μία Γενικής Ιατρικής και μία Μικροβιολόγου. Οι δύο θέσεις αυτές είναι σημαντική επιτυχία για το Δήμο, δεδομένου ότι συνολικά στην Περιφέρεια εγκρίθηκαν 8 θέσεις. Οι σημαντικές ελλείψεις που παρουσιαζόταν σε αναλώσιμο ιατρικό υλικό έχει ξεπεραστεί, ενώ συνεχίζεται η κτιριακή ανακαίνιση μέσω του 3ου ΚΠΣ καθώς και ο εκσυγχρονισμός του μηχανολογικού εξοπλισμού. Συγκεκριμένα παρασχέθηκε υλικό από τον Ολυμπιακό εξοπλισμό, ενώ υπάρχει και ποσό 60.000 ευρώ για ανακαίνιση των παραθύρων. Συγχρόνως γίνεται λειτουργικό το ακτινολογικό ενώ το Κέντρο Υγείας Φραγκίστας εξοπλίζεται με σύγχρονο οδοντιατρικό μηχάνημα. Σύντομα εξάλλου θα προκηρυχθούν και 2 θέσεις για πρόσληψη Βοηθητικού προσωπικού (Νοσηλευτικού & Διοικητικών Υπηρεσιών). Ένα από τα προβλήματα που εξακολουθούν να παραμένουν είναι η προμήθεια με αιματολογικό αναλυτή για τον οποίο πρέπει να εξευρεθεί χρηματοδότηση. Είναι φανερό ότι το Κέντρο Υγείας Φραγκίστας με τις αναβαθμίσεις αυτές παίρνει πλέον άλλη μορφή.

4.6 Δραστηριότητες Δήμου Κτημενίων¹³

Μεγάλα έργα του Δήμου

Εκτός των δεκάδων μικρών έργων που εκτελούνται σε όλα τα διαμερίσματα, στη διαδικασία ολοκλήρωσης βρίσκονται μελέτες έργων και όποτε αυτές είναι έτοιμες θα δημοπρατηθούν τα παρακάτω έργα: ‘

- 'Αποχέτευση στο δημοτικό διαμέρισμα Αγίας Παρασκευής Δ.Δ. Δομιανών" 130.000 ευρώ από το πρόγραμμα Θησέας.,
- "Ανάπλαση χώρων Δ.Δ. Αγίου Χαραλάμπους (πλατεία)" 70.000 ευρώ.,
- "Ανάπλαση Αϊ Γιάννη & Δημοτικό σχολείου Αγίας Τριάδος" δημοπρατείται στις 28 Ιουλίου 148.000 ευρώ. Φορέας Υλοποίησης ΚΠΕΣΔΑ.,
- Προς δημοπράτηση έτοιμη η μελέτη για τη "βελτίωση γηπέδου Δ.Δ. Αγίας Τριάδος" 102.000 ευρώ. Φορέας Υλοποίησης "Αθήνα 2004".,
- "Ανάπλαση μαντανιών Δ.Δ. Αγίας Τριάδας" έτοιμη μελέτη προς δημοπράτηση περίπου 200.000 ευρώ. Φορέας Υλοποίησης Γ ΚΠΣ μέτρο 2.4.,
- Στον εξοπλισμό του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» προστέθηκε ένα πούλμαν από τον Ολυμπιακό εξοπλισμό, το οποίο θα είναι στην διάθεση των δημοτών για παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" αλλά και σε συνεργασία με το ΚΤΕΛ να πραγματοποιεί δρομολόγια με το Καρπενήσι και μέσα στα Δ.Δ του Δήμου".

---

¹³ www.eyrytanika.gr

Διπλογραφικό σύστημα

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην υλοποίηση του μεγάλου έργου εγκατάστασης του διπλογραφικού συστήματος στον Δήμο από την εταιρία "ΤΡΙΧΩΝΙΔΑ Α.Ε.". Ο Δήμος αν και δεν είναι υπόχρεος λόγω πληθυσμού, εφάρμοσε το κλαδικό λογιστικό σχέδιο κλείνοντας ισολογισμό το 2004 και προχωρά στην σύσταση ταμειακής υπηρεσίας. Έτσι αυτό που επιτυγχάνθηκε είναι να υπάρξει ισολογισμός για πρώτη φορά στην ιστορία του Δήμου, στον οποίο απεικονίζονται την 31-12-2004 η περιουσία, οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις του Δήμου καθώς και το οικονομικό αποτέλεσμα από 1-1-2004 - 31-12-2004. Συγχρόνως από τον Σεπτέμβριο του 2005 θα ξεκινήσει η διαδικασία ίδρυσης Ταμειακής Υπηρεσίας στον Δήμο, με όλα τα πλεονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται. Η τροχιά ανάπτυξης του Δήμου από εδώ και πέρα θα στηρίζεται στους ισολογισμούς που θα κλείνουν κάθε έτος και οι οποίοι θα κατευθύνουν τον προγραμματισμό των επόμενων ετών. Έτσι, και προς κάθε τρίτο (τράπεζα, δημόσιο, Δ' ΚΠΣ κλπ.) θα υπάρχει οργάνωση και αξιοπιστία στα διαχειριστικά, επιδεικνύοντας μέσα από τον ισολογισμό δυναμική και ανάπτυξη.

4.7 Δραστηριότητες Δήμου Δομνίστας¹⁴

1. Χρηματοδότηση 4.000,00 ευρώ από τη Νομ/κή Αυτ/ση Ευρυτανίας για την βελτίωση αυλείου χώρου στο δημοτικό σχολείο Δολιανών Ροσκάς,
2. Χρηματοδότηση 7.040,00 ευρώ από το ΥΠΕΣΔΔΑ για τη μισθοδοσία του προσωπικού του ΚΕΠ,
3. Χρηματοδότηση 10.000,00 ευρώ από το ΥΠΕΣΔΔΑ για αποκατάσταση ζημιών από θεομηνίες,
4. Υπεβλήθησαν τα τεχνικά δελτία 2 έργων για προένταξη στο Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ για το έτος 2005, συνολικού ποσού 246.358 ως εξής: α) "προμήθεια φορτηγού αυτοκινήτου 4Χ4 με λεπίδα αποχιονισμού και αλατοδιανομέα" ποσού 160.000,00 και β) "εσωτερική οδοποιία Δήμου Δομνίστας" ποσού 86.358,00. ενώ για το έτος 2006 υποβλήθηκε το

---

¹⁴ www.cyrytanika.gr

τεχνικό δελτίο για το έργο "Εσωτερική Οδοποιία Δήμου Δομνίστας" ποσού 211.675 ευρώ,

5. Υπεβλήθη επενδυτική πρόταση προϋπολογισμού μελέτης 72.500,00 ευρώ στον Άξονα Προτεραιότητας 1 και στο Μέτρο 1.4 για την συντήρηση του υδρόμυλου στο δ.δ. Δομνίστας με οικονομική κάλυψη 100% από το Πρόγραμμα Leader+ μέσω της εταιρείας ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε,
6. Ανατέθηκε απευθείας η εκπόνηση των μελετών για το έργο: ενίσχυση και στερέωση της ανωδομής του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Κρικέλλου σε μελετητικό γραφείο των Αθηνών,
7. Αποφασίστηκε η πρόσληψη εκτάκτου προσωπικού 2 ατόμων συνολικής διάρκειας απασχόλησης 135 ημερών για τις ανάγκες του Δήμου,
8. Αποφασίστηκε η "διαδημοτική συνεργασία με τον Δήμο Θέρμου για διανοίξεις και βελτιώσεις δρόμων καθώς και με τον Δήμο Ποταμιάς για την από κοινού προμήθεια 1 εκχιονιστικού μηχανήματος και 1 ισοπεδωτή γαιών.

4.7.1 Συμφωνία για το «Πάνταβρεχει»¹⁵

Ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς είναι το περίφημο φαράγγι "Πάνταβρεχει", το οποίο μαγεύει τον επισκέπτη με την φυσική ομορφιά, τους καταρράκτες και τα τρεχούμενα δροσερά νερά του.

Με στόχο λοιπόν την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής, ο Δήμος Δομνίστας υπέγραψε προκριματική σύμβαση με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για την εκπόνηση έργου δασικής αναψυχής. Ο Δήμος προγραμματίζει να υλοποιήσει έργο 200.000 ευρώ και αναμένεται η προκήρυξη του έργου από το Υπουργείο.

Αντικείμενο των Προγραμματικών Συμβάσεων είναι η μελέτη και κατασκευή δημόσιων δασοτεχνικών έργων, δραστηριότητες δασικής αναψυχής και η ανάδειξη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις.

Σκοπός τους είναι η προστασία και η ανάπτυξη των συγκεκριμένων περιοχών ώστε να γίνουν πόλοι έλξης για τους κατοίκους των πόλεων.

---

¹⁵ www.eyrytanika.gr

4.8 Επιχειρησιακό Σχέδιο 2007-2013

Και ενώ όλα τα παραπάνω έργα και δραστηριότητες βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ευρυτανίας ήδη εισηγήθηκε το επιχειρησιακό σχέδιο των ετών 2007 μέχρι και 2013. Ουσιαστικά πρόκειται για τις προτάσεις του νομού που θα κατατεθούν στο Περιφερειακό Συνέδριο που θα διεξαχθεί το επόμενο διάστημα και θα καθορίσει τις προτεραιότητες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στον αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Το επιχειρησιακό σχέδιο εκπονήθηκε από τις υπηρεσίες της Νομαρχίας, κάνοντας πλήρη εκμετάλλευση της εμπειρίας που αποκτήθηκε μέχρι σήμερα. Παρουσιάζοντάς το σε γενικές γραμμές θα μπορούσαμε να πούμε ότι μεγάλη σημασία δίνεται στην ανάπτυξη των απομακρυσμένων περιοχών με μέσα όπως είναι η Βιολογική Κτηνοτροφία, η βελτίωση και αναπαλαίωση ορεινών οικισμών, η ενίσχυση της τουριστικής υποδομής και γενικότερα η βελτίωση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος. Μεγάλη σημασία δίνεται επίσης στον οδικό άξονα που θα ενώνει οριζόντια την ΠΑΘΕ με την Ιόνια Οδό, αφού σημαντικό της τμήμα, όπως είναι το υπάρχον τούνελ του Τυμφρηστού, είναι ήδη κατασκευασμένο. Στην παρουσίαση δεν αποφεύχθηκε να γίνει αναφορά και στα εγγενή προβλήματα του νομού, ανάμεσα στα οποία δεσπόζει το πληθυσμιακό καθώς ο ρυθμός μείωσης του πληθυσμού αγγίζει το -7,6% έναντι του 0.60% που ισχύει για όλη τη χώρα. Αυξάνεται ο πληθυσμός στις ηλικίες 75 χρονών και άνω ενώ μειώνονται τα παιδιά, παρά το γεγονός ότι προς το παρόν αντιστοιχούν 47 μαθητές δημοτικού ανά χίλιους κατοίκους (έναντι 50 πανελληνίως) και 60 μαθητές της Β/θμιας εκπαίδευσης (έναντι 66 πανελληνίως).

Η αναβάθμιση του περιβάλλοντος, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καθώς και η προσβασιμότητα στις υπηρεσίες, είναι από τους σημαντικότερους στόχους ενώ ακολουθούν η βελτίωση της Διοικητικής ικανότητας και η διασυνοριακή συνεργασία, με όμορους και συγγενείς νομούς. Τονίστηκε η σημασία της **ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης** τόσο σε πόρους όσο και σε έμπυχο δυναμικό, ενώ

παράλληλα, έγινε αναφορά και στην αποτελεσματικότητα των ενδιάμεσων, ευέλικτων φορέων αλλά και της ενίσχυσης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Επίσης, έγινε αναφορά στη συνεργασία με περιφέρειες όπως η Δυτική Μακεδονία κλπ, στις οποίες συναντούνται παρόμοιες καταστάσεις και οι οποίες έχουν παράλληλες και εφαρμόσιμες προτάσεις.

Όλες αυτές οι προτάσεις εντάσσονται στο Στόχο 2 του 4ου ΚΠΣ, αφού τελικά λόγω του εμφανιζόμενου αυξημένου κατά κεφαλήν εισοδήματος, η Περιφέρεια Στερεάς έχει αποκλειστεί από τις χρηματοδοτήσεις του Στόχου 1, που αναφερόταν στις υποδομές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας την παραπάνω έρευνα, καλό θα ήταν να τονίσουμε τα σημαντικά συμπεράσματα που ξεχώρισαν κατά τη διεξαγωγή της παραπάνω μελέτης.

1. Ο πληθυσμός του Νομού μετά από μια μικρή μείωση κατά τη δεκαετία '81-'91, παρουσίασε θεαματική αύξηση κατά την επόμενη δεκαετία ως το 2001. Μια εξήγηση που μπορεί να δοθεί για αυτή την ανάπτυξη είναι ότι ακριβώς κατά τη διάρκεια αυτών των χρόνων άρχισε η ουσιαστική ανάπτυξη του Νομού και κατά συνέπεια του τουρισμού, με τις επιχορηγήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εφαρμογή πολλών κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών στο Νομό, δίνοντας έτσι την ευκαιρία της εργασίας σε πολλούς ντόπιους και παράλληλα να τους συγκρατήσουν στον τόπο τους.
2. Δυστυχώς, σχεδόν όλη η προσπάθεια ανάπτυξης, περιορίζεται στο Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου, αφήνοντας στην άκρη, θα λέγαμε, την ανάπτυξη πολλών άλλων φυσικών τοπίων, όπως η λίμνη των Κρεμαστών, τα ποτάμια και τα υπόλοιπα βουνά της Ευρυτανίας. Η μόνη αξιοποίηση που υπάρχει αυτή τη στιγμή στους δύο τελευταίους τομείς προέρχεται (με την βοήθεια κοινοτικών προγραμμάτων φυσικά) από ιδιωτικές εταιρείες.
3. Η εφαρμογή του Αγροτουρισμού στην περιοχή βρίσκεται σε πολλή αρχικό στάδιο, καθώς δεν εφαρμόζεται πλήρως η φιλοσοφία του. Πιο συγκεκριμένα, τα καταλύματα και οι ξενώνες που έχουν επιδοτηθεί ως αγροτουριστικά, περιορίζονται στην απλή φιλοξενία του επισκέπτη, μη παρέχοντάς του την δυνατότητα (όπως θα έπρεπε) να γνωρίσει από κοντά και να πάρει μέρος στην καθημερινή ζωή των ντόπιων, ασχολούμενος με τις χειρωνακτικές εργασίες, όπως το καθημερινό ψήσιμο του ψωμιού, τη συγκομιδή των κηπευτικών προϊόντων και άλλες καθημερινές δραστηριότητες.
4. Παρόλα τα προβλήματα που υπάρχουν, αισιοδοξία προκαλούν οι τωρινές προσπάθειες της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη του Νομού όπως είδαμε στο 4^ο κεφάλαιο. Με την ελπίδα ότι αυτές θα είναι

η απαρχή μιας σύγχρονης Ευρυτανίας που θα αναπτύσσεται χρόνο με το χρόνο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Στο σχεδιασμό ενός αναπτυξιακού προγράμματος θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι οι πολίτες είναι όλο και πιο ευαίσθητοι στα προβλήματα του περιβάλλοντος.

Η ισόρροπος και αειφόρος ανάπτυξη (Συνθήκη Άμστερνταμ) αποτελεί κύριο στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το υψηλό επίπεδο προστασίας και ποιότητας του περιβάλλοντος πρέπει να είναι ο κεντρικός στόχος ενός αναπτυξιακού προγράμματος για την Ευρυτανία.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στο Νομό, είναι το πρόβλημα με την καύση των σκουπιδιών και εξαιτίας αυτού, η επιβάρυνση της υγείας του κόσμου αλλά και η μόλυνση του περιβάλλοντος, ο τομέας χάρη στον οποίο ο Νομός οφείλει σχεδόν εξ' ολοκλήρου την ανάπτυξή του. Αν δεν γίνουν γρήγορα κινήσεις για τη λύση αυτού του προβλήματος με την κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. στο Νομό, το περιβάλλον και η υγεία των πολιτών, θα εξακολουθεί να επιβαρύνεται καθημερινά, ειδικά αυτών που ζουν κοντά στις χωματερές.

Επίσης, για να καλλιεργηθεί η οικολογική συνείδηση των πολιτών θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από την τοπική αυτοδιοίκηση κάποια ευρωπαϊκά οικολογικά προγράμματα, που προβλέπουν την εγκατάσταση κάδων ανακύκλωσης για γυαλί, χαρτί και αλουμίνιο.

4.2 ΟΔΟΠΟΙΙΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Το δεύτερο σημαντικότερο πρόβλημα του Νομού παρουσιάζεται στην οδοποιία. Θα πρέπει σύντομα να προωθηθούν οι συνδέσεις με τους όμορους Νομούς και συγκεκριμένα οι δρόμοι Λαμία – Καρπενήσι και Καρπενήσι – Αγρίνιο. Ο Νομός όντας σχεδόν απομονωμένος από τα μεγάλα αστικά κέντρα εξαιτίας της άθλιας κατάστασης αυτών των δρόμων, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες, η οποία είναι αυτή που ουσιαστικά ευθύνεται σημαντικά για

την απόφαση πολλών υποψήφιων επισκεπτών του Νομού , επηρεάζοντάς τους αρνητικά στο να επισκεφτούν την Ευρυτανία.

Θα έπρεπε λοιπόν, οι υπεύθυνοι παράγοντες του τόπου, να επιστήσουν την προσοχή τους εξ' ολοκλήρου στην καλυτέρευση του οδικού δικτύου και συγκεκριμένα των δύο προαναφερόμενων οδών, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα την προσέλκυση πολλαπλάσιων επισκεπτών και συνεπώς μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη του τόπου, αλλά και την συγκράτηση του ντόπιου πληθυσμού.

4.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Το αλπικό τοπίο της Ευρυτανίας διαθέτει όλες τις φυσικές καλλονές αλλά και το κατάλληλο κλίμα ώστε να γίνει ένα από τα καλύτερα τουριστικά θέρετρα της χώρας μας, χειμώνα και καλοκαίρι. Προτείνεται:

Η δημιουργία ορειβατικών μονοπατιών, καταφύγια ορειβατών, αξιοποίηση παραγγιών, ίδρυση κυνηγετικών πάρκων, αξιοποίηση ιστορικών μνημείων, ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών εναλλακτικού τουρισμού. Ακόμη, πρέπει να επισημανθεί ότι ο αγροτουρισμός είναι μία δραστηριότητα που μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην τουριστική ανάπτυξη αρκεί να μην μείνει απλά στα ενοικιαζόμενα δωμάτια, αλλά να συνδυαστεί με το συγκεκριμένο τρόπο ζωής κάθε περιοχής.

Όλα τα παραπάνω θα μπορούσαν να επεκτείνουν την τουριστική περίοδο και να φέρουν νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας.

4.4 ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

1. Η περιοχή του Χιονοδρομικού Κέντρου την καλοκαιρινή περίοδο είναι ένα εύφορο λιβάδι, θα μπορούν να αναπτυχθούν πολλές δραστηριότητες όπως Mountain Bike, Cafe – bar ακόμα και Σαλέ. Επίσης καλοκαιρινός χώρος αναψυχής.
2. Να βελτιωθούν οι σχολές σκι και τα καταστήματα ενοικιάσεως εξοπλισμού σκι.
3. Το Κράτος με την κατάλληλη χρηματοδότηση να συμβάλλει ώστε να εξαλειφθούν τα προβλήματα.

- 4 Να δημιουργηθεί ένα πιο σύγχρονο καταφύγιο, ώστε να ικανοποιεί μεγαλύτερο αριθμό ατόμων και να διαθέτει, εστιατόριο, αναψυκτήριο και υπνοδωμάτιο και να βρίσκεται πλησίον του Χιονοδρομικού Κέντρου.
- 5 Να βελτιωθεί η κατάσταση των πιστών και οι δυσκολότερες πίστες όπου είναι ο ΘΗΣΕΑΣ, ο ΑΝΕΜΟΣ και ο ΗΡΑΚΛΗΣ, να είναι ανοικτές και τις καθημερινές.
- 6 Να βελτιωθεί η κατάσταση των λιφτ, και η συντήρησή τους να είναι καλύτερη.
- 7 Να δημιουργηθεί ιατρείο πιο σύγχρονο και να υπάρχει οδική βοήθεια, όπως και σε άλλα χιονοδρομικά κέντρα.
- 8 Να δημιουργηθεί νυχτερινή πίστα για τους λάτρεις του νυχτερινού σκι και των διαφόρων happenings.
- 9 Καλυτέρευση του υπάρχοντος οδικού δικτύου, ώστε να ανταποκρίνεται στις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή.
- 10 Δημιουργία γραμμής μαζικών μεταφορικών μέσων για την διευκόλυνση μεταφοράς των χιονοδρόμων.
- 11 Κατασκευή κερκίδων, για την άνετη παρακολούθηση των μικρών μαθητευομένων σκιέρ καθώς επίσης και των διαφόρων αγώνων που διεξάγονται στο χώρο αυτό.
- 12 Κατασκευή υπόγειου χώρου στάθμευσης στη θέση Διαβολότοπος για την καλύτερη ασφάλεια των οχημάτων.
- 13 Εγκατάσταση ειδικών προβολέων για την διευκόλυνση στο νυχτερινό σκι, αλλά και ειδικών προβολέων για τις μέρες με πυκνή ομίχλη.
- 14 Ανακατασκευή των κτιριακής εγκατάστασης του καταφυγίου με σκοπό την καλύτερη διαμονή των επισκεπτών.

Για να υλοποιηθούν οι παραπάνω προτάσεις πρέπει να ενεργοποιηθούν όλοι οι πολίτες αλλά και οι δημόσιοι φορείς οι οποίοι θα προσφέρουν το κεφάλαιο που θα φέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Για να μπει ένα τέτοιο έργο στην τελική του ευθεία και ύστερα από τις κατάλληλες ενέργειες θα πρέπει να γίνει, αγορά νέων μηχανημάτων επίσης με αφορμή την αναβάθμιση αυτή θα χρησιμοποιηθεί και το κατάλληλο προσωπικό.

4.5 ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Αναπόσπαστη δράση της επιτυχούς εξέλιξης και απόδοσης της προτεινόμενης τουριστικής ανάπτυξης, αποτελεί η προβολή και διαφήμιση του ποικιλόμορφου τουριστικού προϊόντος του Νομού. Για το σκοπό αυτό, προτείνεται η ανάγκη για διαφήμιση από κάποιον φορέα, δημιουργώντας ένα δίκτυο συγκέντρωσης και αξιολόγησης πληροφοριών, αλλά και τράπεζα πληροφοριών διαθέσιμη και προσαρμοσμένη στη νέα τεχνολογία.

4.6 ΛΙΜΝΗ ΚΡΕΜΑΣΤΩΝ¹⁶

Η λίμνη των Κρεμαστών, το νοτιότερο άκρο της Ευρυτανίας όπου απλώνεται το μεγαλύτερο γεώφραγμα της Ευρώπης, θα έπρεπε να αξιοποιηθεί τουριστικά, πάντα όμως με σεβασμό στο περιβάλλον και τον χαρακτήρα της περιοχής. Και πιο συγκεκριμένα:

1. Η δημιουργία παραλίμιου δρόμου ώστε να υπάρχει πρόσβαση σε όλο το μήκος της και τα παρόχθια μέρη της.

2. Δημιουργία στοιχειωδών τουριστικών μονάδων και κέντρα εξυπηρέτησης επισκεπτών για την τουριστική αξιοποίησή της.

3. Η λίμνη μπορεί να γίνει ένας θαυμάσιος χώρος με αθλητικές δραστηριότητες, ένα άριστο κέντρο προπόνησης για κωπηλατικούς αγώνες, σκι και άλλα σύγχρονα αγωνίσματα, πισίνες και αθλητικούς χώρους για τη διεξαγωγή αγώνων.

4. Να γίνει η ιχθυολογική ανάπτυξη του βιότοπου.

5. Από την κεντρική παραλίμνια οδική αρτηρία μπορούν να ξεκινούν ορειβατικά μονοπάτια προς ορεινότερους οικισμούς, καταλύματα και κέντρα αναψυχής ώστε να αξιοποιηθούν κατόπιν και οι παραποτάμιες περιοχές των ποταμών Αχελώου, Μέγδοβα, Αγραφιώτη, που τροφοδοτούν με τα νερά τους τη λίμνη και μπορούν να αναδειχθούν ως περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος.

6. Τέλος, μικρά κάμπινγκ, πάρκα ψαρέματος για τους τουρίστες, κατασκηνώσεις θα δώσουν την ανάπτυξη και την απασχόληση που ζητούν οι κάτοικοι των παραλίμιων οικισμών, καθώς και τα τροπικά προϊόντα θα έχουν αυξημένη ζήτηση (λάδι, τυρί, τσίπουρο, τραχανάς, χυλοπίτες, μέλι, πίτες κ.ά.).

---

¹⁶ Πρακτικά και εισηγήσεις 2^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου Ευρυτάνων

4.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η περιοχή της Ευρυτανίας προσφέρεται για λειτουργία επαγγελματικών σχολών, που έχουν σχέση με τους κυριότερους παραγωγικούς τομείς της (τουρισμός, δασοπονία, κτηνοτροφία, αλιεία κ.λ.π.).

Επίσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση του παραρτήματος ΤΕΙ Λαμίας που λειτουργεί στο Καρπενήσι μπορεί να γίνουν ακόμα άλλα δύο τμήματα όπως, ζωικής παραγωγής και τουριστικών επιχειρήσεων με κατεύθυνση ορεινού τουρισμού.

Η λειτουργία των τμημάτων αυτών θα συμβάλλει αποφασιστικά στην τόνωση της οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής του τόπου.

4.8 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στην Ευρυτανία υπάρχουν ιδιωτικά λαογραφικά μουσεία, αλλά είναι απαραίτητο να ιδρυθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με τη Ν.Α. Ευρυτανίας, ένα αρχαιολογικό μουσείο στο οποίο θα συγκεντρωθούν τα ευρήματα (από την αρχαία και βυζαντινή εποχή) που εκτίθενται σε μουσεία της Λαμίας και των Αθηνών. Η ίδρυση ενός μουσείου θα συμβάλλει τόσο στην πνευματική αναβάθμιση των κατοίκων της πόλης, όσο και στην αύξηση της τουριστικής κίνησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την εκπόνηση της παραπάνω έρευνας, έγινε μια προσπάθεια να καταγραφούν η συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη του Νομού και τα προβλήματα που υπάρχουν, να διατυπωθούν προτάσεις και αποτελεσματικοί τρόποι επίλυσής τους.

Είναι πολλά αυτά που πρέπει να γίνουν στην Ευρυτανία και με το πέρασμα των χρόνων και με πολλή προσπάθεια και αγάπη από κατοίκους και φορείς, θα βρει το δρόμο της και θα ορθοποδήσει.

Βασικός στόχος και επιδίωξη, παραμένει η διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και ταυτότητας, με τις ιδιαιτερότητές της, τα ήθη, τα έθιμα, τα χαρακτηριστικά του πολιτισμού της λαϊκής παράδοσης, τρόπου ζωής και παιδείας που ασφαλώς είναι πέρα και πάνω από γεωγραφικά και διοικητικά όρια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βιογραφικό Ευρυτανίας Α.Ε., σελ. 1-3, έκδοση 2000
- Γραφείο Τουρισμού, Δήμου Καρπενησίου,
- Ευρυτανία Α.Ε, καταστατικό Χ.Κ.Κ., σελ. 3,
- Ευρυτανία Α.Ε, Μελέτη για τον Αγροτουρισμό, σελ. 5, έκδοση 1998,
- Ν.Α. Ευρυτανίας, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης, σελ. 3-5, έκδοση 2003,
- Στατιστική Υπηρεσία Καρπενησίου,
- Τουριστικός Οδηγός Ευρυτανίας, σελ. 11-14, έκδοση 2001,
- Πρακτικά και εισηγήσεις 2^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου Ευρυτάνων, Ιούλιος 2005
- www.evrytan.gr
- www.evrytanika.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Με την ευκαιρία της δημοπράτησης του έργου των parking και η οποία γίνεται -ελλείψει Ελληνικής νομοθεσίας- βάση της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας σύμπραξης Δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, παραθέτονται τα βασικά στοιχεία του Ελληνικού σχεδίου - νόμου που εναρμονίζει την Ελληνική με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία και κατατίθεται στην βουλή σύντομα.

Οι συνθήκες για την καλύτερη συνύπαρξη μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα διαμορφώνονται με το νομοσχέδιο για τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) που παρουσιάστηκε από τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και το σκεπτικό ότι "...με το νομοσχέδιο αυτό προωθείται και ο τρίτος άξονας της νέας αναπτυξιακής πολιτικής μετά τη φορολογική μεταρρύθμιση και το νέο επενδυτικό νόμο. Όπως έχει δείξει η εμπειρία, αν το Δημόσιο θέσει τις βάσεις, τότε ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να ακολουθήσει και να ολοκληρώσει τα έργα ταχύτερα, φθηνότερα και με καλύτερη ποιότητα". Παραδείγματα συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αποτελούν: το Αεροδρόμιο Αθηνών, την Γέφυρα Ρίου-Αντίρριου και την Αττική Οδό. "...τα έργα αυτά ολοκληρώθηκαν ταχύτερα και πιο αποτελεσματικά απ' ό,τι αν τα είχε αναλάβει εξ ολοκλήρου το Δημόσιο, αλλά αν δεν είχαν τεθεί οι βάσεις από το Δημόσιο, ο ιδιωτικός τομέας δεν θα μπορούσε να είχε ξεκινήσει".

Συνολικά, με τις ΣΔΙΤ θα δοθεί μία νέα ώθηση στην ανάπτυξη και θα διασφαλισθεί η έγκαιρη και σωστή ολοκλήρωση πολλών αναγκαίων υποδομών, ενώ παράλληλα θα απελευθερωθούν πόροι για περισσότερες επενδύσεις αλλά και για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Με την κινητοποίηση και των ιδιωτικών κεφαλαίων, η χώρα μας θα αποκτήσει σωστές και αξιόπιστες υποδομές που το Δημόσιο δεν θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει στο σύνολό τους και που έχουν μεγάλη σημασία για την βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας. Οι ΣΔΙΤ,

θα δώσουν σημαντική ώθηση στην επιχειρηματικότητα και θα δημιουργήσουν νέες και μεγάλης κλίμακας επενδυτικές, ενώ παράλληλα το Δημόσιο θα μπορέσει να εισαγάγει νέα τεχνολογία και να καταρτίσει καλύτερα τα στελέχη του.

Βασικές αρχές του νόμου - πλαίσιο Σύμπραξης Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Με βάση το νόμο - πλαίσιο για τις ΣΔΙΤ η έννοια σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα περιλαμβάνει: α) το Δημόσιο, β) Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και δ) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, των οποίων η δραστηριότητα χρηματοδοτείται από το Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή η διαχείρισή τους υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή το ήμισυ των μελών του διοικητικού συμβουλίου τους διορίζεται από το Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις συνεργασίας σε τομείς της αρμοδιότητάς τους ("συμβάσεις σύμπραξης") με φορείς του ιδιωτικού τομέα ("ιδιωτικοί φορείς") για την εκτέλεση έργων ή / και την παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τους όρους του παρόντος νόμου ("συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα" ή "συμπράξεις"). (ΣΔΙΤ)

Πεδίο εφαρμογής

Οι συμβάσεις σύμπραξης μπορούν να υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου εφόσον:

- έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των δημοσίων φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση

- προβλέπεται ότι οι ιδιωτικοί φορείς, έναντι εφάπαξ ή τμηματικά καταβαλλόμενου ανταλλάγματος, αναλαμβάνουν το σύνολο ή ουσιώδες μέρος των κινδύνων που σχετίζονται με την υλοποίηση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών

- επιτυγχάνεται η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της υλοποίησης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών με ιδιωτικά κεφάλαια.

Μηχανισμός εφαρμογής

Η ΔΕΑ (Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων) όταν εξετάζει έργα ΣΔΙΤ αποτελείται από τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και τον υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Στη ΔΕΑ συμμετέχει ο υπουργός ή οι υπουργοί που εποπτεύουν τον δημόσιο φορέα που συμβάλλεται στην εκάστοτε σύμπραξη.

- Ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών εποπτεύει το έργο της ΔΕΑ και έχει την ευθύνη της διενέργειας των σχετικών εισηγήσεων. Η ΔΕΑ αποφασίζει με ομοφωνία κατόπιν εισηγήσεων της Ειδικής Γραμματείας Αποκρατικοποιήσεων (ΕΓΑ).

- Η ΔΕΑ χαράσσει την κυβερνητική πολιτική για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων.

- Η ΕΓΑ σκοπό έχει:

- τον εντοπισμό των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω σύμπραξης δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και να υπαχθούν στις διατάξεις του παρόντος νόμου,

- την εν γένει προώθηση της εκτέλεσης έργων ή / και παροχής υπηρεσιών μέσω συμπράξεων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και

- τη διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών για την ανάδειξη των ιδιωτικών φορέων που θα αναλαμβάνουν την υλοποίηση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο συμπράξεων.

- Μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή των ανωτέρω στη ΔΕΑ, η τελευταία εκδίδει απόφαση με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει, εν όλω ή εν μέρει, τις προτάσεις της ΕΓΑ και συντάσσει κατάλογο προτεινόμενων συμπράξεων. Η ΔΕΑ, εφόσον δεν συντρέχουν οι περιστάσεις που περιγράφονται απορρίπτει κάθε εισήγηση της ΕΓΑ εάν

διαπιστωθεί ότι με τις προτεινόμενες συμπράξεις, δεν διασφαλίζεται η μεταβίβαση στον ιδιωτικό φορέα των κινδύνων που συνδέονται με

- την κατασκευή,
  - τη χρηματοδότηση και
  - τη διαθεσιμότητα του έργου ή της υπηρεσίας που αποτελεί αντικείμενο της προτεινόμενης σύμπραξης.
- Η ΕΓΑ μεριμνά για την κοινοποίηση του καταλόγου προτεινόμενων συμπράξεων στους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς και τους καλεί να δηλώσουν εγγράφως εάν επιθυμούν την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος νόμου των προτεινόμενων συμπράξεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.
- Ο κατάλογος προτεινόμενων συμπράξεων επικαιροποιείται, κατόπιν εισηγήσεων της ΕΓΑ, ανά εξάμηνο χωρίς όμως να αποκλείεται η έκτακτη μεταβολή του από νέες προτάσεις συμπράξεων που κρίνονται ώριμες ή υποβάλλονται προς κρίση μετά την τακτική έκδοση του καταλόγου προτεινόμενων συμπράξεων. Τήρηση νομοθεσίας κατά τη σύναψη συμβάσεων σύμπραξης
- Η σύναψη συμβάσεων σύμπραξης κατά τον παρόντα νόμο διέπεται από την κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων και υπηρεσιών.
- Οι συμβάσεις σύμπραξης περιλαμβάνουν σαφή και αναλυτική περιγραφή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών σε σχέση με το αντικείμενο της σύμπραξης. Ειδικότερα, με τις άνω συμβάσεις αυτές ρυθμίζονται, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα θέματα:
- Το συμβατικό αντάλλαγμα του ιδιωτικού φορέα.
  - Ο τρόπος άσκησης της εποπτείας της εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου ή της υπηρεσίας εκ μέρους του δημοσίου φορέα.

- Οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας της κατασκευής και λειτουργίας του έργου ή της υπηρεσίας.

- Το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου ή της υποδομής των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμπραξης και τις προϋποθέσεις τροποποίησης του χρονοδιαγράμματος αυτού.

- Ο τρόπος χρηματοδότησης της κατασκευής και λειτουργίας του αντικειμένου της σύμπραξης.

- Η εκ μέρους του δημοσίου φορέα έγκριση των χρηματοδοτικών συμβάσεων του ιδιωτικού φορέα ή του φορέα υλοποίησης της σύμπραξης, καθώς και των τροποποιήσεών τους.

- Η κατανομή των κινδύνων μεταξύ των μερών και οι συνέπειες επέλευσης γεγονότων που συνιστούν ανωτέρα βία.

- Οι ασφαλιστικές καλύψεις του έργου ή της υπηρεσίας ή του ιδιωτικού φορέα ή του φορέα υλοποίησης της σύμπραξης.

- Η προστασία του περιβάλλοντος και των αρχαιοτήτων.

- Η κατοχύρωση τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

- Ο τρόπος λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης.

- Ο τρόπος είσπραξης και το ύψος των ανταλλαγμάτων που καταβάλλονται για τη χρήση του έργου ή της υπηρεσίας από τους χρήστες.

- Η έκταση των εγγυήσεων που παρέχει ο ιδιωτικός φορέας για την καλή εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση του έργου ή την προσήκουσα παροχή της υπηρεσίας.

- Η υποκατάσταση του ιδιωτικού φορέα και οι περιπτώσεις που αυτή επιτρέπεται, εκχώρησης συμβατικών υποχρεώσεων του, και αποζημιώσεων.

- Οι λόγοι καταγγελίας κάθε σύμβασης και οι συνέπειές τους.

- Το εφαρμοστέο δίκαιο.

- Η διαδικασία επίλυσης διαφορών.

- Η σειρά προτεραιότητας των τυχόν προσαρτημάτων Παραρτημάτων κάθε σύμβασης.

Θέματα χρηματοδότησης

- Οι ιδιωτικοί φορείς που αναλαμβάνουν την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο συμπράξεων, οφείλουν να προσκομίζουν στους δημόσιους φορείς βεβαιώσεις από τις οποίες να προκύπτει η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης που επαρκεί για την εκπλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται από τους δημόσιους αυτούς φορείς.

- Στη χρηματοδότηση της εκτέλεσης των έργων και υπηρεσιών που υπάγονται στον παρόντα νόμο, μπορούν να συμμετέχουν και οι δημόσιοι φορείς. Η συμμετοχή αυτή, μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε είδος. Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να έχει τη μορφή ανταλλαγμάτων, όπως ενδεικτικά: παραχώρηση ακινήτων κατά χρήση (εν όλω ή εν μέρει), παραχώρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, εκχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης έργων κ.λπ. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου τα δικαιώματα που χορηγούνται από τους ιδιωτικούς φορείς δεν μπορεί να εκτείνονται και στο διάστημα που ακολουθεί τη λήξη της Σύμβασης Σύμπραξης.

- Οι δημόσιοι φορείς δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις με τους δανειστές των ιδιωτικών φορέων, με τις οποίες να αναλαμβάνουν και έναντι αυτών το σύνολο ή μέρος των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν με τις Συμβάσεις Σύμπραξης.

- Συμβάσεις Σύμπραξης που προβλέπουν λύση της σύμβασης σε περίπτωση που ιδιωτικός φορέας επιτύχει συγκεκριμένη μέγιστη απόδοση ιδίων κεφαλαίων πρέπει να εγκρίνονται με απόφαση της ΔΕΑ, που λαμβάνεται κατόπιν αιτιολογημένης γνώμης της ΕΓΑ.Α

Ο αντίλογος από το ΤΕ Ελλάδος

Προτάσεις και ερωτηματικά διατύπωσε το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) για τον νόμο τα βασικότερα των οποίων είναι:

- Δεν προβλέπει ικανοποιητικές ελάχιστες απαιτήσεις του Δημοσίου για τη συμμετοχή των διαγωνιζομένων στους διαγωνισμούς και δεν διασφαλίζει την επάρκεια και την ποιότητα των υποδομών. Δεν διευκρινίζει ποιος έχει το δικαίωμα εκπόνησης μελέτης των υποδομών, ούτε ποιος έχει το δικαίωμα κατασκευής των υποδομών.

- Δεν προβλέπει ότι ο ανάδοχος αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους κατασκευής, αντίθετα από την διεθνή πρακτική.

- Δεν περιλαμβάνει το σχέδιο της σύμβασης σύμπραξης (το πιο κρίσιμο έγγραφο για τη διατύπωση των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων αυτών που καλούνται να αναλάβουν έργα ή και υπηρεσίες με το σύστημα αυτό, τόσο έναντι του δημοσίου, όσο και έναντι των χρηστών) στα τεύχη δημοπράτησης και διαγωνισμού. Θα αφηθεί αυτό το εξαιρετικής σημασίας έγγραφο για το στάδιο των διαπραγματεύσεων χωρίς κανόνες, χωρίς καθοδηγητικές αρχές, χωρίς οποιοδήποτε πλαίσιο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του υποψήφιου ανάδοχου;

- Δεν απαιτεί οποιαδήποτε δέσμευση κατά την υποβολή της προσφοράς των διαγωνιζομένων σε σχέση με τη διασφάλιση της χρηματοδότησης του έργου ή και της υπηρεσίας.

- Δεν απαιτεί την ανάληψη κινδύνων από τον Ανάδοχο που προδιαγράφει η EUROSTAT για τις συμβάσεις σύμπραξης.

- Δεν θέτει καμιά απαίτηση για την κατάσταση ή και συντήρηση του έργου κατά την περίοδο εκμετάλλευσης ή την παραλαβή του έργου μετά

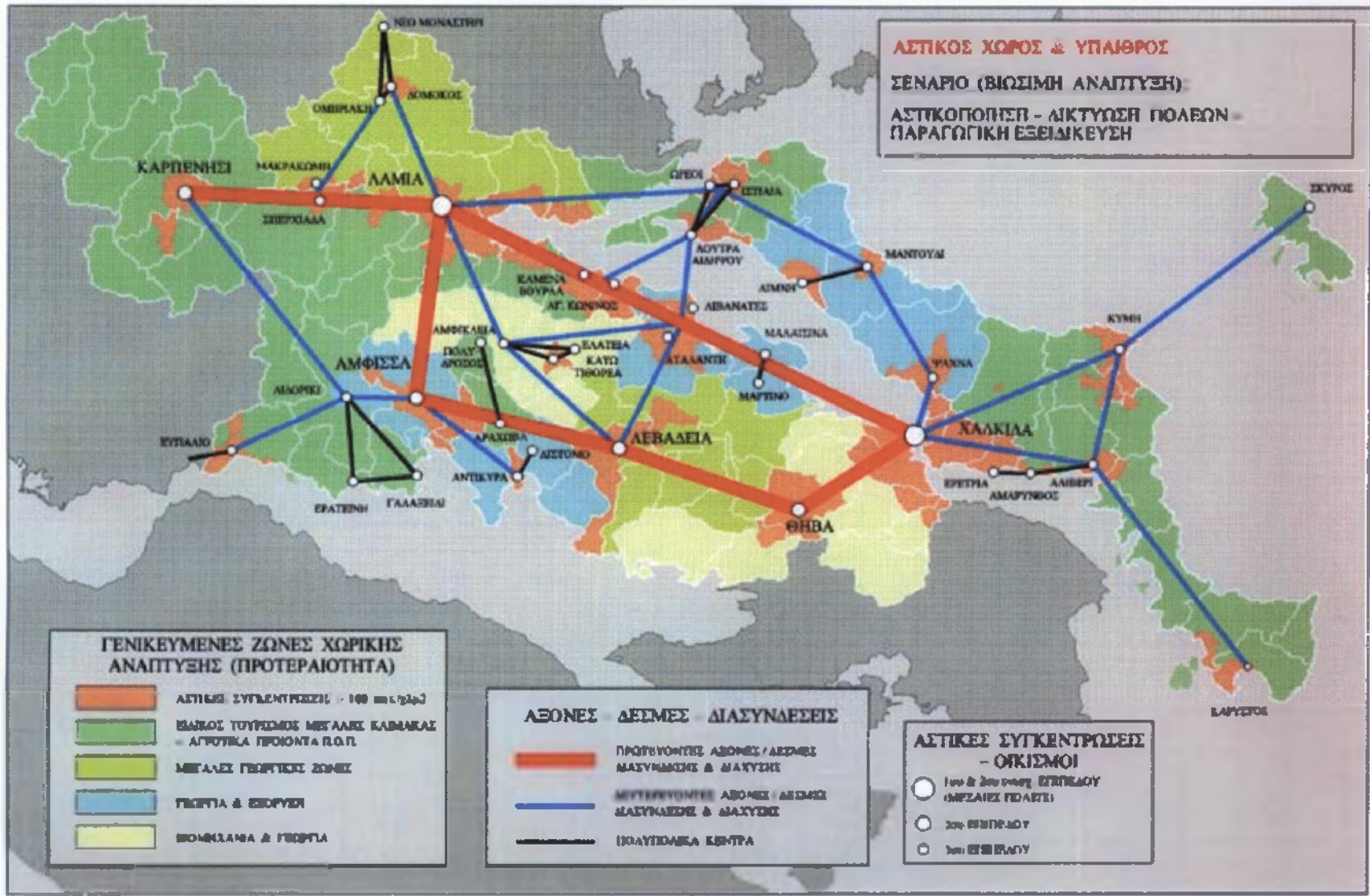
το πέρας της σύμβασης ή της εγγύησης μετά το πέρας της περιόδου παραχώρησης, ιδίως όταν οι συμβάσεις περιλαμβάνουν και τη δημιουργία υποδομών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Χάρτης της Ευρυτανίας

Το μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας

Το Καρπενήσι σε πανοραμική θέα

Αναρρίχηση στην Ευριτανία

Αποψη του Χιονοδρομικού Κέντρου Καρπενησίου